

วารสารข้าราชการ

สารบัญ

	หน้า
บทบรรณาธิการ	2
บทวิเคราะห์ : การปรับตัวของระบบราชการในภาวะวิกฤติ	6
วิธีปฏิบัติในการหักภาษีเงินได้ของข้าราชการ	23
กฎหมายและระเบียบใหม่ที่น่าสนใจ	39
ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน	56
เสริมสุข โกวิทวานิช	
ปัญหาคลัง	63
สรุปสถานะทางเศรษฐกิจของบางประเทศ	67
จดหมายเปิดผนึก : คอลัมน์	73
“การเก็บภาษีเงินได้ข้าราชการ”	
อมร รักษาศักดิ์	
มองคนละมุม : คอลัมน์	80
“เพิ่มเงินเดือนข้าราชการ” — ข้าราชการ	

ปก : วิกฤตการณ์
 ออกแบบโดย มาโนช กงกะนันทน์

วารสารข้าราชการ

ฉบับ : ในภาวะวิกฤติ

ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๗

ที่ปรึกษา

พันเอก จินดา	๗ สงขลา
นายประวิทย์	๗ นคร
นายไธวัช	สุจริตกุล
บรรณาธิการ	
ดร. อาทิตย์	อุไรรัตน์
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	
นายจิระพงษ์	ธวัชวิโรจน์
นายสุธี	สุทธิสมบูรณ์
กองบรรณาธิการ	
นายอรรถศักดิ์	ศิระจินดา
นายวรเทพ	สวัสดิ์
นายอิทธิชัย	จันทร์นุ
นายเกียรติคุณ	กลิ่นสุวรรณ
นายอรรถ	จันทร์ศักดิ์
นายณรงค์	นุกุล
ผู้จัดการ	
เรอเอก ศจร	คณิศร
ผู้ช่วยผู้จัดการ	
นายสมพงษ์	ทวีวัฒน์
ผ.ร.ว. ชัยวัช	ศรีวัช
นายจิระพงษ์	ธวัชวิโรจน์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสนอหรือวิจารณ์การบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเสนอหรือวิจารณ์การปฏิบัติงานราชการ
๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อกันข้าราชการ

ผ่านสมาชิกที่มีปัญหาเกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน ข้าราชการท้องถิ่น หรือปัญหา ข้าราชการอื่นใด โปรดส่งคำถามไปที่ “บรรณาธิการวารสาร” นี้

จำหน่ายปลีก เล่มละ ๕ บาท

สมาชิก ปีละ ๔๕ บาท รวมค่าส่ง

ขอรับที่ผู้จัดการวารสารข้าราชการ

สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก

โทร. ๔๐๔๔๔๔ หรือ ๔๐๓๓๓๓ ต่อ ๓๔

พิมพ์ที่มณฑลพิมพ์ บางอ้อ กรุงเทพมหานคร
นางจำรัส อ่องจักษ์ ผู้พิมพ์โฆษณา โทร. ๔๒๖๖๖๖

บทบรรณาธิการ

ความอยู่รอดของประเทศชาติในภาวะวิกฤติที่กำลังประสบในขณะนี้ เป็นสิ่งที่น่าวิตกกังวลที่สุด ความผันผวนมิได้จำกัดอยู่เพียงวงการเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ความผันแปรทางสังคมและการเมืองได้สร้างความระทึกใจแก่ประชาชนโดยทั่วไป ความไม่แน่นอนของอนาคตแม้ในวันพรุ่งนี้ทำให้ทุกคนลงเลเนื่องจากไม่รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นเพียงใด เป็นภาวะที่ระอึกระอ่วนที่สุดในการดำรงชีวิต

ข้าราชการยังมีความกระวนกระวายเป็นทวีคูณ ด้วยความรู้สึกรู้สีกต้องรอดอย่างไรสักอย่างหรือหลายอย่างที่จะเกิดขึ้น และแม้จะได้รับแล้วก็ตาม ก็ยังมีเรื่องที่ต้องเป็นห่วงอยู่อีกมาก

ข้าราชการตกอยู่ในภาวะการครองชีพที่ชักหน้าไม่ถึงหลังตลอดมาเป็นเวลาช้านาน ถ้าฟังแต่คำตอบแทนที่ได้รับจากทางราชการนับว่าไม่พอที่จะอยู่รอดในสังคมได้ในระยะ ๒๕ ปีที่ผ่านมา ค่าครองชีพได้ปรับตัวสูงขึ้นถึง ๑๖๐ เปอร์เซ็นต์ แต่เงินเดือนข้าราชการเพิ่มขึ้นเพียง ๔๘ เปอร์เซ็นต์ ช่องว่างแตกต่างระหว่างรายได้กับรายจ่ายจึงห่างกันมาก ทำให้ข้าราชการต้องกระเสือกกระสนหารายได้เพิ่มเติมให้พอกินพอใช้ ซึ่งทำให้เกิดผลเสียหลายประการ เช่น

๑. ข้าราชการอุทิศตนให้งานในหน้าที่ความรับผิดชอบน้อยลง
๒. ข้าราชการหลายคนใช้อำนาจหน้าที่หาเศษหาเลย และทุจริต
๓. เมื่อคนไม่ทำงานหรือทำงานไม่เต็มที่แต่ละหน่วยงานต่างก็ขอเพิ่มอัตราจ้างคนทำงานให้มากขึ้น เพื่อช่วยกันทำงานแทนอยู่ หรือเสริมสร้างบารมี ซึ่งกลับเพิ่มปัญหาชนออก คือ
 - ๓.๑. เพิ่มรายจ่ายของรัฐบาลมากขึ้น
 - ๓.๒. เพิ่มบุคคลประเภทที่มรายได้นี้ไม่พอใช้พอกิน และกลับสร้างปัญหาที่มอยู่แล้วให้หนักขึ้นไปอีก

งบประมาณรายจ่ายของรัฐในปัจจุบันสำหรับเงินเดือนและค่าตอบแทนอื่น ๆ มากถึง ๔๐ เปอร์เซ็นต์ของรายจ่ายทั้งหมดอยู่แล้ว เมื่อเทียบกับสัดส่วนของประเทศอื่นแล้ว ของเรานับว่าสูงมาก ยิ่งคำนึงถึงว่า ประเทศเรากำลังพัฒนา จำเป็นต้องทุ่มเททรัพยากรส่วนใหญ่เพื่อโครงการพัฒนา ยิ่งน่าจะต้องพยายามให้รายจ่ายส่วนใหญ่ได้ใช้เพื่อการดังกล่าวอย่างแท้จริงตามอัตราส่วนที่เป็นอยู่ หากว่า ๖๐ เปอร์เซ็นต์ที่เหลือได้ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ก็ยังพอจะสบายใจบ้าง แต่เท่าที่ทราบกันปรากฏว่ายังมีเงินก้อนใหญ่ที่ใช้ไปในทางที่สูญเปล่าอีกมาก เช่น เงินราชการลับ เงินพิเศษที่เหมาจ่าย ตลอดจนค่าใช้จ่ายของการทำงานที่ซ้ำซ้อน กว้างเกินไป ซึ่งยังมีอยู่มากและไม่ก่อให้เกิดผลอันใด ทำให้สถานการณ์น่าวิตก

ยิ่งไปกว่านั้น ราชการพลเรือน ตำรวจ ลูกจ้าง และข้าราชการส่วนท้องถิ่นได้เพิ่มอัตรากำลังคนขึ้นโดยเฉลี่ย บละ ๕-๑๐ เปอร์เซ็นต์ หรือประมาณไม่ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ คนต่อปี จำนวนนี้หากรวมข้าราชการทหารเข้าด้วยจะเป็นจำนวนมหาศาลรัฐจะต้องแบกภาระเพิ่มค่าใช้จ่ายเป็นเงินเดือนและค่าตอบแทนอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอีกมากทั้ง ๆ ที่คนที่มีอยู่แล้วก็ยังไม่สามารถเล็งให้พอเกินพอใช้ได้

หากต้องการจะอยู่รอดต่อไป รัฐบาลมีทางเลือกเพียงทางเดียวที่จะให้ผ่านพ้นความเลวร้ายในขณะนี้ไปได้ คือ

๑. งดการเพิ่มอัตรากำลังทุกหน่วย จนกว่าจะได้มีการสำรวจหรือส่งเป็นอย่างอื่น นอกจากตำแหน่งที่มีอยู่เดิมว่างลง ก็อาจบรรจุคนใหม่ได้ตามความจำเป็น
๒. ให้พิจารณาตัดโอนอัตราและบุคลากรจากหน่วยงานที่เหลือ ไปให้หน่วยงานที่มีความต้องการ

๓. บุคคลใดมีความสามารถไม่เหมาะสมกับงาน ก็ให้ฝึกฝนอบรมให้สามารถ แต่บุคคลใดที่หย่อนสมรรถภาพและหมดหวังที่จะปรับปรุงได้ ก็ควรปลดระวางไป

นอกจากนี้ จะต้องสำรวจหน่วยงาน ระบบงาน และวิธีการทำงานที่สูญเปล่าเหลือ เพื่อเกินความจำเป็น โดยในขั้นแรก ควรเพ่งเล็งหน่วยงานที่นิยมมีตำแหน่งรอง หรือผู้ช่วยเอาไว้มาก ๆ เช่น รองอธิบดี รองเลขาธิการ รองผู้บัญชาการ รองผู้กำกับการ รองผู้บังคับการ ผู้ช่วยอธิบดี ผู้ช่วยผู้บัญชาการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายหรือกอง ผู้ช่วยหัวหน้ากอง เป็นต้น ตำแหน่งในลักษณะเช่นนี้เกิดได้ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังนี้ คือ

๑. มีความจำเป็นด้วยเหตุผลของการทำงานที่ต้องแบ่งภาระของหัวหน้าอย่างแท้จริง
 ๒. มนุษย์เพื่อหัวหน้าจะได้เวลามากขึ้น เพื่อตอบแทนบุคคลบางคนเป็นการเฉพาะ
 ตัว หรือเวลาหัวหน้าป่วยหรือออกนอกสถานที่ ซึ่งมักนิยมอ้างกัน

๓. มนุษย์เพื่อเป็นปลอ่งให้ได้เลื่อนขั้นยศและเงินเดือนกันมาก ๆ

เหตุผลสองประการหลังนี้มีมากกว่าประการแรก แต่มักไม่เป็นที่ยอมรับกัน ทั้งนี้ เพราะระบบราชการได้เสื่อมสอนให้คนโกหกกันจนฝังเสียแล้ว ดังนั้น จึงควรพยายามตัดตำแหน่ง
 ในลักษณะดังกล่าวที่เกินความจำเป็นออกให้หมด

นอกจากนั้น ควรสำรวจหน่วยงานที่ หัวโต คือมีแต่หัวหน้าคอยสั่งการมากมาย สั่ง
 งานกันเป็นทอด ๆ หลายทอด ส่วนคนที่ทำงานจริง ๆ มีเพียงระดับต่ำ ๆ ไม่กี่คน จึงเป็นผลให้
 การทำงานของหน่วยงานเช่นนั้น อืดอาดเหมือนเรือโยง

ระบบงานที่น่าให้ความสนใจ น่าจะได้แก่ระบบงานของกรมตำรวจ กรมตำรวจแบ่ง
 ออกเป็นกองบัญชาการหลายกอง แต่ละกองบัญชาการก็แบ่งออกเป็นกองบังคับการ กองกำกับ
 การ และสำหรับกองบัญชาการตำรวจนครบาล และภูธรแบ่งออกเป็นสถานีตำรวจต่าง ๆ สำหรับ
 กองบัญชาการ ก็มี ผู้บัญชาการ มีรองผู้บัญชาการอีก ๓-๔ คน และมีผู้ช่วยอีก ๓-๔ คน
 กองบังคับการก็มีผู้บังคับการ รองผู้บังคับการ และผู้ช่วยบังคับการอีกหลายต่อหลายคน กอง
 กำกับการก็เช่นเดียวกัน การทำงานก็ต้องสั่งเป็นทอด ๆ ตำรวจที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุดและ
 เป็นผู้ที่จะอำนวยทุกข์สุขให้แก่ประชาชนได้มากที่สุดได้แก่ตำรวจท้องที่ประจำสถานีหรือที่
 เรียกว่าโรงพัก ซึ่งมีกำลังเจ้าหน้าที่ในระดับต่ำและไม่พอกินพอใช้อยู่เพียงไม่กี่คน การให้บริการ
 จึงไม่เต็มที่

ความจริงก็น่าเห็นใจทั้งนายตำรวจและพลตำรวจทุกระดับที่ต้องทำงานหนักเกินกว่าที่
 ควร กล่าวคือ เวลามืด ไฟไหม้ หรือเรื่องอะไรก็ตามที่เกิดขึ้นในท้องที่สถานีตำรวจแห่งใด
 แห่งหนึ่งในนครบาล แทนที่ตำรวจในท้องที่นั้นจะเหนื่อยแต่ฝ่ายเดียว ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น
 ท้องที่นั้น ซึ่งได้แก่ รองผู้กำกับ ผู้กำกับ ผู้ช่วยผู้บังคับการ รองผู้บังคับการ ผู้บังคับการ
 ผู้ช่วยผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้บัญชาการ บางทีก็มี ผู้ช่วยอธิบดี รองอธิบดี อธิบดี
 กรมตำรวจ ต้องเข้าขบวนแห่กันมาหมด ฉะนั้นผู้ติดตามแต่ละท่านอีกด้วย ฝ่ายจราจรก็ต้อง

วุ่นขึ้นไปอีก แต่หากจะไม่มาก็ไม่ได้ เพราะอาจถูกเจ้านายหัวโบราณเพ่งเล็งว่าไม่สนใจและละทิ้งหน้าที่มาแล้ว ความจริงก็เป็นประโยชน์ให้กำลังใจแก่ผู้ได้พบเห็น และจะได้มีข้อในข่าวหนังสือพิมพ์ถ้าเป็นกรณีไฟไหม้ ก็จะได้อภัยกันปัญหาการดับไฟจนคนดับไฟทำไม่ถูก ซึ่งก็อดนึกถึงเรือโขงไม่ได้ เรือโขงนี้ถ้าเกิดโดนชนสักลำหนึ่งคงมีหวังล่มทั้งขบวนเป็นแน่

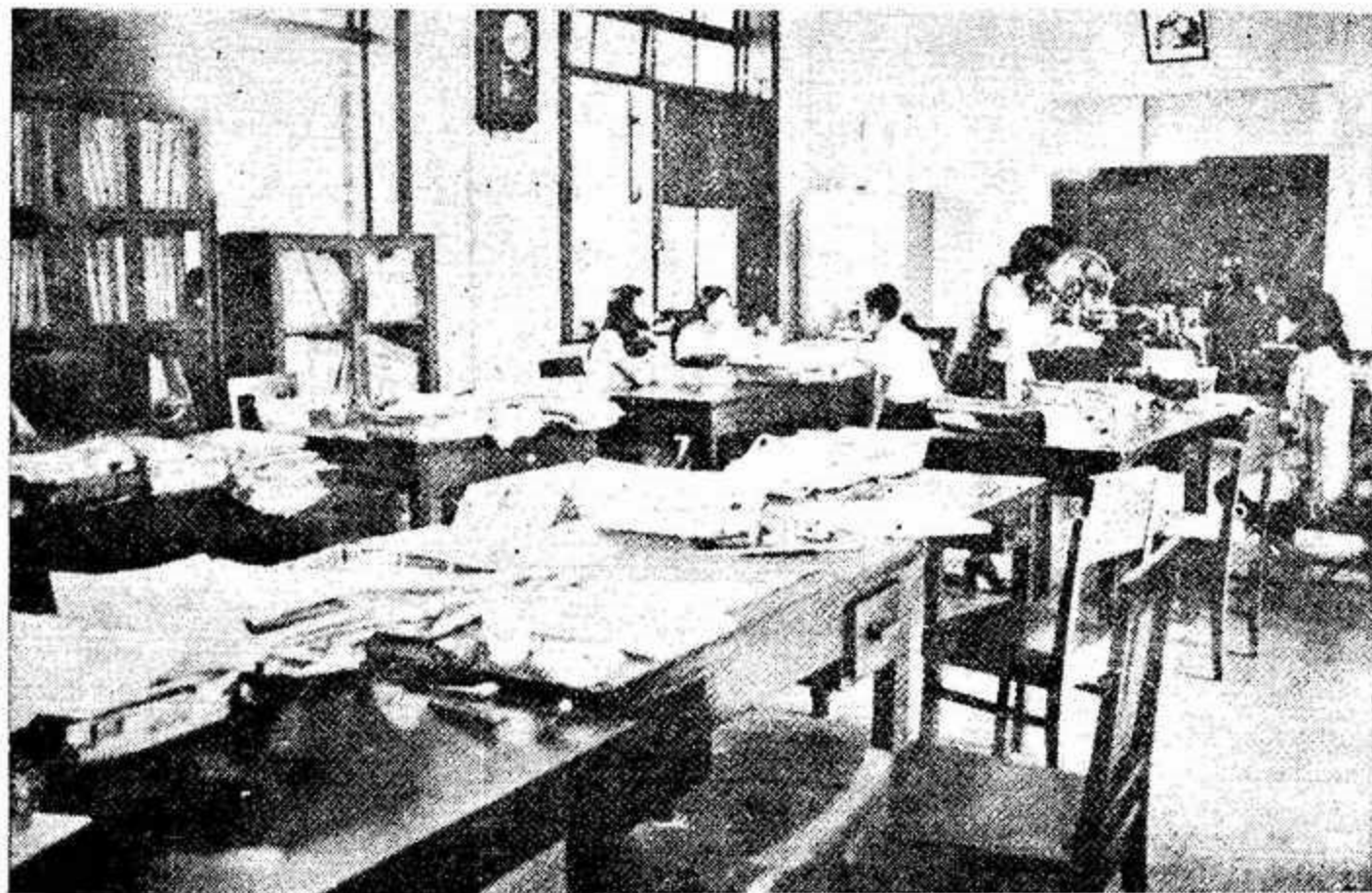
มาดูฝ่ายตำรวจชนผู้น้อยเจ้าของท้องที่ ต่างก็ไม่ใช่อันจับผู้ร้ายหรือปฏิบัติหน้าที่ให้เข้มแข็งได้ กลับต้องมาคอยต้อนรับบรรดาผู้หลักผู้ใหญ่ที่อุตสาหะเป็นห่วงเป็นใยมาเยี่ยมถึงท้องที่ ต่อกันหาทำตามธรรมเนียมไทยแท้แต่โบราณ การให้เจ้านายเห็นหน้าที่ ใคร ๆ ก็ยอมรับว่าสำคัญกว่าตามจับผู้ร้ายเป็นไหน ๆ และต้องกระทำโดยสม่ำเสมอ ไม่ว่าเจ้านายจะมาหาใครที่อยู่ ในท้องที่คน จะเป็นงานวันเกิด งานศพ หรืองานฉลองใด ๆ ก็ตาม เมื่อเห็นหน้าแล้ว ก็พอจะถอดเครื่องแบบไปเที่ยวต่อได้ (ถ้านอกเวลาราชการ) และผู้บังคับบัญชาเองก็ต้องเห็นดเห็นน้อย เพราะต้องตระเวนไปทุกแห่งที่มคคเกิดขึ้น ยิ่งตำแหน่งสูงเท่าใดและมีหน่วยงานในสังกัดมากขึ้นเท่าใดก็ยิ่งต้องใช้เวลาตระเวนมากขึ้นเท่านั้น จนแทบจะหาเวลาหลับนอนไม่ได้ หนักเข้าก็หมดแรง ทั้งกายและสมอง ที่จะคิดปรับปรุงกิจการงานให้ดีขึ้น

แต่ผลที่รับคุ้มกับกำลังแรงงานที่ทุกคนทุ่มเทลงไปหรือไม่ ? ราษฎรได้รับการพิทักษ์สันติปลอดภัยขึ้นหรือดีขึ้นเพียงใด ? โจรผู้ร้ายลดลงหรือตามจับได้เพิ่มขึ้นหรือไม่ ? ล้วนแต่เป็นเรื่องที่ผู้ใหญ่ในวงการน่าจะใช้เวลาตระเวนมาปรับปรุงให้ดีขึ้นทั้งนั้น และยังเป็นภาระหนักหน่วงอีกด้วย

วิธีแก้ในเรื่องนี้ ก็การตัดระดับการบังคับบัญชาที่เกินความจำเป็นออกไปและเพิ่มอำนาจยศและเงินเดือนให้กับระดับที่ทำงานจริง ๆ และถ้าจะให้ดีจริง เลิกยศตำรวจในระดับบริหารเสียให้เหมือนอารยะประเทศอื่น เพราะตำรวจคือผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ไม่ใช่กองทัพที่มีไว้ประหัตประหารใคร ทำได้ดังนี้ ตำรวจจะเป็นมิตรประชาชนที่แท้จริง

ความจริง ท่านผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ทุกคนคงคิดอย่างนี้เหมือนกัน....แต่คงไม่มีใครกล้าพูด

การปรับตัวของระบบราชการ ใน ก า ว : วิ ก ก ุ ต

ในรอบขวบปีที่ผ่านมาประเทศต่าง ๆ ใน
โลกได้เผชิญวิกฤติการณ์ต่าง ๆ ทั้งในด้าน
เศรษฐกิจและการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ปัญหาเกี่ยวกับพลังงานอันมีบทบาทสำคัญต่อ
ความเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรม และความ
สะดวกสบายของมนุษยชาติ น้ำมันได้ถูกนำมา
เป็นเครื่องมือต่อรองทางการเมือง ในการแสวง
หาสันติภาพของตะวันออกกลาง กลุ่มประ

เทศาห์ลดปริมาณการผลิตน้ำมันลง และ
ขณะเดียวกันกำหนดราคาน้ำมันให้สูงขึ้นด้วย
เป็นการต่อต้านประเทศที่สนับสนุน อิสราเอล
ทำให้ประเทศอื่น ๆ ที่ต้องพึ่งน้ำมันจากกลุ่ม
ประเทศาห์ได้รับผลกระทบกระเทือนดัง
กล่าวด้วย ประเทศไทยได้ประกาศขึ้นราคา
น้ำมันทุกชนิด เพื่อให้สอดคล้องกับความ
ปรวนแปรทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันน้ำมัน

ดีเซล และดีเซลหมุนเร็วซึ่งมีความจำเป็นต่อความอยู่รอดของอุตสาหกรรม การขนส่งและคมนาคมประสาทระชาดแกลน มีผลให้ระบบเศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะวิกฤต ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในครั้งสำคัญอันเป็นผลให้การปกครองประเทศโดยรัฐบาลทหารล้มเลิกไป บรรยากาศทางการเมืองแสดงให้เห็นว่าแสงแห่งประชาธิปไตยเริ่มจับขอบฟ้าการเมืองของประเทศ การนัดหยุดงานเพื่อขอต่อรองสิทธิในระหว่างลูกจ้าง กับนายจ้าง การรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนสนใจการเมือง สนใจที่จะเรีก ร้องความเป็นธรรมในทางเศรษฐกิจและสังคม นับเป็นนิมิตหมายอันดีของการแสวงหาจุดเริ่มต้นของคำว่าประชาธิปไตย

การเปลี่ยนแปลงภายใน และผลกระทบจากภายนอก ทำให้องคาพยพของประเทศซึ่งอ่อนแออยู่แล้วสั่นสะเทือนยิ่งขึ้น มีบุคคลบางกลุ่ม แสวงหาผลประโยชน์ จากความ อ่อนแอและสั่นสะเทือนของกลไกทางการเมือง และเศรษฐกิจ ประชาชนอยู่ในความรู้สึกของความหวาดวิตก และไม่แน่นอน ราคาสินค้าเครื่องอุปโภคสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จนมีเสียงเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินมาตรการเด็ดขาด ในการควบคุม

ราคาสินค้า และ สงวนเชื้อเพลิงซึ่งขาดแคลนเอาไว้ใช้เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ เป็นส่วนรวม

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ค่านิยมใหม่ๆ อันเอื้ออำนวยต่อการสร้างความมั่นคงทางการเมืองและเศรษฐกิจได้เกิดขึ้น การควบคุมภายนอก ซึ่งเป็นการควบคุมโดยประชาชน และเป็นกลไกที่ทันสมัยแล้วได้ถูกปลุกขึ้นมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้เรียกร้องให้รัฐบาลใช้มาตรการประหยัด เพื่อหยุดสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลเองได้ตระหนักพร้อมกับแสวงหามาตรการเพื่อดำเนินการดังกล่าว เช่นลดการผลิตกระแสไฟฟ้าลง ปิดไฟสลับดวงตามถนนหนทาง ห้ามโฆษณาโดยใช้ไฟฟ้า ออกกฎหมายบังคับเกี่ยวกับกำหนดเวลาการเปิดและปิดสถานเริงรมย์ต่างๆ มาตรการเหล่านี้สามารถลดการสิ้นเปลืองการใช้เชื้อเพลิง และการใช้ข้าวของประชาชนลงได้เป็นอันมาก

ในภาวะวิกฤติการณ์ทางการเมือง และเศรษฐกิจ รัฐบาลได้ถูกรุมเร้าให้ใช้วิธีการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหา จนมองข้ามจุดสำคัญบางจุดที่จะมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการแก้ไขภาวะวิกฤติ นั่นคือระบบราชการ ซึ่งมีข้าราชการ

เป็นเครื่องมือดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย
ของรัฐบาล เมื่อเร็ว ๆ นี้รัฐบาลได้ให้ความสำคัญ
ต่อข้าราชการ โดยพิจารณาปรับปรุง
อัตราเงินเดือนข้าราชการให้สามารถดำรงชีพ
อยู่ได้อย่างไม่เดือดร้อนในสภาวะที่ค่าครองชีพ
สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งการที่รัฐบาลต้องหา
เงินจำนวนมากโดยการขึ้นภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย
ทำให้มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์บางส่วนกล่าวว่า
เป็นต้นเหตุที่สินค้าราคาสูงขึ้น ในขณะที่
ประเทศชาติต้องการพลังและความสามัคคีเพื่อ
นำสังคมสู่ความสมบูรณ์และมั่นคงนั้น ข้าราชการ
การรับว่ายังเพิ่มพูนความสำคัญขึ้น เพราะเป็น
กลุ่มบุคคลที่คิด เป็นผู้จัดการ และดำเนินการ
ใช้ทรัพยากรให้เป็นไปตามนโยบายที่รัฐ
บาลได้วางไว้ ระบบราชการจึงนับว่ามีอิทธิพล
และบทบาทอย่างสำคัญยิ่งในการเป็นผู้นำ ใน
การแก้ไขสภาวะวิกฤติการณ์

ข้อเสนอแนะ: ปฏิบัติการ เพื่อการประหยัดที่พึงกระทำ ของข้าราชการในวันนี้

การที่รัฐบาลได้ออกหนังสือเวียนขอความ
ร่วมมือจากส่วนราชการต่างๆ ให้ใช้ไฟฟ้าน้อย

ประหยัด ให้ใช้เครื่องปรับอากาศในกรณี
จำเป็น นับเป็นการเริ่มต้นรับสภาวะการณ
ดังกล่าวในหน่วยงานรัฐบาล แต่วิธีการเหล่านี้
ยังไม่เพียงพอ และเป็นการแก้ปัญหาโดยผิว
เผินเท่านั้น รัฐบาลน่าจะเริ่มพิจารณาอย่างจริงจัง
ในการปรับปรุงระบบราชการ วิธีการทำงาน
กำลังคนในราชการ สิ่งเหล่านี้จะสามารถเป็น
จุดเสริมสร้างมาตรการประหยัดได้เป็นอย่างดี
มากและสามารถแก้ไขปัญหานี้ ในช่วงที่สังคม
มีพลังผลักดัน นับเป็นโอกาสอันเหมาะสมที่
จะเริ่มแก้ไขปัญหาดังกล่าว ปัญหาความล่า
ช้าในการทำงานจะหมดไป ปัญหาคนล้นงาน
จะถูกขจัด คำวิพากษ์วิจารณ์ที่ว่าระบบราชการ
เป็นแหล่งงานไร้ประสิทธิภาพจะเลือนหายไป

ในหลายประเทศได้ใช้มาตรการประหยัด
เพื่อรับสถานะการณ์วิกฤติโดยเฉพาะปัญหา
การขาดแคลนเชื้อเพลิงในสหรัฐอเมริกาเริ่ม
นโยบายปันส่วนน้ำมัน ในประเทศอังกฤษใช้
วิธีลดชั่วโมงการทำงานขององค์การรัฐบาลลง
เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับสภาพแวดล้อมทาง
ภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต
ของผู้คนในประเทศทั้งสองกับประเทศไทย
แล้ว นับว่าปัญหาของประเทศเรายังไม่รุนแรง
ถึงขนาดต้องลดชั่วโมงการทำงาน ขาด ข้าราชการ

การลง เพราะข้าราชการของเราส่วนมากทำงานกันเพียงวันละ ๓ ถึง ๔ ชั่วโมงในหนึ่งวันเท่านั้น ส่วนที่เหลือมักเป็นการสูญเปล่าที่नावิตก เราควรเน้นปรับปรุงการบริหารงานของรัฐ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะได้ผลในระยะยาวด้วย

ปัจจัยในการบริหารงานที่สำคัญมี อยู่ ๔ อย่างคือ คน เงิน วัสดุ และการจัดการ แต่ในปัจจัยแต่ละอย่างมีความยุ่งยากซับซ้อนอยู่มากมาย ยากที่จะวัดค่าออกมาเป็นตัวเลขที่เห็นได้อย่างแท้จริง อาจกล่าวได้ว่าหัวใจของการบริหารไม่ได้อยู่ที่ปริมาณของปัจจัยสี่ หากอยู่ที่คุณภาพเป็นสำคัญ โดยเฉพาะคุณภาพด้านการจัดการซึ่งรวมถึงการมีภาวะผู้นำ การอุทิศตน และสมรรถภาพอื่น ๆ ที่จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหากมีการปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยทั้งสี่แล้ว พอจะอนุมานได้ว่า ส่วนราชการจะผลิตผลงานได้มากขึ้น ถ้าใช้ปัจจัยทั้งสี่เท่าเดิมหรือสามารถผลิตผลงานได้เท่าเดิมโดยใช้ปัจจัยน้อยลง

จากบทความเรื่อง การพัฒนาการบริหาร กับแผนพัฒนาประเทศโดย ดร.อมร รักษาสัตย์ ในหนังสือพัฒนบริหารศาสตร์ ฉบับเมษายน ๒๕๑๒ ได้วิเคราะห์ให้เห็นผลจาก

การประหยัดค่าใช้จ่ายลงหากมีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยบทความดังกล่าวชี้ว่า หากวิเคราะห์ถึงการลงทุนลงแรงในประเทศไทยกับผลงานที่ได้รับนั้นก็อาจใช้วิธีการวัดอย่างคร่าว ๆ พอใช้เป็นแนวทางได้ เช่นการคิดการลงทุนลงแรงในส่วนของรัฐบาล (คืองบประมาณรายจ่าย) ร่วมกับส่วนของเอกชนก็อาจใช้เทียบกับผลงานที่ประชาชนได้รับ คือมวลรวมผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (gross national product) หรือความอยู่ดีกินดีของประชาชนโดยเฉลี่ยซึ่งอาจคิดได้จากรายได้ประชาชาติต่อคนต่อปี (per capita income per annum) ก็จะสามารถทราบอัตราส่วนได้ว่า การลงทุนลงแรงของรัฐบาลให้ผลสูงขึ้นหรือต่ำลงในรอบระยะสิบปีที่ผ่านมาอันอาจจะทำให้เราคาดการได้ว่า ถ้าไม่ดำเนินการพัฒนาการบริหาร รัฐบาลจะต้องลงทุนลงแรงเพียงใดเพื่อจะให้ได้ผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ อย่างไรก็ตามการวัดอัตราส่วนเช่นนี้นับได้ว่าเป็นเพียงเครื่องชี้คร่าว ๆ เท่านั้น เพราะยังมีข้อยุ่งยากหลายประการ เช่น การลงทุนของรัฐบาลบางส่วนเป็นการลงทุนระยะยาว และการเปลี่ยนแปลงค่าของเงินเป็นต้น

ปีงบประมาณ	งบประมาณ รายจ่าย ของรัฐบาล (ล้านบาท)	ประมาณ ค่าใช้จ่าย ส่วนเอกชน	มวลรวมผลิต ภัณฑ์ประชาชาติ (ล้านบาท) (G.N.P.)	รายได้ ต่อคนกล บาท/ ปี	เปรียบเทียบอัตรา ส่วนของสดมภ์ 1 กับ 3
2500					
2501					
2502					
2503	6,685		55,717	2,056	1 : 8.33
2504	6,717	43,861.4	59,876		1 : 8.91
2505	9,165	47,540.7	65,209		1 : 7.12
2506	10,780	50,101.0	68,921	2,301	1 : 6.40
2507	11,430	52,595.3	73,730	2,413	1 : 6.45
2508	12,869	55,986.6	81,274	2,508	1 : 6.32
2509	14,440	61,751.9	96,802	2,628	1 : 6.70
2510	18,480	69,582.8	105,634		1 : 5.72
2511	21,262				
2512	23,960				
2513	26,434				
2514	29,040	90,095.0	142,868	3,670	1 : 4.92
2515	31,944				
2516	35,138				
2517	38,651				
2518	42,516				
2519	46,767	107,528.0	174,315	3,960	1 : 3.73

จากตารางข้างบนจะเห็นได้ว่าการใช้จ่าย
ของรัฐบาลได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่นในช่วง
๕ ปี ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๑๐ รายจ่าย
ของประเทศเพิ่มขึ้นหนึ่งเท่าตัวแต่เมื่อเปรียบ
เทียบกับปีพ.ศ. ๒๕๑๒ จะเพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ.
๒๕๐๗ หนึ่งเท่าตัว ในช่วงระยะเวลา ๕ ปี

เป็นที่คาดคิดกันว่าในปีงบประมาณ ๒๕๑๘
อันเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฉบับที่ ๓
อาจจะมีรายจ่ายถึง ๔๖,๗๖๗ ล้านบาท

ข้อที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งจากตาราง คือ
อัตรารายจ่ายของรัฐบาลเมื่อเทียบกับผลของ
การเงินนั้น เมื่อคิดเป็นการกินอยู่และทำ
มาหากินของประชาชนซึ่งคิดออกมาเป็นมวล
รวมผลิตภัณฑ์ประชาชนมิได้ลดลงทุกปี ดัง
แต่อัตรา ๑ : ๘.๓๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ มาเป็น
๑ : ๖.๔๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็น ๑ : ๕ ใน
ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ก็ปลายแผนที่ ๒ จนกระทั่ง
จะเป็น ๑ : ๓.๗๓ เมื่อสิ้นแผนที่ ๓ อันจะเป็น
เครื่องพิสูจน์ประสิทธิภาพของการบริหารงาน
ของรัฐบาลว่าตกต่ำลงทุกที ถ้าเปรียบเทียบกับ
พ่อค้าก็เรียกว่าชิงลงทุนเชิงได้กำไรน้อยอัน
เป็นข้อที่ควรแก้ไขอย่างยิ่ง หรือมองอีกแง่
หนึ่งว่า ถ้าใน พ.ศ. ๒๕๑๒ รัฐบาลสามารถ
ใช้จ่ายเงินให้เป็นประโยชน์เท่ากับในปี พ.ศ.
๒๕๐๓ แล้วมวลรวมผลิตภัณฑ์ของชาติควร
จะเป็น ๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาท หรือรายได้เฉลี่ย
ของประชาชนควรจะได้ราว ๕,๕๐๐ บาท ต่อ
คนคือราวเท่าตัวของที่ได้อยู่ในปัจจุบัน

จากตัวเลขข้างต้นจะเห็นได้ว่า ถ้ารัฐบาล
สามารถปรับปรุงสมรรถภาพและประสิทธิภาพ
ของการบริหารงานแม้แต่เพียงเล็กน้อยแล้วก็

จะคิดเป็นตัวเงินได้เป็นจำนวนมาก เช่นถ้า
สามารถลดค่าใช้จ่ายได้เพียงปีละ ๑% (ให้ได้
ถลานเท่าเดิม) ในระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ.
๒๕๐๖-๒๕๑๐ ก็จะมีทุนเงินได้ถึง ๖๔๒ ล้าน
บาท ถ้าลดค่าใช้จ่ายได้ ๕% ก็จะมีทุนเงินได้
ถึง ๓,๒๐๐ ล้านบาทอันเป็นจำนวนเงินมหาศาล
และการปรับปรุงประสิทธิภาพของราชการ
เพียง ๕% ก็ไม่ใช่สิ่งที่พื้นวิสัยเลย ตรงกัน
ข้าม ถ้าคิดจะปรับปรุงประสิทธิภาพกันอย่าง
แท้จริงแล้วก็เชื่อกันว่าราชการไทยอยู่ในฐานะ
ที่จะปรับปรุงได้ประมาณ ๓๐% ถ้าจะคิดถึง
จำนวนเงินที่รัฐบาลจะต้องใช้จ่ายในช่วงระยะ
เวลาของแผนพัฒนาฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๐๕-
๒๕๑๕) ซึ่งจะเป็นเงินประมาณ ๒๒๕,๐๑๖
ล้านบาท แล้วก็ยังเห็นได้ชัดว่าจะสามารถหุ้
นค่าใช้จ่ายได้อย่างมากมาย เช่นถ้าปรับปรุง
ประสิทธิภาพงานราชการเพิ่มขึ้นเพียง ๑%
เป็นเงินประมาณ ๒,๒๕๐ ล้านบาท ในระยะ
เวลา ๕ ปี ถ้าปรับปรุงได้เต็มที่ถึง ๒๕% จะ
เป็นเงินถึง ๕๖,๐๐๐ ล้านบาท

การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของ
ราชการนั้นจะต้องปรับปรุงทั้งในด้านบ้
งชี้
การบริหาร บ้
งชี้
อันมีผลกระทบให้การทำ
งานมีประสิทธิภาพ โครงสร้างของระบบงาน
ราชการให้สอดคล้องกับเป้าหมายเดียวกัน ลด

หน่วยงานที่ทำงานถ่วงถ่วงซ้อนกัน หาวิธีการทำงานที่ง่ายและประหยัด พัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงรายงานบัญชีและพัสดุ การจัดสรรเงินงบประมาณ สำหรับ โครงการต่าง ๆ ควรได้มีการพิจารณาเฉพาะโครงการที่จำเป็นและก่อให้เกิดผลประโยชน์อย่างแท้จริง โครงการใดที่จำเป็น ต้องประสานกันในหลายหน่วยงาน ควรจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการพร้อมกัน มิใช่อ้างว่าได้รับงบประมาณไม่พร้อมกัน แล้วต่างคนต่างทำ ซึ่งเป็นจุดที่ก่อให้เกิดความสับสนเปลืองอย่างมาก ควรเลิกล้มความคิดที่ว่าต้องใช้เงินงบประมาณที่เหลือให้หมด ถ้าใช้ไม่หมดอาจถูกตัดทอนงบประมาณในปีหน้า งบประมาณของแต่ละหน่วยงานที่เหลือจ่ายเมื่อสิ้นปีงบประมาณควรส่งคืนคลัง เพื่อเป็นทุนสำหรับการดำเนินงานของโครงการต่อไป ขณะเดียวกันหน่วยงานที่ทำการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามโครงการ และการใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน ต้องดำเนินการอย่างเฉียบขาด ขจัดการคอร์รัปชันให้หมดสิ้นไป หามาตรการรักษาคณดีให้อยู่ในวงราชการให้นานที่สุด มิฉะนั้นจะเหลือแต่

คนที่ไปไหนไม่ได้ ลดการใช้คณะกรรมการให้เหลือแต่ที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น เพราะกรรมการแต่ละท่านมักเป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูงที่ต้องการเวลาสำหรับ คิดอย่างลึกซึ้งในการวางแผนปฏิบัติงาน และให้เจ้าหน้าที่งาน นอกจากนั้นการใช้คณะกรรมการยังเป็นบ่อเกิดของความสับสนเปลือง เช่น ค่าเบี้ยประชุมปีละนับสิบล้านบาท ขณะเดียวกันคณะกรรมการยังเป็นแหล่งทำลายความรับผิดชอบของนักบริหารอีกด้วย

ในระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และเศรษฐกิจ ค่านิยมของสังคม ได้ เปลี่ยนแปลง จาก ความคิดอนุรักษนิยมมาสู่ความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น บรรดาภาสทั่วไปสัมผัสได้ถึงความหวังใจต่อชะตากรรมของชาติ ข้าราชการเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างยิ่ง หากทัศนคติของข้าราชการมีรูปลักษณะ ของความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์และเสียสละ โดยเพ่งเล็งถึงผลประโยชน์ ส่วนรวม ของชาติในระยะยาวเป็นสำคัญแล้ว กลไกของระบบราชการจะมีอิทธิพลผลักดันค่านิยมของสังคม

ให้ เออ อำนาจ ต่อการ พัฒนา ทาง เศรษฐกิจ และการเมือง ได้อย่างมาก

ในสภาวะที่ประเทศเรียกร้องให้ผู้คนประหยัลดค่าใช้จ่ายของความเห็นแก่ตัวลง ในแง่ทัศนคติแล้วข้าราชการสามารถใช้วิธีการประหยัเพื่อส่งเสริมระบบคุณธรรมได้ เราหมายถึงการประหยัทัศนคติที่จะช่วยเหลือพวกพ้อง ประหยัการเล่นพรรคเล่นพวก ประหยัการขี้ดื้อความอาวุโสเป็นหลัก การประหยัค่านามธรรมเหล่านี้ จะเป็นเกราะคุ้มครองระบบคุณธรรม สร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรม อันเป็นผลส่งเสริมขวัญและกำลังใจของข้าราชการได้เป็นอย่างดี ข้าราชการระดับสูงควรกระทำตัวเป็นบุคคลตัวอย่าง สร้างความศรัทธาให้ผู้ที่บังคับบัญชา ซึ่งผลดีจะติดตามมาเป็นลูกโซ่

ถึงแม้ว่าประเทศเรายังไม่เข้าสู่สภาวะวิกฤติอย่างรุนแรงก็ตาม แต่ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้ หากรัฐบาลได้วางมาตรการแห่งการประหยัขึ้น ประชาชนทุกคนมีส่วนช่วยมิให้เกิดภาวะดังกล่าว โดยผนึกกำลังสร้างสรรค์ความมั่นคงให้กับสังคม การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพ นับเป็นพลังที่สำคัญยิ่งในการลดภาวะวิกฤตินี้

กำลังคน : มาตรการที่จำต้องกระทำเพื่อความอยู่รอดของประเทศ

การเป็นข้าราชการ หรือการรับราชการในรัฐบาลไทยนั้น ขอมอบกันแล้วว่าเงินเดือนต่ำ โดยเฉพาะถ้าเปรียบเทียบกับธุรกิจเอกชน แต่จากสอบแข่งขันที่ไรจะมีคนมาสมัครเรียนร้อยหรือบางที่ก็เรียนพัน ทำไมจึงมีคนกล้าว่าการหลายท่านได้เคยกล่าวกันเสมอว่า เพราะอาชีพข้าราชการนั้นมันเกียรติ มีความมั่นคงและอื่น ๆ อีกหลายประการ ซึ่งก็อาจจะจริงแต่ความจริงอีกประการหนึ่งที่น่าจะมองข้ามกันไปหรือไม่ค่อยพูดถึงกันนักก็คือ งานราชการนั้นเป็นงานสบาย งานไม่มาก เงินน้อยก็พอได้กันไม่เสียเปรียบได้เปรียบอะไรกันนัก ทำบ้างไม่ทำบ้างก็ได้ เพราะผลงานวัดได้ยาก เพราะไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในด้านกำไร ไม่มีตัวเลขมาชี้ชัดได้อย่างชัดเจนว่าได้กำไรเท่าไร ขาดทุนเท่าไร ดูเหมือนจะเคยมีผู้กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ของราชการคือประสิทธิภาพ ซึ่งก็วัดกันได้ยากมาก เมื่อวัดยากก็เลยไม่ต้องวัดกัน เมื่อไม่มีการวัด

ความกระตือรือร้นในการทำงานก็ย่อมจะน้อย เป็นธรรมดา ถึงขนาดทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ เข้า ก็ไปทำงานเช่นนี้ก็กลับบ้าน ทว่าเขาอาจถึงหา โมงตอนเช้าก็ได้ เขาก็อาจสามหรือสี่โมงเย็น จริงอยู่อาจไม่เป็นเช่นที่ว่าทุกคน และทุก หน่วยงานแต่ก็ต้องมีบางคนและบางหน่วยงาน เคยเป็นอย่างนั้น

เป็นความจริงที่ไม่ต้องการพิสูจน์ แต่ ต้องการการยอมรับ เพราะเมื่อมีการยอมรับ แล้ว ก็จะต้องมีการแก้ไข

จะพูดกันให้ชัดลงไปอีกก็คือ ในวง ราชการของไทยปัจจุบัน ยังไม่สามารถใช้ ประโยชน์จากกำลังคนที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่

ถ้าจะดูกันในแง่จำนวนข้าราชการแล้ว จากสถิติล่าสุดที่กองวิชาการ สำนักงาน ก.พ. ได้รวบรวมไว้ คือ ปี ๒๕๑๕ มีข้าราชการและ ลูกจ้างประจำรวมกันกว่าห้าแสนคน ถ้ารวม ลูกจ้างชั่วคราว ข้าราชการใหม่ ซึ่งเข้าทำ งานในปี ๒๕๑๖ และพนักงานรัฐวิสาหกิจเข้า ไปด้วย จำนวนคนที่ทำงานให้กับรัฐบาลไทย ก็คงจะถึงหกแสนคน นั่นคือประชาชนส ี่ร้อยคนจะเป็นคนทำงานกับราชการเสียทุกคน ทั้งนี้โดยประมาณว่า มีประชา กรชาวไทยอยู่ สี่สิบล้านคน จำนวนดังกล่าวเป็นตัวเลขที่ น่าตกใจอยู่ไม่น้อย เพราะเมื่อคนมากเงินที่จะ

ต้องจ่ายเป็นค่าตอบแทนการทำงานก็ย่อมจะ มากตามไปด้วย ถึงแม้ว่าจะจ่ายให้คนละไม่ มากนักก็ตาม

จากตัวเลขที่หาได้บอกให้รัฐบาลต้อง จ่ายเงินเป็นค่าจ้างในการทำงาน ซึ่งอยู่ในรูป ของเงินเดือนค่าจ้าง ค่าตอบแทนตลอดจน สวัสดิการต่างๆ เป็น จำนวนค่อนข้างสูง โดยประมาณว่าเป็นจำนวนถึงกว่าร้อยละสี่สิบ ของงบประมาณรายจ่ายของรัฐทั้งหมด ซึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับตัวเลขเท่าที่หามาได้ของ ธุรกิจเอกชนบางแห่ง ปรากฏว่าเขาใช้เงิน เพื่อกิจการเดียวกันนี้เพียงไม่เกินร้อยละ สามสิบ

จากข้อเท็จจริงประการหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ ยอมรับกันว่า ธุรกิจเอกชนนั้นจ่ายเงินค่าจ้าง ในการจ้างคนทำงานคนหนึ่งมากกว่าราชการ ทั้งนี้โดยเปรียบเทียบกันเท่าที่ และความรับผิดชอบระดับเดียวกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ในจำนวนเงินที่เท่ากันธุรกิจเอกชนจะจ้างคน ทำงานระดับเดียวกันได้น้อยกว่าราชการ น้อย กว่าในด้านจำนวนคนทำงาน แต่ไม่ได้หมายความว่า จะน้อยกว่าในด้านผลงาน อาจจะ กล่าวได้ว่าราชการจ้างคนไว้มากเกินกว่างาน ที่จะต้องทำจริง ดังนั้นคนของราชการคน หนึ่ง ก็ไม่จำเป็นต้องทำงานมากนัก เพราะ

มีหลายคนช่วยกันทำ ก็เลยไม่ต้องทำงานเต็มที เต็มแรง เต็มความสามารถอย่างเอกชน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าต้องเป็นเช่นนั้นทุกคน คนที่ทำงานเต็มทีเต็มเวลาและความสามารถก็ยังมีอยู่บ้างแต่ไม่ทุกคน

คนซึ่งลังงานในราชการ

เมื่อไม่นานนี้ชาวหนังสือพิมพ์พร้อมรูปประกอบว่าข้าราชการไม่อยู่ที่โต๊ะทำงาน พร้อมทั้งคำอธิบายว่าเขาไม่ทำงานกันหรอกในวันนั้น อาจเป็นไปได้ที่เขาไม่ได้ทำงานที่โต๊ะแต่ไปทำงาน (ของราชการ) ที่อื่น เช่น ไปติดต่อราชการ ออกท้องที่แต่ก็ยังไม่ทุกคน กระจอกบานนี้จึงส่องให้เห็นว่ายังคงมีข้าราชการ (ส่วนหนึ่ง) ไม่ทำงานแน่ อาจเป็นเพราะไม่มีงานหรือแม้แต่ไม่ทำก็ได้ แต่ไม่ว่าจะเป็นกรณีไหนก็จะต้องยอมรับกันแล้วว่ามี **คนทำงาน** ให้ราชการมากไปแล้วจริง ๆ

ถ้าจำไม่ผิดเคยมีบางคนในราชการเองได้กล่าวไว้ว่า ถ้าวัดจำนวน **คนทำงาน** ลงเสียหนึ่งในสามแล้ว คนที่เหลืออีกสองในสามก็สามารถทำงานที่มีอยู่เดิมได้โดยไม่เสียหายประการใด กล่าวตรง ๆ ก็คือ คนหนึ่งในสามหรือแถมกว่าคนนั้นไม่ต้องจ้างไว้ให้เสียเงินทองอีกต่อไป คนสามแถมกว่าที่เหลือก็ทำงานได้เท่ากับคนห้าหกแถมที่มีอยู่ ถ้า

คนที่อยู่ทำงานเต็มที่ ไม่ต้องมากแค่ธุรกิจเอกชนเขาทำกันอยู่

ถ้าไม่ต้องจ้างคนอื่นหนึ่งในสามแล้วเงินจำนวนนั้นก็สามารนำมาปรับปรุงอะไรต่าง ๆ ได้อีกเยอะ รวมทั้งรายได้ของผู้ทำงานให้รัฐบาลที่วุ่นวาย ๆ นั้นได้

เมื่อคนลังงานหรือคนมากกว่างานแล้วผลเสียต่าง ๆ ก็จะตามมาให้เห็นได้ชัดก็คือคนทำงานไม่เต็มที่ เพราะไม่มีอะไรทำ ซึ่งนอกจากจะทำให้แต่ละคนไม่มีผลงานเท่าที่ควรจะมีแล้ว ยังเป็นการสร้างนิสัยที่ไม่ดีให้แก่คนทำงานด้วย เช่น เลือยขาดความกระตือรือร้น ไม่เห็นความสำคัญของงาน ขาดความรับผิดชอบ ฯลฯ

ผลที่ตามมาก็ต้องจ้างคนเพิ่มขึ้นทุกปีโดยไม่จำเป็น ทำให้เปลืองเงิน สถานที่ เวลาและของใช้ต่าง ๆ อีกมาก

การที่คนมากเกินไป ยังทำให้การปรับปรุงต่าง ๆ เช่น เงินเดือน ระบบราชการ กระทำได้ยากเนื่องจากต้องใช้เงินมาก และขาดความคล่องตัว

ถึงแม้ว่าจะสามารถพิสูจน์ได้ว่า มีคนทำงานมากเกินไปงานจริงก็หนึ่งในสาม แต่การจะให้คนเหล่านั้นออกจากงานก็กระทำไม่ได้หรือ ทำได้ยาก เพราะเป็นเรื่อง ของระเบียบ

ถึงแม้จะสามารถให้ออกได้ แต่คนแสนกว่า
คนจะให้ออกไปไหน ทำอะไร รัฐบาลก็ยัง
จะต้องรับผิดชอบอยู่ สิ่งที่เราจะทำได้ก็โดย
การ จำกัดคน ที่อยู่ไม่ให้เพิ่มต่อไป อีกนอก
จาก **จำเป็นจริงๆ** และใช้คนที่อยู่
ทั้งหมดให้ได้ประโยชน์เต็มที่จริงๆ เสียที่

การกระทำดังกล่าวจะทำให้ไม่ยากนัก
ถ้าจะทำได้จริงๆ

วิธีแรกเรียกว่า การจำกัดอัตรากำลัง
หมายความว่าไม่เพิ่มคนทำงานขึ้นเกินไปกว่า
ที่กำหนดไว้ ที่กำหนดไว้ไม่ใช่ที่มอยู่ การ
จำกัดอัตรากำลังเป็นการวิเคราะห์ความต้องการ
ไว้ล่วงหน้าในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งส่วนมาก
แล้วกำหนดไว้มากกว่าที่อยู่ในปัจจุบัน ถือ
จำนวนดังกล่าวเป็นกรอบ ไม่ให้เพิ่มมากกว่า
จำนวนนั้น จึงเชื่อว่าต้องดีแน่เพราะผู้วิเคราะห์
คงวิเคราะห์อย่างดีแล้วว่าจำนวนคนที่กำหนด
ไว้ต้องพอทำงานแน่ แต่ทั้งนี้หัวหน้าหน่วย
งานก็ต้องคอย สอดส่องดูแลให้ คนที่มี ทำงาน
เต็มที่-เต็มเวลาและความสามารถด้วย วิธีนี้
จะได้คิดที่ถ้าเกิดมีโครงการหรืองานใหม่ที่เร่ง
ด่วนและจำเป็นจริงๆ จะไม่มีคนทำงาน แต่
คนอีกหนึ่งในสามทั่วๆ เกินๆ อยู่คงทำได้ ถ้า
จะทำ โดยอาจต้องปรับปรุงกันก่อน

วิธีที่สอง ไม่รับคนเข้าทำงานใหม่เลย

ไม่ว่าจะเป็นใครมาจากไหน มีความสามารถ
ยังไง หรือมีงานจำเป็นเร่งด่วนเท่าไร ใช้คน
เท่าที่มีอยู่เท่านั้นทำ อาจจะรับคนใหม่ได้บ้าง
ถ้าคนเก่าออกไป วิธีนี้มีปัญหาอยู่บ้าง ที่
ว่าคนจบการศึกษาใหม่บ้างหนึ่งๆ ก็หลาย
หมื่นคนจะเอาไปไว้ที่ไหน รัฐบาลต้องรับผิดชอบ
จริงหรือเปล่า ถ้าไม่รับคนใหม่เลยสัก
ระแวงหนึ่งอาจเป็น สอง สาม หรือห้าปีตาม
งานที่จะต้องทำก็จะเพิ่มขึ้น คนเก่าเดิม งาน
มากขึ้น คนก็ต้องทำงานมากขึ้นเป็นการ
บังคับไปในตัว

สองวิธีนี้เป็นการแก้ไขก่อนรับคนเข้ามา
ทำงาน

สำหรับคนที่ทำงานอยู่แล้ว ก็แก้ไขได้
เหมือนกัน

วิธีแรกที่จะทำได้ก็คือการ หมุนเวียนคน
ปัญหาที่ทำให้คนล้นงานอยู่ในปัจจุบันประการ
หนึ่งก็คือขาดการหมุนเวียนคนทำงาน เรื่อง
มันเริ่มต้นแต่การขอตำแหน่ง ขอตำแหน่ง
เนื่องจากมีงาน พอได้คนก็ไปทำงาน ในกรณี
ที่เป็นงานโครงการ มันก็มีวันหมดไปได้ พอ
งานหมดคนก็ว่างงาน ขณะเดียวกันงานบาง
อย่างซึ่งเป็นงานประจำเพิ่มขึ้นแต่บางคนเพิ่ม
ไม่ได้คนที่ทำงานอยู่ก็ทำกันเต็มมือ คนที่ว่าง
อยู่ก็ไม่เอามาช่วย เพราะอาจเอามาไม่ได้หรือ

ได้แต่ไม่เอามาติดตาม จะเห็นว่าถ้ามีการโยกย้ายเปลี่ยนงานกันบ้าง คนที่มีอยู่ก็สามารถจะทำงานกันได้อย่างเพียงพอโดยไม่ต้องขอใหม่ แต่ก็อยู่ที่หัวหน้าหน่วยงานด้วยว่าจะรู้ข้อเท็จจริงในหน่วยงานของงานแค่ไหน สามารถทำได้เพียงใด

วิธีที่สองจัดคนให้เหมาะกับงาน หมายถึงถึงคนที่มีความรู้ความสามารถ ความถนัดอย่างไร ควรทำงานอะไร ก็พยายามจัดไปให้ทำงานอย่างนั้น หรืออย่างน้อยก็งานที่ลักษณะใกล้เคียงที่สุดเท่าที่จะทำได้ เป็นเรื่องถ้าควรจะทำได้แต่ไม่ได้ทำ

วิธีสามโดยการพัฒนา พยายามให้เข้าใจขั้นก็คือให้มีการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานเสียบ้าง เพื่อการปรับปรุงความรู้ความสามารถ ตลอดจนทัศนคติของคนที่ทำงานได้ แต่ก็หมายถึงจะต้องมีการฝึกอบรมกันจริงๆ โดยเริ่มต้น แต่ความจำเป็นที่จะต้องฝึกอบรมเนื้อหาสาระ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ฯลฯ กล่าวสั้นๆ คือฝึกอบรมเพื่อให้ดีขึ้น มิใช่ฝึกอบรมเพราะไม่มีอะไรจะทำ

วิธีสี่เป็นวิธีสุดท้ายที่จะช่วยได้ แต่ไม่ใช่ช่วยคนทำงาน ให้อยู่ทำงานต่อไป แต่

ช่วยให้งานของราชการดีขึ้น โดยการกำจัดคนออกไป ถ้าการกระทำในวิธีดังกล่าวข้างต้นสามวิธีไม่อาจช่วยได้ และทำอย่างไรก็ยังไม่ทำงาน ทำบ้างไม่ทำบ้าง ไม่มีอะไรดีขึ้น ก็เอาไว้ใช้ต่อไปไปไม่ได้อีก ถือได้ว่าหย่อนสมรรถภาพก็ต้องออกไป ความสำคัญอยู่ที่ว่าจะวัดได้อย่างไรว่า หย่อนสมรรถภาพจะวัดจริง ๆ ก็คงวัดยากเหมือนกัน แต่หัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน ก็คงบอกได้ว่า หย่อนสมรรถภาพหรือเปล่า สำคัญว่าจะกล้าเอาออกจริงหรือเปล่าเท่านั้น

ส่วนที่กล่าวมานั้นเป็นวิธีที่จะให้ได้ประโยชน์จากคนที่อยู่ให้ได้มากที่สุด ถ้าไม่อาจใช้ประโยชน์ได้แล้วก็ควรออกไปเพื่อหาคนใหม่เข้ามา

แต่จะไม่สัมฤทธิ์ผลได้เลย ถ้าหัวหน้าหน่วยงานไม่ได้ตระหนักถึงความจริงที่ว่า คนทำงานแล้วจริง เพราะการไม่ยอมรับว่ามีปัญหา การแก้ปัญหาที่ไม่จำเป็นต้องมี

ถ้าเรายอมรับกันว่าคนที่อยู่ลงงานจริง หากขอตำแหน่งใหม่ ก็เป็นการขัดกับการยอมรับนั้น จริงอยู่อาจมีบางงานที่จำเป็นจริงๆ แต่ก็ไม่น่าจะมากนัก เท่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ส่วนราชการต่าง ๆ ขอกันมาบ้าง ๆ เป็น

จำนวนรวมกันแล้วเป็นหมื่น ๆ คน นี่เฉพาะในความดูแลของ ก.ท. ซึ่งดูแลข้าราชการทั้งหมดประมาณสองแสนคน เรียกว่าถ้าได้เท่าที่ขอไม่ถึงสิบปี ข้าราชการจะเพิ่มเป็นสองเท่า ผู้หนุ่มรู้สึกว่าจะตระหนักว่า คนล้นงานแล้วจริง มากกว่าผู้ขอเล็กน้อย เพราะให้ไปแค่จำนวนพัน หรือราวสิบปี ข้าราชการซึ่งจะเพิ่มเป็นสองเท่า

การไม่ยอมรับความเป็นจริงว่าคนล้นงานเท่าที่เป็นอยู่ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เปลืองทั้งเงิน คน วัสดุ เป็นอันมาก ถึงเวลาหรือยังที่เราจะหันมาพิจารณาตัวเราเองเสียที่ว่ารูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร อ้วนอ้วนแคไหน จะหยุดเพิ่มคนกันได้หรือยัง แล้วใช้เท่าที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์มากที่สุด

กรุงเทพไม่ใช่ประเทศไทย : ความเหลื่อมล้ำระหว่างการทำงานในส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค

ปัญหาใหญ่อีกเรื่องหนึ่งของระบบข้าราชการที่ควรนำมาพิจารณา และทำความเข้าใจ

ร่วมกันในโอกาสก็คือ นโยบาย สภาพ และแนวปฏิบัติที่มีต่อข้าราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะความไม่ทัดเทียมกันระหว่างข้าราชการทั้งสองกลุ่มนี้ ทั้ง ๆ ที่ข้าราชการส่วนภูมิภาคมีบทบาทและเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับประชาชนส่วนใหญ่ เป็นผู้สร้างภาพพจน์ความเชื่อถือแก่ประชาชน และเป็นตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมความเป็นอยู่ ไม่ว่าจะเป็นด้านดีหรือร้ายได้ทั้งสิ้น

แต่โดยที่ส่วนกลางมีฐานะได้เปรียบส่วนภูมิภาคอยู่เกือบทุกเรื่อง เป็นจุดรวมของความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ และความรู้ต่าง ๆ เป็นที่ตั้งของหน่วยงานและสถานที่สำคัญ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็น หัวใจ ของ ประเทศ เลขที่เคี้ยว ส่วนกลางซึ่งอยู่ใกล้หูใกล้ตา ได้รับการประคบประหงมอยู่ตลอดเวลา บริการสาธารณะต่าง ๆ จึงมีอยู่คับคั่งล้นเหลืออาทิ โรงพยาบาล โรงเรียน สถานพักผ่อนหย่อนใจตลอดจนพืชพันธุ์ธัญญาหาร หลายสิ่งหลายอย่างเข้ามาประคองที่ส่วนกลาง

ผลที่เกิดขึ้นแก่ข้าราชการส่วนภูมิภาคจึงกลายเป็นว่าต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว กลางของความเจริญ ต้องขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค บริการสาธารณะต่าง ๆ มีไม่เพียงพอ

เป็นเหตุให้ขาดสิ่งจูงใจ ให้ตั้งใจทำงานเพื่อ
สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่ภูมิภาค หรือ
กันยอมเสียสละ ซึ่งหาได้ยากในเมื่อสภาพสั
กมของเราเปิดโอกาสให้แสวงหาสิ่งที่มีความ
เจริญกว่า ก้าวหน้ากว่าจากสังคมส่วนกลาง
ในที่สุดส่วนภูมิภาคกลับล่าหลัง และเป็นภาระ
มากขึ้น

มีข้อเท็จจริงหลายประการอันเป็นสมุ
ธานของปัญหาระหว่างข้าราชการส่วนกลาง
และส่วนภูมิภาคเรื่องแรกได้แก่การขาดนโยบายที่แน่นอน เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของข้าราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กล่าวคือ
ส่วนภูมิภาค ควรมีโอกาส หรือควรอยู่ภายใต้ควบคุมจากส่วนกลาง สำหรับเหตุผลที่ควรสนับสนุนให้จังหวัดมีอิสระปฏิบัติราชการ
ได้คล่องตัวนั้น ก็โดยที่จังหวัดเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติอยู่ใกล้ชิด ทราบเหตุผล ทราบความต้องการ และรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็น
อยู่ของประชาชนในจังหวัดนั้น ๆ ส่วนเหตุผลที่ควรให้ภูมิภาคอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล
ของส่วนกลาง ก็เนื่องจากเพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานของกระทรวงทบวงกรม
ต่าง ๆ ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ และเห็นว่าจังหวัดเป็นส่วนราชการสังกัดกระทรวงมหาด

ไทย หากจังหวัดมีอิสระเต็มที่ ก็เปิดโอกาส
ให้กระทรวงมหาดไทย ก้าวก้าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรม อื่น ๆ

เรื่องต่อมาคือ การมุ่งให้ความสนใจกับ
ส่วนกลาง แต่กลับปล่อยปละละเลยส่วน
ภูมิภาค ซึ่งจะเห็นได้จากความเหลื่อมล้ำกัน
ไม่ว่า จะเป็นกำลังคน งบประมาณวัสดุ
ครุภัณฑ์ ที่จำเป็นมากอย่าง ส่วนกลางดู
เหมือนจะมีเหลือเฟือ และมากเกินไปจนจำ
เป็นด้วยซ้ำไป ขณะเดียวกัน ส่วนภูมิภาค
เครื่องมือ เครื่องใช้บางอย่าง เกือบหาไม่ได้
เอาเสียทีเดียว นอกจากนั้นสิ่งจูงใจในการทำ
งาน โอกาสในการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง
การพิจารณาความดีความชอบ การศึกษา
หาความรู้เพิ่มเติม ส่วนกลางก็ได้เปรียบส่วน
ภูมิภาคอยู่ทุกกรณี

อย่างไรก็ตาม ส่วนภูมิภาคกลับถูกซ้ำ
เติมอีกหลายเรื่อง เช่นถูกมองว่า ประสบปัญหา
ค่าครองชีพน้อยกว่าส่วนกลาง จึงไม่มีภาระ
ปัญหาค่าครองชีพมากนัก หรือภูมิภาคกันดาร
บางแห่งกลายเป็นที่เนรเทศข้าราชการบางส่วน
ราชการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่เหมาะสม
 เป็นต้น

ยังมีปัญหาที่ข้าราชการส่วน ภูมิภาคได้
รับเคราะห์กรรม เช่น ได้รับการปฏิบัติอย่าง

ไม่เป็นธรรม เพราะอยู่ห่างไกลผู้บังคับบัญชา
ระดับสูง หรือเผชิญปัญหาที่ไม่ต้องการ แต่
ต้องจำผันทน ได้แก่กิจกรรมต่าง ๆ หรือ
พิธีการที่มีมากมาย โดยการเอาชนบทรรม
นิยมประเพณีท้องถิ่นมาผูกพันกับการบริหาร
ราชการสร้างความเดือดร้อนใจแก่ข้าราชการ
ส่วนใหญ่มากขึ้น

เรื่องพิธีการเอาหน้าหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ
นี้ ส่วนมากมักเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญ จัด
เตรียมกันเอิกเกริก และทำการกันใหญ่โต
คล้าย กับ จะแสดงให้เห็นว่าบ้าน เมืองร่มเย็น
เป็นสุข โดยเกี่ยวเนื่องกะเกณฑ์เอาจากข้าราชการ
ทั้งแรงงานและทรัพย์สิน ซึ่งข้าราชการ
ส่วนภูมิภาคต้องตกอยู่ในสภาพจำยอมเช่นเคย
แต่เพื่อชดเชยและรักษาสถานะของตนก็ต้อง
คืนเงินและ เสาะหารายได้เพิ่มเติมทั้งโดย ชอบ
และไม่ชอบ เมื่อทำอยู่เสมอก็กลายเป็นนิสัย
ที่ขาดเสียมิได้ และทำความเดือดร้อนแก่ประ
ชาชนรับเคราะห์กรรมเป็นทอด ๆ ไป

ในการแก้ไขปัญหานี้ เกี่ยวกับ ข้าราชการ
ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคที่มีอยู่ให้ลุล่วงไป
ย่อมต้องอาศัย ความ คิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
ทั้งหลาย ซึ่งปรารถนาจะให้บ้านเมืองของเรา
มีความเจริญก้าวหน้า และ แนวทางแก้ไข
ปัญหานางประการต่อไปนี้เป็นข้อสังเกต

ที่ใคร่เสนอเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับ
เรื่องนี้

ประการแรก นโยบายเกี่ยวกับ
ข้าราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคยังไม่ชัด
แจ้งแน่นอน บางระยะก็ผ่อนคลายเป็นส่วน
ภูมิภาคมีอิสระมาก แต่บางระยะก็ดึงกลับให้
ส่วนกลางควบคุม เมื่อนโยบายหลักไม่แน
นอน ระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ที่ตามมาก็เกิดการ
สับสน เปิดโอกาสให้หลักเลียงเลือกใช้วิ
การที่เป็นประโยชน์เฉพาะกลุ่ม เฉพาะหมู่
ความไม่มีระเบียบแบบแผนที่ก่อกำเนิดขึ้นจากจุด
นี้ และนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ อีกหลาย ๆ อย่าง
ซึ่งหากจะมุ่งสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่
ส่วนภูมิภาคจริง ๆ แล้ว จังหวัดควรถือว่าเป็น
ตัวแทน ของกระทรวง ทบวงกรม ส่วนกลางที่
ทราบปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น
และได้รับมอบหมายให้ดำเนินงาน อย่างอิสระ
เต็มที่

ประการที่สอง โครงสร้างการจัด
ส่วนราชการที่แบ่งเป็นส่วนกลาง และส่วน
ภูมิภาคควรพิจารณากำหนดขึ้นใหม่ โดย
คำนึงถึงความเหมาะสมซึ่งเมื่อแบ่งงานออกเป็น
กระทรวงต่าง ๆ แล้วงานของแต่ละกระทรวง
ควรมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันนัก นอก
จากนั้นอิทธิพลของผู้นำทางการเมืองที่อาศัย

ราชการประจำเป็นฐานรักษอำนาจของตนก็ผ่านพ้นไปแล้ว การจัดโครงสร้างส่วนภูมิภาคจึงไม่ควรให้อำนาจอยู่ภายใต้กระทรวงมหาดไทย แต่ถือว่าเป็นตัวแทนของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ที่รับผิดชอบต่อรัฐบาลโดยตรง

ประการที่สาม การพิจารณาและให้ความสำคัญกับส่วนภูมิภาค เรื่องนี้เป็นภาระหน้าที่ของหลายหน่วยงานสำหรับส่วนราชการที่มีหน่วยงานในภูมิภาค จะต้องพิจารณาและให้ความสำคัญแก่ข้าราชการ โดยทั้ดเทียมกัน การพิจารณาเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ความดีความชอบ ควรยึดหลักความรู้ความสามารถ มิใช่คำนึงแต่ผู้ที่รู้จักมักคุ้น เคยเห็นหน้า หรือเกี่ยวข้องใกล้ชิดกันมาก่อนเท่านั้น เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติราชการควรจัดหาให้พร้อมหรือสะดวกสบายกว่าส่วนกลางได้ข้งเป็นการดี เพื่อชดเชยและทดแทนความไม่สมดุลหลายอย่าง ส่วนองค์การกลางที่มีอำนาจอนุมัติงบประมาณอัตราค่าจ้าง ก็ต้องคำนึงและเห็นความสำคัญของราชการส่วนภูมิภาคและต้องคอยกำกับดูแลให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ความสัมพันธ์บ้าง ซึ่งมักมีการหยิบยื่นให้ นอกเหนือจากการติดต่อราชการตามปกติ

ประการที่สี่ การปฏิบัติราชการอย่างจริงจังและจริงใจ ที่แล้ว ๆ มามักปรากฏว่าเมื่อเกิดมีปัญหาก็มิได้ค้นคว้าสาเหตุ และหาทางแก้ไข เช่นปัญหาการขาดแคลนกำลังคนบางสาขาวิชาชีพในส่วนภูมิภาค เป็นต้น จนกลายเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ เรื่องนี้ควรมีมาตรการที่จริงจังและเด็ดขาด หน่วยงานใดที่มีปัญหาและ ไม่สามารถแก้ไขให้สำเร็จได้ในเวลาอันสมควร ก็จำเป็นต้องพิจารณาผู้รับผิดชอบหน่วยงานนั้น และเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลให้ผู้อื่นมีโอกาสแก้ไขบ้าง และต้องปฏิบัติโดยไม่เห็นแก่หน้าใครทั้งสิน เพื่อส่งเสริมให้ทำงานแบบจริงจังในทุกเรื่อง เกี่ยวกับความจริงใจก็เช่นเดียวกัน การโฆษณาที่ปิดบังข้อเท็จจริง หรือบิดเบือนความจริงควรถือเป็นระเบียบที่ต้องตรวจสอบ และติดตามความเคลื่อนไหวอยู่เสมอ และถือเป็นคุณสมบัติประการหนึ่ง ในการแต่งตั้งเลื่อนขั้นข้าราชการ เฉพาะผู้ที่ปฏิบัติราชการอย่างจริงใจเท่านั้นด้วย

ในสภาวะที่ประเทศกำลังถูกคุกคามด้วยภาวะวิกฤติ บทบาทของสถาบันต่าง ๆ ความสามัคคี และรวมพลังอย่างมีเป้าหมายของประชาชนทุกคน จะสามารถละลายความตึงเครียดของสถานะการณ์ให้ผ่อนคลายลงได้ ระบบ

ราชการเป็นสถาบันสำคัญสถาบันหนึ่ง ข้าราชการเป็นประชาชนซึ่งต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อชาตกรรมของประเทศชาติ หากต่างคนต่างทำหน้าที่ด้วยความเสียสละและยึดถือผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งแล้ว ความมีระเบียบและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองย่อมมีขึ้นได้ ในภาวะการณ์เช่นนี้ หน่วยงานของรัฐบาลเองจะมีบทบาทอย่างสำคัญยิ่ง การแก้ปัญหาให้แก้ที่จุดใดจุดหนึ่งเพราะปัญหามีลักษณะเป็นลูกโซ่ การสร้างสำนักแห่งความเสียสละให้แก่ข้าราชการแล้ว จำ

เป็นต้องแก้ไขปรับปรุงระบบราชการให้มีประสิทธิภาพด้วย ซึ่งหมายความว่าระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน ควรจะต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของระบบราชการเช่นเดียวกัน ทั้งนี้โดยอยู่บนเส้นทางที่ไปสู่เป้าหมายเดียวกันอย่างเข้มแข็ง และสอดคล้องกับสถานะการณ์ ไม่มีบุคคลใดสมัคใจ และ ไม่มีโอกาสใดที่จะเหมาะสม เท่ากับเวลานี้แล้ว

ถึงเวลาแล้วหรือยังที่เราควร จะเริ่มต้นอย่างจริงจังเสียที

วิธีปฏิบัติในการหักภาษีเงินได้ ของข้าราชการและลูกจ้าง

ด้วยตามที่ทางราชการได้ปรับปรุงระบบการจ่ายเงินเดือน ค่าจ้าง และบำนาญของทางราชการใหม่ จากระบบที่ทางราชการออกภาษีเงินได้ให้ เป็นให้ข้าราชการและลูกจ้างเสียภาษีเงินได้เอง ซึ่งทางราชการก็ได้พิจารณากำหนดอัตราเงินเดือนซึ่งจะประกาศใช้ในราวต้นปี ๒๕๑๗ ให้ โดยคำนวณว่า เมื่อจะต้องเสียภาษีเงินได้เองแล้ว ข้าราชการและลูกจ้างก็ยังจะได้เงินสุทธิสูงกว่าเงินเดือนเดิม ดังเช่นตัวอย่างที่ได้แนบมาพร้อมนี้

ข้าราชการจะต้องปฏิบัติตามประมวลรัษฎากรเช่นเดียวกับเอกชนทุกประการ และส่วนราชการต่างๆ ในฐานะผู้จ่ายเงิน ก็ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับนายจ้างในประมวลรัษฎากรเช่นเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อมีการจ่ายเงินเดือนหรือเงินอื่นใดซึ่งเข้าข่ายเป็นเงินได้พึงประเมิน ส่วนราชการจะต้องดำเนินการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไว้ ตามมาตรา ๕๐ แห่งประมวลรัษฎากร แต่สำหรับการนำส่งภาษีเงินได้ของข้าราชการและลูกจ้างนี้ แทนที่จะนำส่งเป็นเงินสด ก็ใช้วิธีเบี่ยงหักผลส่งไม่รับตัวเงินโดยทางกรมบัญชีกลาง กลังจังหวัด

หรือคลังอำเภอ เป็นผู้หักและนำส่งกรมสรรพากรทางบัญชี

ในส่วนข้าราชการและลูกจ้างเอง แม้ทางส่วนราชการเจ้าสังกัดจะได้หักภาษี ณ ที่จ่ายไว้แล้วก็ตาม แต่เจ้าตัวก็ยังมีพันธะความรับผิดชอบในอันที่จะต้องยื่นแบบ ภ.ง.ด. ๘ เมื่อสิ้นปีภาษีอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งถ้าไม่ปฏิบัติตามก็ย่อมจะมีความผิดตามประมวลรัษฎากร และนอกจากนั้น ยังผิดวินัยข้าราชการตามนัยมาตรา ๗๒ อีกด้วย

สำหรับการคำนวณภาษี เพื่อให้ความสะดวกรวดเร็วแก่ผู้ปฏิบัติ ทางกรมสรรพากรมีสูตรสำเร็จในการคิดภาษี สำหรับผู้มีสิทธิได้รับลดหย่อนต่างๆ กัน ซึ่งจะติดต่อได้ที่กรมสรรพากรต่อไป.

การปฏิบัติเกี่ยวกับการเบี่ยงเงิน

การวางฎีกาเบิกเงินจากคลังในกรณีที่จะต้องหักภาษีเงินได้ สำหรับเงินที่จ่ายให้ข้าราชการไว้ ณ ที่จ่ายก็ให้แสดงจำนวนเงินที่ขอให้คลังหักภาษีในฎีกา ช่อง "เงินหักส่ง" เช่น

เคียวกับที่ได้ปฏิบัติอยู่เดิม นอกจากนั้นแล้ว
จะ ต้องจัดทำ เอกสาร แนบไปพร้อม ฎีกาเพื่อ
กรมบัญชี กลาง รวบรวมส่งให้ กรม สรรพากร

ดังนี้

๑. แบบ บก. ๒๕ ก. สำหรับการเบิก
เงินเดือน และเงินอื่น ๆ ให้แก่ข้าราชการ

กระทรวงการคลัง ใบแนบฎีกาแสดงรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของข้าราชการ

แบบ บก. 25 ก.

ฎีกาที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ส่วนราชการ.....จังหวัด.....

ประเภทเงินที่จ่าย	จำนวนเงิน เบิกตามฎีกา	จำนวนเงิน ภาษีที่หักไว้	จำนวนเงิน ที่ขอรับ	หมายเหตุ
รวม				

สำหรับกรมบัญชีกลางใช้

เลขที่รับ

ผู้เบิก.....

ตำแหน่ง.....

ส่ง กรมสรรพากร หรือ สรรพากรจังหวัด

๒. แบบ บก. ๒๖ สำหรับการเบิกเงิน
ค่าจ้างและเงินอื่นๆ ให้แก่ลูกจ้างประจำและลูก
จ้างชั่วคราว

๓. แบบ ภ.ง.ด. ๑ พิเศษ สำหรับการ
เบิกเงินเดือน หรือค่าจ้าง ให้แก่ข้าราชการหรือ
ลูกจ้าง ซึ่งมีการหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย เฉพาะ

การเบิกเงินประจำเดือนที่มีการตกเบิกเงินเดือน
หรือค่าจ้าง ตามอัตราใหม่ โดยให้แสดงเรียง
ตามกรม กอง ตามบัญชีต่อจ่ายหมายเลข ๔
และสำหรับการเบิกเงินในเดือนต่อๆ ไป ให้
ทำเฉพาะรายที่มีการเปลี่ยนแปลง เพิ่มลด เช่น
การโยกย้ายและการเพิ่มลดจำนวนเงินค่าภาษี

ใบแนบฎีกาแสดงรายการภาษีเงินได้หักไว้ ณ ที่จ่ายของ
กระทรวงการคลัง

ถูกจ้างประจำ ☐ รายเดือน
ถูกจ้างชั่วคราว ☐ รายวัน
☐ รายชั่วโมง

แบบ บก.26 ฎีกาที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ส่วนราชการ.....จังหวัด.....

ประเภทเงินที่จ่าย	จำนวนเงิน เบิกตามฎีกา	จำนวนเงิน ภาษีที่หักไว้	จำนวนเงิน ที่ขอรับ	หมายเหตุ
ถูกจ้างประจำ รายเดือน ถูกจ้างชั่วคราว รายวัน				
รวม				

กรมบัญชีกลางใช้

ผู้เบิก.....

ตำแหน่ง.....

ณ ที่จ่าย จากที่แสดงไว้ในแบบ ภ.ง.ด. ฉบับ
ที่ส่งพร้อมฎีกาเงินเดือนตกเบิก

๔. แบบ ภ.ง.ด. พิเศษ แสดงการจ่าย
เงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา ๔๐ (๑) (๒)
ของข้าราชการ ลูกจ้าง ในปีที่ล่วงมาแล้ว ให้
แนบไปกับฎีกา เฉพาะการเบิกเงินเดือนค่าจ้าง
ประจำเดือนมกราคมของปีงบประมาณถัดไป

**การอำนวยความสะดวก
ให้แก่ข้าราชการในการ
ยื่นแบบชำระภาษีภ.ง.ด. ๙**

เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ข้าราชการ
ในการยื่นแบบและชำระภาษีเมื่อสิ้นปี ซึ่งตาม
ประมวลรัษฎากรที่แก้ไข ฉบับที่ ๔ พ.ศ.
๒๕๑๖ กำหนดให้ยื่นแบบชำระภาษีภายใน
กำหนดสิ้นเดือนมีนาคม เพื่อเป็นการประหยัด
เวลาและค่าใช้จ่าย ของข้าราชการและลูกจ้าง
ซึ่งจะต้องไปยื่นแบบ ณ ที่ทำการสรรพากรจังหว
ัด ที่ว่าการอำเภอ หรือกรมสรรพากร ด้วย
ตนเอง ให้กองคลังหรือแผนกคลังรับแบบ
ภ.ง.ด. ๙ พร้อมด้วยเงินที่จะชำระภาษีเพิ่มจาก

ข้าราชการ แล้วนำไปยื่นและชำระเงินให้
พร้อมกันในคราวเดียว โดยกำหนดให้ข้าราชการ
การนำแบบ ภ.ง.ด. ๕ มายื่นต่อแผนกคลังหรือ
กองคลังภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม

การรับแบบ ภ.ง.ด. ๕ ไปชำระแทนข้าราชการนั้น เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ
กองคลัง หรือ แผนก คลังจะ ต้องจัด ทำใบรับ
แสดงรายละเอียดให้ทราบว่า เป็นแบบภ.ง.ด.
ของข้าราชการหรือลูกจ้างผู้ใด จำนวนภาษีที่
จะต้องชำระทั้งสิ้นเท่าใด ได้หักไว้ ณ ที่จ่าย
แล้วจำนวนเท่าใดและจะต้องชำระเพิ่มอีกหรือ
ถอนคืนจำนวนเท่าใด จำนวนเงินภาษีชำระ
เพิ่มซึ่งนำส่งเป็นเงินสดหรือเช็คเลขที่ใด จา
นวนเท่าใด

การหักภาษี ณ ที่จ่ายตามมาตรา ๕๐ (๑)
แห่งประมวลรัษฎากร ที่ส่วนราชการต่าง ๆ
จะต้องหักและนำส่ง เมื่อจ่ายเงินได้พึงประ
เมินให้แก่ข้าราชการและลูกจ้าง

๑. เงินได้พึงประเมินอันเข้าลักษณะต้องถูกหัก ภาษี
ณ ที่จ่าย

ได้แก่เงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐

(๑) และ (๒) แห่งประมวลรัษฎากร กล่าวคือ

๑.๑ เงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐

(๑) “เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงานไม่ว่าจะ
เป็นเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ย
หวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่

คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่นาย
จ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่นายจ้างออก
ให้เป็นค่าภาษีเงินได้ หรือภาษีอากรอื่น เงินที่
นายจ้างจ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่
ต้องชำระ และเงินทรัพย์สินหรือประโยชน์ใดๆ
บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน”

๑.๒ เงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐
(๒) “เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงาน
ที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ ไม่ว่าจะเป็น
ค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน ค่าส่วนลด เงินอุด
หนุนในงานที่ทำ เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส
เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของ
การได้อยู่บ้านที่ผู้จ่ายเงินได้ให้อยู่โดยไม่เสีย
ค่าเช่า เงินที่ผู้จ่ายเงินได้ออกให้เป็นค่าภาษี
เงินได้หรือภาษีอากรอื่น เงินที่ผู้จ่ายเงินได้จ่าย
ชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่ต้องชำระ
และเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดๆบรรดา
ที่ได้ เนื่อง จาก หน้าที่ หรือตำแหน่ง งานที่ ทำ
หรือจากการรับทำงานให้ นั้น ไม่ว่าหน้าที่หรือ
ตำแหน่งงาน หรืองานที่รับทำให้นั้นจะเป็นการ
ประจำหรือชั่วคราว

เงินได้ดังกล่าวเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
นี้ ที่ทางราชการจ่ายให้แก่ข้าราชการและลูก
จ้าง ก็ได้แก่ เช่น เงินเดือน (รวมทั้ง พสร.
พลว. พตร. พดอ. ฯลฯ) ค่าเช่าบ้านหรือบ้าน
ที่ให้อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าเช่า, ค่าเล่าเรียนบุตร,

ค่าบำรุงการศึกษาบุตร, เงินช่วยเหลือบุตร, ค่าอาหารทำการล่วงเวลา ฯลฯ) เป็นต้น

๒. เงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณเสียภาษีในการหักภาษี ณ ที่จ่าย

เงินได้พึงประเมินประเภทต่อไปนี้อยู่มาตรา ๔๒ แห่งประมวลรัษฎากร บัญญัติให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณภาษีเงินได้ คือ

๒.๑ ค่าเบี้ยเลี้ยง หรือค่าพาหนะ ซึ่งลูกจ้างหรือผู้รับหน้าที่หรือตำแหน่งงานหรือผู้รับทำงานให้ ได้จ่ายไปโดยสุจริตตามความจำเป็นเฉพาะในการที่จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตน และได้จ่ายไปทั้งหมดในการนั้น

๒.๒ ค่าพาหนะ และเบี้ยเลี้ยงเดินทางตามอัตราที่รัฐบาลกำหนดไว้โดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยอัตราค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงเดินทาง

๒.๓ เงินค่าเดินทางซึ่งนายจ้างจ่ายให้ลูกจ้าง เฉพาะส่วนที่ลูกจ้างได้จ่ายทั้งหมดโดยจำเป็นเพื่อการเดินทางจากต่างถิ่น ในการเข้ารับงานเป็นครั้งแรกหรือในการกลับถิ่นเดิมเมื่อการจ้างได้สิ้นสุดลงแล้ว แต่ชื่อยกเว้นนี้มิให้รวมถึงเงินค่าเดินทางที่ลูกจ้างได้รับในการกลับถิ่นเดิม และในการเข้ารับงานของลูกจ้างเดิมภายในสามร้อยหกสิบห้าวัน นับแต่วันทำการจ้างครั้งก่อนได้สิ้นสุดลง

๒.๔ ในกรณีที่นายจ้างและลูกจ้างได้ทำสัญญากันโดยสุจริต ก่อนใช้พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ พุทธศักราช ๒๔๗๕ มีข้อกำหนด

ว่า นายจ้างจะชำระเงินบำเหน็จ เงินค่าธรรมเนียม เงินค่านายหน้า หรือเงินโบนัสให้แก่ลูกจ้างเป็นจำนวนเดียวเมื่อการงานที่จ้างได้สิ้นสุดลงแล้ว แม้เงินเต็มจำนวนนั้นจะได้ชำระภายหลังที่ใช้บทบัญญัติในส่วนนี้ก็ได้ เงินบำเหน็จ เงินค่าธรรมเนียม เงินค่านายหน้า หรือเงินโบนัส ส่วนที่เป็นค่าจ้างแรงงานอันได้ทำในเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ พุทธศักราช ๒๔๗๕ นั้น ไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้

๒.๕ เงินเพิ่มพิเศษประจำตำแหน่งและค่าเช่าบ้าน หรือบ้านที่ให้อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าเช่าสำหรับข้าราชการสถานทูต หรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ

๒.๖ เบี้ยประชุมกรรมการ หรือกรรมการ หรือค่าสอนทางราชการหรือสถานศึกษาของทางราชการจ่ายให้

๒.๗ เงินได้ที่ได้รับ จากการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยา เงินที่ได้รับจากการรับมรดกหรือจากการให้โดยเสน่หาเนื่องในพิธีหรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี

๒.๘ รางวัลเพื่อการ ศึกษาหรือค้นคว้า ในวิชาการ รางวัลสลากกินแบ่งหรือสลากออมสินของรัฐบาล รางวัลที่ทางราชการจ่ายให้ในการประกวดหรือแข่งขันซึ่งผู้รับมิได้มีอาชีพในการประกวด หรือแข่งขัน หรือสนับสนุนรางวัลที่ทางราชการจ่ายให้เพื่อประโยชน์ใน

การปราบปรามการกระทำความผิด

๒.๕ บำนาญพิเศษ บำเหน็จพิเศษ บำ
นาญตกทอด หรือบำเหน็จตกทอด

๒.๑๐ เงินได้ เฉพาะ ส่วนที่ เป็นค่าจ้าง
จากการทำงานในระหว่างเวลาปิดภาคการ
ศึกษาของคนต่างด้าวที่เป็นนักเรียน นักศึกษา
หรือนิสิตซึ่งเข้ามาศึกษา ณ สถานศึกษาใน
ประเทศไทย ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
ถือปฏิบัติต่อกัน

๒.๑๑ เงินได้ส่วนที่เป็นค่ารักษาพยาบาล
ที่นายจ้างจ่ายให้ หรือจ่ายแทนลูกจ้างเป็นค่า
รักษาพยาบาลลูกจ้าง สามปี ภริยา บุพการี หรือ
ผู้สืบสันดาน ซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดู
ของลูกจ้าง และเงินจำนวนนี้ได้จ่ายไปทั้ง
หมดในการนั้น

เงินได้ฯ ดังกล่าวเมื่อส่วนราชการต่าง ๆ
จ่ายให้กับข้าราชการและลูกจ้างก็ไม่ต้องนำมา
รวมคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย

๓. วิธีการในการคำนวณหักภาษี ณ ที่จ่าย

๓.๑ ผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่
จ่าย ต้องจัดการหักภาษีไว้ทุกคราวที่จ่ายเงิน
ได้พึงประเมินตามวิธีคำนวณ ดังนี้

๓.๑.๑ กรณีการจ่ายเงินได้ฯ ที่จ่ายเป็น
ประจำ เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง เงินค่าเช่าบ้าน
หรือบ้านที่ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า และเงิน
ช่วยเหลือบุตร เป็นต้น ให้คำนวณ ดังนี้

๑) ให้เอาจำนวนเงินได้ฯ ที่จ่าย

เป็นตัวเงิน รวมกับมูลค่าเป็นเงินของประ-
โยชน์เพิ่มเติมให้แล้ว แล้วคูณด้วยจำนวนคราว
ที่จะต้องจ่ายเพื่อให้ได้จำนวนเงิน เสมือนหนึ่ง
จ่ายทั้งป เช่น เงินเดือนจะต้องจ่ายเป็นราย
เดือนปหนึ่งมี ๑๒ เดือน ก็ต้องเอา ๑๒ คูณ
เงินที่จ่าย ค่าจ้างเป็นรายวันก็ต้องเอา ๓๖๕
คูณเงินที่จ่าย โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะต้องจ่าย
กันเต็มปีหรือเริ่มจ่ายในเดือนใด วันใดใน
ระหว่างปี

๒) ให้เอาเงินได้พึงประเมินเสมือน
หนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปดังกล่าวใน ๑) ข้างต้น มา
คำนวณภาษีตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด กล่าว
คือ จำนวนหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อนต่างๆ
แล้วคำนวณภาษี

๓) ภาษีที่คำนวณได้ตาม ๒) เป็น
ภาษีสำหรับเงินได้ฯ ทั้งปี ฉะนั้น ให้เอาภาษีที่
คำนวณได้หารด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่าย
ผลลัพธ์ก็คือภาษีที่จะต้องหักไว้ในทุกคราวที่
จ่าย

๔) ถ้าปรากฏว่าการหารตาม ๓) ไม่ลง
ตัวโดยเหลือเศษ กฎหมายบัญญัติว่าให้เพิ่ม
เงินเท่าจำนวนที่เหลือเศษนั้นรวมเข้ากับภาษีที่
จะต้องหักไว้ในครั้งสุดท้ายในปีนั้น เพื่อให้
ได้ยอดภาษีที่หักไว้ตลอดปีพอดีกับจำนวน
ภาษีที่ต้องเสียทั้งปี

ตัวอย่างที่ ๑ จ่ายเงินเดือนให้นาย ก. ซึ่ง
มีภรรยาและบุตรผู้เยาว์ ๓ คน เดือนละ

หัก ค่าใช้จ่าย 20 %	= 10,608.— ..
^๔ กองเหลือ	= 42,832.— ..
หัก ค่าลดหย่อน	= 16,000.— ..
เงินได้สุทธิ	= 26,432.— ..
^{๔๔๖} ^{๕๕} ภาษีที่ต้องชำระทางสน	= 2,343.20 ..
^{๔๔๖} ^{๕๕} ภาษีที่ต้องหัก ตั้งแต่ตุลาคม ๒๕๑๗	= <u>2343 — 20</u> ..
	12
	= 195.26 เศษ 8 สตางค์
^{๕๖} ^{๕๗} เดือนสุดท้ายของปีต้องหัก	= 195.34 บาท

๖) ถ้าในระหว่างปีมีการลดเงินที่จ่ายลง
การคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่ายก็จะเป็นไปใน
ทำนองเดียวกันกับข้อ ๕) ข้างต้น

๓.๑.๒ ในกรณีที่มีการจ่ายเงินพิ-
เศษเพิ่มขึ้นเป็นครั้งคราวในระหว่างปี เช่น
เงินช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตร เป็นต้น เงิน
ได้ที่เสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปี ในคราวที่จ่าย
เงินพิเศษนั้น ก็คือ จำนวนเงินที่ได้จ่ายเป็น
ประจำที่คิดเสมือนหนึ่งว่าจ่ายทั้งปีแล้ว บวก

กับเงินที่จ่ายพิเศษในคราวนั้น แล้วจึงนำเงิน
ได้นั้นมาคำนวณภาษีเพื่อหาจำนวนที่จะต้อง
หัก ณ ที่จ่ายในคราวที่ได้จ่ายเงินพิเศษนั้นต่อ
ไปดังตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ ๓ (ต่อจากตัวอย่างที่ ๑) ต่อ
มาในเดือนมิถุนายน ๒๕๑๗ ได้จ่ายเงินช่วย
เหลือค่าเล่าเรียนบุตรให้ นาย ก. ๕๐๐ บาท
ดังนั้น ในเดือนนั้นจะต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้
เท่าใด

วิธีการคำนวณ

เงินได้เสมือนทั้งปี ก. เงินเดือนและอื่น ๆ	= 45,720.— บาท
ข. ค่าเล่าเรียนบุตร	= 500.— ..
รวม	= 46,220.— ..
หัก ค่าใช้จ่าย 20 %	= 9,244.— ..
กองเหลือ	= 36,976.— ..
หัก ลดหย่อน	= 16,000.— ..

เงินได้สุทธิ	=	20,976.—	..
ภาษีที่ต้องชำระทั้งสิ้น	=	1,797.60	..
หัก ภาษีของเงินเดือนและอื่น ๆ	=	1,757.60	..
เป็นภาษีของค่าเล่าเรียน	=	40.	..
ในเดือนมิถุนายน ๒๕๑๗ ต้องหักภาษี	=	146.46 + 40.—	บาท
	=	186.46	..

ส่วนเดือนอื่น ๆ ก็คงหักเดือนละ 146.46 บาท ต่อไปตามปกติ

๓.๒ การคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่ายตาม
ที่กล่าวมาแล้วในข้อข้างต้นนั้น โดยทกรมสร
พากรเกรงว่า ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายต้อง
เสียเวลาในการคำนวณและบางครั้งอาจคำนวณ
ผิดพลาดเป็นผลให้ต้องรับผิดชอบในเงินภาษีที่ค
ำนวณผิดพลาดนั้นร่วมกับผู้มีเงินได้ จึงได้ทำ
สูตรสำเร็จตารางภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายขึ้น
เพื่อให้ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายสามารถหัก
ได้โดยไม่ต้องใช้วิธีคำนวณ เพราะฉะนั้นหาก
ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ได้หักภาษีไว้ตรง
ตามตารางหักภาษี ณ ที่จ่ายในสูตรสำเร็จแล้ว
ย่อมถือว่า เป็นการถูกต้อง

อนึ่ง โดยเหตุที่ในขณะนี้ได้มีการแก้ไข
เพิ่มเติมประมวลรัษฎากรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ เพิ่มค่าลด
หย่อนมากขึ้น และลดอัตราภาษีในบางระดับ
ลง จึงทำให้สูตรสำเร็จเล่มเดิมไม่ถูกต้อง คาด
ว่ากรมสรรพากรจะทำสูตรสำเร็จที่แก้ไขใหม่
ออกใช้ได้ประมาณกลางเดือนมกราคม

๒๕๑๗ นี้

๔. การหักนำส่งภาษีหัก ณ ที่จ่าย และการยื่นแบบ
แสดงรายการ

๔.๑ กรณีที่มีการตั้งฎีกาเบิกเงิน ให้เจ้าพนักงาน
ผู้เบิกเงินตรวจสอบให้แน่ว่า จำนวนเงิน
ภาษีที่จะต้องหัก ได้คำนวณและจดไว้ในฎีกา
เบิกเงินแล้วและให้เป็นหน้าที่ของผู้จ่ายเงิน
ตามฎีกาที่จะต้องหักเงินจำนวนนั้นก่อนจ่าย

ส่วนราชการที่เบิกเงินและหักภาษีไว้ใน
ฎีกาดังกล่าวแล้ว ไม่ต้องยื่น ภ.ง.ด. ๑ แต่
ต้องยื่น ภ.ง.ด. ๑ ก. ต่อเจ้าพนักงานประเมิน
๑ ฉบับ ภายในเดือนมกราคมของปีรุ่งขึ้น

๔.๒ กรณีที่ไม่มีการตั้งฎีกาเบิกเงิน ให้เจ้า
พนักงานผู้จ่ายเงินปฏิบัติการหักภาษีและนำส่ง
ต่ออำเภอหรือเขตท้องที่พร้อมกับยื่น ภ.ง.ด. ๑
ภายใน ๙ วัน นับแต่วันที่จ่ายเงิน และจะต้อง
ยื่น ภ.ง.ด. ๑ ก. เช่นเดียวกันกับที่กล่าวใน
ข้อข้างต้น

เงินที่ทางรัฐบาลจ่ายให้ข้าราชการนอกเหนือจากเงินเดือน

เงินอื่น ๆ ที่รัฐบาลจ่ายให้ข้าราชการ นอกเหนือจากเงินเดือน	เป็นเงินได้ ที่ต้องเสียภาษี	ได้รับยกเว้น ไม่ถือเป็นเงินได้ ที่ต้องเสียภาษี	หมายเหตุ
ข้าราชการ			
๑. ค่าเช่าบ้าน	✓		
๒. เงินช่วยเหลือการศึกษาบุตร	✓		
๓. เงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล		x	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๕๐๙)
๔. เงินเบี้ยหวัด	✓		
๕. เงินบำเหน็จข้าราชการ	✓		
๖. เงินบำนาญข้าราชการ	✓		
๗. เงินเพิ่มพิเศษสำหรับสู้รบ (พ.ส.ร.)	✓		
๘. เงินช่วยค่าทำศพข้าราชการ		x	ประมวลรัษฎากร มาตรา ๔๒ (๑๐)
๙. เงินเบี้ยกัณดาร	✓		
๑๐. เงินช่วยค่ารักษาพยาบาลในท้องถิ่น กัณดาร		x	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๕๐๙)
๑๑. เงินเพิ่มพิเศษสำหรับข้าราชการซึ่งมี ตำแหน่งหน้าที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ		x	ประมวลรัษฎากร มาตรา ๔๒ (๕)
๑๒. เงินยังชีพข้าราชการในบางจังหวัด ภาคใต้ (ย.ช.)	✓		
๑๓. เงินเพิ่มค่าวิชา (พ.ค.ว.) และเงิน เพิ่มเลื่อนฐานะ (พ.ล.ฐ.)	✓		
๑๔. เงินเพิ่มประจำตำแหน่งที่ต้องฝ่าอัน ตราเป็นปกติ	✓		
ก. ผู้ทำงานในอากาศ (๑) ครูการบิน หรือนักบิน ลงเครื่อง			

เงินอื่น ๆ ที่รัฐบาลช่วยให้ข้าราชการ นอกเหนือจากเงินเดือน	ไม่ถือเป็นเงินได้ ที่ต้องเสียภาษี	ได้รับยกเว้น ไม่ถือเป็นเงินได้ ที่ต้องเสียภาษี	หมายเหตุ
(๒) นักบินประจำกอง (๓) นักบินสำรอง (๔) ศิษย์การบินมัธยม (๕) ศิษย์การบินชั้นประถม ข. ผู้ทำการบนอากาศยานประจำ เช่นผู้ตรวจการณ์ ตันหน เจ้า หน้าท่วย ช่างอากาศ ฯลฯ ค. นักโคตรัมซึ่งปฏิบัติหน้าที่โคตรัม จากอากาศยานเป็นประจำ (๑) นักโคตรัมประจำกอง (๒) นักโคตรัมสำรอง ง. ผู้ทำการได้นำ (๑) นักเรือดำน้ำประจำกอง (๒) นักเรือดำน้ำสำรอง (๓) นักทำลายใต้น้ำประจำ กอง (๔) นักทำลายใต้น้ำสำรอง (๕) นักประดาน้ำประจำกอง (๖) นักประดาน้ำสำรอง จ. ผู้ปฏิบัติงานในห้องปรับอากาศ ฉ. ผู้ปฏิบัติงานทำลายวัตถุ			
๑๕. เงินบำนาญพิเศษใน เวลาปกติของทหาร		x	ประมวลรัษฎากร มาตรา ๔๒ (๑๒)
๑๖. เงินเพิ่มผู้ปกครองโรงเรียนตำรวจ	✓		
๑๗. เงินรับรองข้าราชการการเมือง	✓		
๑๘. เงินค่าคนใช้	✓		
๑๙. เงินค่ารับรองผู้ว่าราชการจังหวัด	✓		

เงินอื่น ๆ ที่รัฐบาลจ่ายให้ข้าราชการ นอกเหนือจากเงินเดือน	เป็นเงินได้ ที่ต้องเสียภาษี	ได้รับยกเว้น ไม่ถือเป็นเงินได้ ที่ต้องเสียภาษี	หมายเหตุ
๒๐. เงินช่วยค่าขนย้ายศพข้าราชการที่ถึง แก่กรรม		x	ประมวลรัษฎากร มาตรา ๔๒ (๑๐)
๒๑. เงินเพิ่มค่าภาษามลายู	✓		
๒๒. เงินเพิ่มครุอาชีวศึกษา	✓		
๒๓. เงินประจำตำแหน่งสมาชิกสภานิติ บัญญัติ	✓		
๒๔. เงินประจำตำแหน่งสมาชิกสภาผู้ แทนราษฎร	✓		
๒๕. เงินประจำตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา	✓		
๒๖. ค่าล่วงเวลา	✓		
๒๗. เงินช่วยเหลือบุตร	✓		
ลูกจ้างประจำ			
๑. เงินยังชีพให้ลูกจ้างประจำในภาค ใต้ (ย.ช.)	✓		
๒. เบี้ยกันดาร	✓		
๓. เงินค่าภาษีเงินได้	✓		
๔. เงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล		x	กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๕๐๙)
๕. เงินช่วยเหลือการศึกษาบุตร	✓		
๖. เงินช่วยค่าทำศพ		x	ประมวลรัษฎากร มาตรา ๔๒ (๑๐)
๗. เงินบำเหน็จ	✓		
๘. เงินเพิ่มสำหรับการสูบบุหรี่ (พ.ส.ร.)	✓		
๙. ค่าล่วงเวลา	✓		
๑๐. เงินช่วยเหลือบุตร	✓		
ลูกจ้างชั่วคราว			
๑. ค่าจ้าง	✓		
๒. พ.ส.ร. (เงินเพิ่มสำหรับสูบบุหรี่)	✓		
๕. ค่าล่วงเวลา	✓		

ใบหักภาษี ณ ที่จ่าย
โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ พร้อมทั้งกรอกข้อความ

ข้าราชการ

๑. ข้าพเจ้า เป็น ชั้น.....อันดับ.....ขั้น.....

ลูกจ้าง

ตำแหน่ง.....กอง.....

☐ มี ☐ มี ☐ มี กน

คู่สมรส เงินได้คู่สมรส บุตร

☐ ไม่มี ☐ ไม่มี ☐ ไม่มี

๒. ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะยกภาษี ดังนี้

☐ ย่นรวมกัน ☐ แยกกันยื่น ☐ คู่สมรสเป็นคู่ยื่น ☐ ข้าพเจ้าเป็นคู่ยื่น

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า รายการที่แสดงไว้ข้างต้นนี้ถูกต้อง และเป็นความจริงทุกประการ.
(ลงชื่อ).....ผู้มีเงินได้
(.....)

วิธคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย

พ.ศ.....

เงินได้พึงประเมิน

.....	บาท
.....	"
.....	"
.....	"
.....	"
.....	"
.....	"
.....	"
.....	"
.....	"
รวมเป็นเงินได้พึงประเมิน	"

ภาษีที่ต้องเสีย บ.ละ (จากสูตรสำเร็จ) บาท

ภาษีหัก ณ ที่จ่าย เดือนละ บาท

คำชี้แจง บุตร หมายถึงบุตรชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีอายุไม่เกิน ๒๕ และยังคงศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือชั้นอุดมศึกษา

ตารางเปรียบเทียบผลทางภาษีแก่ข้าราชการ
ตามอัตราเงินเดือนใหม่ ในอัตราภาษีใหม่
กำหนดเมื่อ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๖

อัตราเงินเดือน รับอยู่ปัจจุบัน	อัตราเงินเดือน ที่กำหนดขึ้นใหม่	ภาษีสำหรับ ๕+๓+๑	รับเพิ่มสุทธิ	รับเพิ่มสุทธิ ต่อบุตร ๑ คน
๖๐๐	๗๕๐	-	๑๕๐	
๗๒๐	๙๕๕	-	๒๓๕	
๘๘๐	๑,๑๕๐	-	๒๗๐	
๙๔๐	๑,๒๒๐	-	๒๘๐	
๑,๒๒๐	๑,๕๕๐	๑๖.๘๐	๓๑๓.๒๐	๑๑.๖๗
๑,๓๒๐	๑,๖๔๕	๒๒.๑๒	๓๐๒.๘๘	๑๑.๖๗
๑,๔๘๐	๑,๘๕๐	๓๔.๑๖	๓๔๕.๘๔	๑๑.๖๗
๑,๖๕๐	๒,๑๐๐	๔๗.๖๐	๓๖๒.๔๐	๑๑.๖๗
๒,๑๔๐	๒,๕๒๐	๗๖.๖๐	๓๐๓.๔๐	๑๖.๖๗
๒,๕๘๐	๓,๔๒๐	๑๔๘.๖๐	๒๕๑.๔๐	๑๖.๖๗
๓,๗๔๐	๔,๓๓๕	๒๒๑.๘๐	๓๗๓.๒๐	๑๖.๖๗
๔,๑๘๐	๔,๘๘๐	๒๖๕.๔๐	๔๓๔.๖๐	๑๖.๖๗
๔,๘๖๐	๕,๘๑๐	๓๓๕.๘๐	๖๑๐.๒๐	๑๖.๖๗
๕,๒๔๐	๖,๑๕๐	๓๖๗	๕๔๓	๑๖.๖๗
๗,๐๐๐	๘,๐๗๕	๕๘๕.๖๗	๔๘๕.๓๓	๒๕
๘,๖๐๐	๙,๘๘๕	๘๔๕.๔๒	๔๓๕.๕๘	๒๕
๑๐,๐๐๐	๑๑,๔๐๐	๑,๐๕๖.๖๗	๓๐๓.๓๓	๓๓.๓๓
๑๒,๐๐๐	๑๒,๕๕๐	๑,๓๒๖.๖๗	-๗๗๖.๖๗	๓๓.๓๓
รองนายก ฯ	๑๒,๗๐๐	๑,๓๕๖.๖๗		๓๓.๓๓
นายก	๑๔,๐๐๐	๑,๖๑๖.๖๗		๓๓.๓๓

หมายเหตุ : ตารางนี้แสดงให้เห็นตัวอย่างของความสัมพันธ์ ระหว่างผลทางภาษีกับอัตราเงินเดือนที่
จะได้รับใหม่บางอัตรา แต่อย่างไรก็ตามเงินเพิ่มสำหรับข้าราชการพลเรือนนี้ในทุก
อัตรา เมื่อเสียภาษีแล้วยังจะมีเงินเพิ่มสุทธิ เหลืออีก

การเปรียบเทียบรายได้อัตราเงินดอกเบี้ยเงินต้นกับตัวอย่างอัตราดอกเบี้ยปรับปรุงใหม่

	รายได้ต่อปี (ใหม่)	ค่าใช้จ่าย 20 % และค่าลดหย่อน	รายได้ที่ต้อง เสียภาษี	ภาษีที่เสีย	รายได้สุทธิ (ใหม่)	รายได้สุทธิ (เก่า)
(1) ข้าราชการจัตวา คนโสด เงินเดือน เดิม 600 บาท เงินเดือนใหม่ 750 บาท	9,000.-	6,800.-	2,200.-	154.-	8,846.-	7,200.-
(2) ข้าราชการจัตวา มีภรรยาและบุตร 2 คน เงินเดือนเดิม 940 บาท เงินเดือน ใหม่ 1,220 บาท	14,640.-	16,928.-	-	-	14,640.-	11,280.-
(3) ข้าราชการจัตวา มีภรรยาและบุตร 2 คน เงินเดือนเดิมสาม 940 บาท ภรรยา 840 บาท เงินเดือนใหม่สาม 1,220 บาท ภรรยา 1,080 บาท	(ส) + (ก) 27,600.-	19,520.-	8,080.-	565.60-	27,034.40	21,360.-
(4) ข้าราชการชั้นตรี คนโสด เงินเดือนเดิม 1,320 บาท เงินเดือนใหม่ 1,645 บาท	19,740.-	8,948.-	10,792.-	755.44-	18,984.56	15,840.-
(5) ข้าราชการชั้นตรี มีบุตร 1 คน ไม่ภรรยา เงินเดือนเดิม 1,580 บาท เงินเดือนใหม่ 1,975 บาท	23,700.-	11,740.-	11,960.-	896.-	22,804.-	18,960.-
(6) ข้าราชการชั้นตรี ภรรยาเงินได้ มีบุตร 2 คน เงินเดือนเดิมสาม 2,140 บาท ภรรยา 940 บาท เงินเดือนใหม่สาม 2,520 บาท ภรรยา 1,220 บาท	(ส) + (ก) 44,880.-	22,976.-	21,904.-	1,890.40-	42,989.60	36,960.-
(7) ข้าราชการชั้นโท คนโสด เงินเดือนเดิม 2,440 บาท เงินเดือนใหม่ 2,850 บาท	34,200.-	11,840.-	22,360.-	1,936.-	32,264.-	29,280.-

	รายได้ตอบ (ใหม่)	ค่าใช้จ่าย 20 % และค่าลดหย่อน	รายได้ที่ต้อง ^(๔) เสียภาษี	ภาษิตเสีย	รายได้สุทธิ (ใหม่)	รายได้สุทธิ (เก่า)
(8) ข้าราชการชนโท ภรรยาเงินได้ เงิน ^(๕) เดือนสาม 3,140 บาท ภรรยา 2,980 บาท เงินเดือนใหม่นำมา 3,630 บาท ภรรยา 3,420 บาท	(ส) + (ก) 84,600.-	26,920.-	57,680.-	5,852.-	78,748.-	73,440.-
(9) ข้าราชการชนโท มักรยา และมีบุตร 2 คน เงินเดือนเดิม 3,300 บาท เงิน ^(๕) เดือนใหม่ 3,850 บาท	46,200.-	23,240.-	22,960.-	1,996.-	44,204.-	39,604.-
(10) ข้าราชการนอก คนโสด เงินเดือนเดิม 3,900 บาท เงินเดือนใหม่ 4,600 บาท	55,200.-	16,040.-	39,160.-	3,616.-	51,584.-	46,800.-
(11) ข้าราชการนอก ภรรยามีเงินได้ มีบุตร 1 คน เงินเดือนเดิมสาม 4,380. บาท ภรรยา 1,990 บาท เงินเดือนใหม่สาม 5,175 บาท ภรรยา 2,370 บาท	(ส) + (ก) 90,540.-	32,108.-	58,432.-	5,964.80	84,575.20	76,440.-
(12) ข้าราชการพิเศษ คนโสด เงินเดือน เดิม 4,860 บาท เงินเดือนใหม่ 5,810 บาท	69,720.-	18,944.-	50,776.-	4,816.40	64,903.60	58,320.-
(13) ข้าราชการพิเศษ มักรยาและมีบุตร 1 คน เงินเดือนเดิม 5,840 บาท เงิน ^(๕) เดือนใหม่ 6,875 บาท	82,500.-	28,500.-	54,000.-	5,300.-	77,200.-	70,080.-
(14) ข้าราชการพิเศษ ภรรยามีเงินได้มีบุตร 2 คน เงินเดือนเดิมสาม 8,200 บาท ภรรยา 7,000 บาท เงินเดือนใหม่สาม 9,410 บาท ภรรยา 8,075 บาท	(ส) + (ก) 209,820.-	53,380.-	156,440.-	23,488.-	186,332.-	180,000.-

ที่ ศร. ๐๒๐๓/๕๕๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๔ มกราคม ๒๕๑๗

เรื่อง การปรับปรุงสมรรถภาพและอัตราค่าจ้างราชการ

เรียน เลขาธิการ ก.พ.

อ้างถึง หนังสือที่ ศร. ๑๐๐๑/๑๑๔๕๔๘ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๑๖

ตามที่รายงาน ว่า ก.พ. ได้พิจารณาเรื่องการปรับปรุงสมรรถภาพและอัตราค่าจ้างราชการ และเห็นว่าเมื่อปรับปรุงอัตราเงินเดือนแล้วก็ควรจะได้ปรับปรุงสมรรถภาพและอัตราค่าจ้างราชการพร้อมกันไปด้วย จึงขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้กระทรวง ทบวง กรม ดำเนินการ รวม ๖ ข้อ ความแจ้งอยู่แล้ว

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๑๗ ลงมติเห็นชอบด้วยแล้ว. จึงเรียนมาเพื่อทราบ ได้แจ้งให้กระทรวงทบวงกรมต่างๆ ปฏิบัติต่อไปด้วยแล้ว.

(ลงชื่อ) พลเรือเอก

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

อนันต์ เนตรโรจน์ ร.น.

(อนันต์ เนตรโรจน์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กนกนิตธรรม

โทร. ๘๑๑๑๓๗

ความมาก

ท สร ๑๐๐๑/๑๑๘๕๔๘

สำนักงาน ก.พ.

๓ ธันวาคม ๒๕๑๖

เรื่อง การปรับปรุงสมรรถภาพและอัตราค่าจ้างข้าราชการ
กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

ด้วยเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ ก.พ. ได้พิจารณาเรื่องการปรับปรุงสมรรถภาพและอัตราค่าจ้างข้าราชการ และมีมติให้กราบเรียนรายงาน ฯพณฯ ว่าตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายที่จะ ปรับปรุงอัตราเงินเดือน ข้าราชการ นั้น ก.พ. เห็นว่าเป็นนโยบายที่เหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว แต่เมื่อปรับปรุงอัตราเงินเดือนแล้วก็ควรจะให้ปรับปรุงสมรรถภาพและอัตราค่าจ้างข้าราชการพร้อมกันไปด้วย มิฉะนั้นผู้ที่ไม่มีงานทำเต็มมือหรือผลงานไม่คุ้มกับเงินเดือน และผู้ที่หย่อนสมรรถภาพก็จะได้รับเงินเดือนสูงขึ้นโดยไม่ได้รับประโยชน์ต่อส่วนรวมเท่าที่ควร ก.พ. จึงเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาในมติดังนี้

๑. ให้หัวหน้าหน่วยงานทุกหน่วยทุกระดับสำรวจข้าราชการในบังคับบัญชาว่า มีผู้ใดบ้างที่ไม่ทำงาน หรือทำแต่ได้ผลงานน้อยมาก หรือทำงานโยกย้ายล่าช้า ไม่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ไม่อุทิศเวลาให้แก่ข้าราชการ หย่อนความสามารถ เจ็บป่วยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ราชการได้โดยสม่ำเสมอ หรือประพฤติดนไม่เหมาะสม หรือบกพร่องในหน้าที่สมควรให้ออกจากราชการ โดยให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเป็นผู้สำรวจแล้วเสนอบัญชีรายชื่อพร้อมทั้งพฤติการณ์อันเป็นเหตุให้สมควรให้ออกจากราชการ ไปยังผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปและให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปพิจารณาพร้อมกับเสนอความเห็นและเพิ่มเติมรายชื่อผู้ที่มีพฤติการณ์สมควรให้ออกจากราชการตามข้อถาม ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปตามลำดับจนถึงปลัดกระทรวงหรืออธิบดีผู้บังคับบัญชาแล้วแต่กรณี เมื่อปลัดกระทรวงหรืออธิบดีผู้บังคับบัญชาเห็นว่าสมควรให้ผู้ใดออกจากราชการตามข้อนี้ ก็ให้ดำเนินการให้ออกจากราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนโดยด่วนต่อไป

การสำรวจและเสนอบัญชีรายชื่อ ให้ผู้บังคับบัญชารายงานถึงปลัดกระทรวงหรืออธิบดีผู้บังคับบัญชาภายในกำหนดเวลา ๒ เดือน ถ้าปรากฏภายหลังว่าผู้บังคับบัญชาผู้ใดระดับ

ให้ช่วยเหลือปณิบัติให้ผู้มีพฤติกรรมดังกล่าวต้องออกจากราชการ ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาชั้น ๆ บนพร่องในหน้าที่ราชการ ไม่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของราชการ อันจะต้องได้รับโทษทางวินัยตามควรแก่กรณี อนึ่ง หลังจากการสำรวจและดำเนินการให้ผู้มีพฤติกรรมดังกล่าวออกจากราชการครั้งแรกแล้ว ให้มีการสำรวจและดำเนินการตามข้อนี้ในต่อไปแต่ละครั้งโดยดำเนินการพร้อมๆกับการพิจารณาความดีความชอบข้าราชการประจำด้วย

๒. ให้กระทรวงทบวงกรมต่างๆควบคุมดูแลส่งเสริมให้ข้าราชการประพฤติตนอยู่ในความสุจริต ให้ความสะอาดและความเป็นธรรมแก่ประชาชน ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถและโดยไม่ชักช้า ถ้าปรากฏว่าข้าราชการผู้ใดทุจริต กดขี่เบียดเบียนผู้อื่นเหยียดหยามประชาชน อาศัยหรือยินยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์โดยมิชอบให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น ให้ผู้บังคับบัญชาลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการผู้นั้นในสถานหนักและถ้ากรณีกระทำผิดวินัยนั้นเป็นความผิดทางอาญา ก็ให้ดำเนินคดีอาญาด้วยทันที ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้บังคับบัญชา คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับวินัยหรือข้าราชการอื่นใดได้กระทำการปองร้ายช่วยเหลือข้าราชการผู้กระทำผิดวินัยตามข้อนี้ ให้ลงโทษผู้ช่วยเหลือในสถานหนักเช่นเดียวกับผู้กระทำผิดด้วย

๓. ให้ผู้บังคับบัญชาข้าราชการทุกระดับ เอาใจใส่ควบคุมดูแลให้ข้าราชการในบังคับบัญชาปฏิบัติราชการทุกชั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพและโดยประหยัดที่สุดผู้บังคับบัญชาผู้ใดปล่อยปละละเลยให้มีการใช้จ่ายเงินของแผ่นดิน ใช้พัสดุครุภัณฑ์และทรัพย์สินของทางราชการอย่างสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือย ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาผู้นั้นบกพร่องไม่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ

๔. ให้ผู้บังคับบัญชาข้าราชการทุกระดับกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของข้าราชการในบังคับบัญชาแต่ละคนไว้ให้ชัดเจน รวมทั้งกำหนดมาตรฐานงาน คุณภาพปริมาณหรือผลงานที่ควรจะได้จากข้าราชการแต่ละคนไว้ การกำหนดหน้าที่และมาตรฐานให้กำหนดให้เสร็จภายในเวลา ๒ เดือน และให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับควบคุมติดตามประเมินผล ตลอดจนช่วยเหลือให้ข้าราชการในบังคับบัญชาแต่ละคนปฏิบัติหน้าที่ให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ด้วย

๕. ให้คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี ตรวจสอบพิจารณากิจการในส่วนราชการต่างๆ ว่า มีหน่วยงานใดบ้างที่ทำงานซ้อนกับหน่วยงานอื่น หรือมีงานใดบ้างที่หมดความจำเป็นที่จะต้องทำแล้ว รวมทั้งสำรวจผลงานของหน่วยงานต่างๆ ว่า ได้ผลคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายหรือไม่ แล้วให้เสนอความเห็นโดยด่วนต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุงให้ราชการเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและประหยัดต่อไป

๖. การคงอัตราเงินเดือนเพิ่มใหม่ประจำปีนั้น ให้ผู้อำนวยการหน้าที่พิจารณาเรื่องนั้น โดยรอบคอบและอย่างประหยัดที่สุด ถ้าเห็นว่าหน่วยงานใดมีอัตรากำลังเกินอยู่ หรือมีข้าราชการที่ประจำหน่วยงานโดยไม่มีตำแหน่ง ไม่มีงานทำเต็มมือ หรือมีผลงานไม่คุ้มค่ากับเงินเดือน หรือดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยที่ผู้ช่วยฯ รับผิดชอบเกินความจำเป็น ก็ให้ผู้อำนวยการหน้าที่พิจารณาหาทางดำเนินการให้มีการจัดสรรข้าราชการที่เกินงานเหล่านั้น ไปปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยที่ยังขาดอัตรากำลังอยู่ต่อไป

อนึ่ง ก.พ. มีความเห็นว่า ถ้าคณะรัฐมนตรีเห็นด้วยกับข้อเสนอของ ก.พ. ก็ขอให้มติให้ดำเนินการในเรื่องนี้ในทุกหน่วยงานที่มีข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐทำงานอยู่ด้วย เพื่อความเป็นธรรมและเสมอหน้าในระหว่างข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐทุกประเภท

จึงขอประทานกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
(ลงชื่อ) จินดา ณ สงขลา
(พันเอก จินดา ณ สงขลา)
เลขาธิการ ก.พ.

สำนักงานเลขาธิการกรม

โทร. ๘๑๓๓๓๓๓

ที่ สร. ๐๒๐๓/ว.๒

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการ

๓ มกราคม ๒๕๑๖

เรื่อง การปรับอัตราเงินเดือนตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๕๘ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม

พ.ศ. ๒๕๑๕

เรียน เวชการกระทรวงทบวงกรม

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๒๐๓/ว.๔๕ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๑๖

ตามที่คณะกรรมการได้มีมติเกี่ยวกับการปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการว่า

๑. ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๑๖ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๖ ห้ามมิให้เลื่อนชั้นข้าราชการชนตรหมเงินเดือนต่ำกว่า ๑,๔๘๐ บาท ชนเป็นชนโท อันดับ ๑ ชน ๑,๔๘๐ บาท และห้ามบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการชนโท อันดับ ๑ ชน ๑,๔๘๐ บาท (ให้เลื่อนชั้นและบรรจุได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๖)

๒. การพิจารณาบำเหน็จประจำปี ๒๕๑๖ สำหรับข้าราชการชนโท อันดับ ๑ ชน ๑,๔๘๐ บาท ที่เบิกได้ไว้ ๑๐๐ บาท ให้คงรับอัตรา ๑,๔๘๐ บาท โดยไม่เบิกลดและถือว่าได้รับการพิจารณาบำเหน็จประจำปีให้ ๑ ชนแล้ว ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีความเห็นว่า ตามข้อ ๒ ของมติคณะกรรมการดังกล่าวหมายความว่า ข้าราชการชนโทอันดับ ๑ ชน ๑,๔๘๐ บาท ที่เบิกได้ไว้ ๑๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๑๖ ให้ปรับเป็นชนโทอันดับ ๑ ชน ๑,๔๘๐ บาท ตามบัญชีหมายเลข ๒ ที่ายประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๕๘ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๖ ทุกอัตรา ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม มิฉะนั้นแล้วข้าราชการผู้ได้เลื่อนเป็นชนโทตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๖ จะได้รับเงินเดือน ๑,๔๘๐ บาท (ไม่เบิกลด) มากกว่าข้าราชการที่ได้เลื่อนเป็นชนโทตั้งแต่วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๑๖ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๖ (เบิกลด ๑๐๐ บาท) เป็นเงิน ๑๐๐ บาท

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้าราชการชนโทอันดับ ๑ ชน ๑,๔๘๐ บาท ที่เบิกได้ไว้ ๑๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๑๖ ควรจะได้ปรับเป็นชนโทอันดับ ๑ ชน ๑,๔๘๐ บาท ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๖ ทุกอัตรา โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่า ข้าราชการ

ผู้รับอัตรานั้นจะมีสิทธิเล่นเงินเดือนตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการเล่นเงินเดือนได้หรือไม่ ทั้งนี้ โดยถือว่าคณะกรรมการได้กำหนดอัตราเงินเดือนอัตรา ๑,๔๘๐ บาท ที่เบิกจ่ายอยู่ ๑๐๐ บาท เป็นอัตรา ๑,๔๘๐ บาท โดยไม่เบิกลดและถือว่าได้รับการพิจารณาความดีความชอบประจำปี ๒๕๑๖ ให้ ๑ ขั้นแล้วด้วย มิฉะนั้นแล้ว จะเป็นผลให้ข้าราชการที่ได้รับเล่นชั้นเป็นชั้นโทก่อน กลับได้รับเงินเดือนน้อยกว่าข้าราชการที่ได้เล่นชั้นเป็นชั้นโทภายหลัง ซึ่งไม่ควรจะเป็นเช่นนั้น

คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๑๖ ลงมติเห็นชอบด้วยตามความเห็นของสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดถือปฏิบัติต่อไปด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
พลเรือเอก อนันต์ เนตรโรจน์ ร.น.
(อนันต์ เนตรโรจน์)
เลขาธิการคณะกรรมการ

กองนิติธรรม.

โทร. ๘๑๑๐๐๗

ท สร. ๐๒๐๑/ว. ๑๔๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๖

เรื่อง การใช้กำหนดและคำสั่งตามระเบียบงานสารบรรณ

เรียน เวชการกระทรวงทบวงกรม

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ น.ว. ๑๐๗/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๖
ตามที่ได้อนุมัติคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย
งานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๑๖ มาเพื่อล่อปฏิบัติต่อไป นั้น

บัดนี้ กระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาเห็นว่า โดยที่ตามตารางการใช้กำหนดต้นสรพ-
นาม และคำสั่ง ที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.
๒๕๑๖ ข้อ ๒ มิได้กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งประธานศาลฎีกาด้วย กระทรวงยุติธรรมพิจารณา
แล้วเห็นว่า ตำแหน่ง “ประธานศาลฎีกา” ซึ่งเป็นประมุขของฝ่ายตุลาการ มีฐานะเทียบได้ไม่
ต่ำกว่าตำแหน่ง “นายกรัฐมนตรี” ซึ่งเป็นประมุขของฝ่ายบริหาร และตำแหน่ง “ประธานสภา
ผู้แทนราษฎร” ซึ่งเป็นประมุขของฝ่ายนิติบัญญัติ สมควรที่จะใช้กำหนดและคำสั่งเช่นเดียวกับ
กับหนังสือที่ไปถึงนายกรัฐมนตรี และประธานสภาผู้แทนราษฎร จึงเสนอมาเพื่อคณะรัฐมนตรี
พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๑๖ ต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษามาเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๖ ลงมติอนุมัติให้
แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๑๖ ตามที่กระทรวง
ยุติธรรมเสนอ

จึงเรียนขอมาเพื่อล่อปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

นายปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองกลาง.

โทร. ๘๑๒๒๔๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๖

เรื่อง การพิจารณากำหนดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการต่างๆ

เรียน เวียงกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๕๐๓/ว. ๕๑ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๑๖

ตามที่ได้อนุมัติ คณะรัฐมนตรีให้ คณะที่ปรึกษา ระเบียบบริหาร เป็น ผู้พิจารณาการกำหนดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการต่างๆ เมื่อกำหนดเสร็จแล้วให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา และเมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบแล้ว ให้แจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ นั้น

บัดนี้ สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีเสนอตามความเห็นของประธานคณะที่ปรึกษา ระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรีว่า เพื่อมิให้เป็นภาระซ้ำและเพิ่มภาระของคณะรัฐมนตรี โดยไม่จำเป็นเกี่ยวกับการพิจารณาการกำหนดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการต่างๆ เห็นควรดำเนินการ ดังนี้

๑. กรณีที่ควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

(๑) การพิจารณาปรับปรุงส่วน ราชการและกำหนด อัตรากำลังให้แก่ส่วนราชการใดพร้อมกันทั้งสองอย่าง

(๒) การพิจารณาปรับปรุงส่วนราชการใหม่

(๓) การพิจารณากำหนดอัตรากำลังเป็นครั้งแรกให้แก่ส่วนราชการ

๒. กรณีที่นายกรัฐมนตรีควรอนุมัติได้ โดยไม่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี โดยเห็นว่า เป็นเรื่องเล็กน้อย และมีอัตรากำลังเดิมเป็นแนวอยู่แล้ว ได้แก่

(๑) การปรับปรุงอัตรากำลังเพิ่มขึ้นให้แก่ส่วนราชการที่ได้กำหนดอัตรากำลังไว้แล้ว

(๒) การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งในอัตรากำลังให้แก่ส่วนราชการที่กำหนดอัตรา กำลังไว้แล้ว เช่น การเปลี่ยนระดับตำแหน่งและอัตราเงินเดือนพนักงานพิมพ์ดีดจัตวาเป็น พนักงานพิมพ์ดีดตรีการเปลี่ยนนายช่างตรีเป็น นายช่างตรี-โท เป็นต้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๖ ลงมติเห็นชอบด้วย และให้ดำเนินการตามความเห็นของประธานคณะที่ปรึกษา ระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี จึงเรียนยืนยันมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

พลเรือเอก อนันต์ เนตรโรจน์ ร.น.

(อนันต์ เนตรโรจน์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทสร ๐๒๐๑/ว. ๑๓๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๖

เรื่อง การปรับวุฒิข้าราชการ
เรียน เวชชนกระทรวงทบวงกรม

อ้างถึง หนังสือที่ สร ๐๔๐๑/ว.๒๔ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๑๓ และที่ สร ๐๒๐๑/ว.๒๑ ลง
วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกเกี่ยวกับเรื่องน

ตามที่ได้นับยัติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์การปรับวุฒิข้าราชการไว้ คือ

๑. ตำแหน่งที่บรรจุข้าราชการผู้มีคุณวุฒิใด จะต้องเป็นตำแหน่งที่ ก.พ. ได้ตรา
และกำหนดว่าเป็นตำแหน่งที่จะใช้สำหรับบรรจุผู้ทรงคุณวุฒินั้น ๆ แล้ว รวมทั้งได้รับอนุมัติใน
งบประมาณรายจ่ายประจำปีด้วย

๒. ให้มีการปรับเงินให้ได้รับตามวุฒิปีละ ๓ ครั้ง ตามระยะเวลาของเงินประจำ
งวด โดยนับวันเริ่มต้นเงินประจำงวดแต่ละงวดเป็นวันดำเนินการปรับวุฒิ คือวันที่ ๑ ตุลาคม
๑ กุมภาพันธ์ และ ๑ มิถุนายน ของทุกปี เว้นแต่ในกรณีที่ข้าราชการผู้ได้รับวุฒิเพิ่มขึ้นมาราย
งานตัวเข้าปฏิบัติราชการระหว่างวันที่ ๒-๓๑ ตุลาคม ก็ให้มีการปรับเงินให้ได้รับตามวุฒิในวัน
ที่ ๓๑ ตุลาคมได้อีกครั้งหนึ่งเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน
ประจำปี และให้ใช้เงินปรับวุฒิตามที่ได้รับอนุมัติในงบประมาณ หรือตามที่ได้รับอนุมัติจาก
สำนักงบประมาณให้โอนเงินเหลือจ่ายจากหมวดรายจ่ายใด ๆ ก็ตามมาตั้งจ่าย ทั้งนี้ ให้มีผลใช้บัง
คับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๖ นั้น

บัดนี้ สำนักงบประมาณได้เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณายกเลิกหลักเกณฑ์การ
ปรับวุฒิตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวเสีย และกำหนดหลักเกณฑ์ในการปรับวุฒิขั้นใหม่ดัง
ต่อไปนี้

๑. ตำแหน่งที่บรรจุข้าราชการผู้มีคุณวุฒิใด จะต้องเป็นตำแหน่งที่ ก.พ. ได้ตรา
และกำหนดว่าเป็นตำแหน่งที่จะใช้สำหรับบรรจุผู้ทรงคุณวุฒินั้น ๆ แล้ว รวมทั้งได้รับอนุมัติใน
งบประมาณรายจ่ายประจำปีด้วย

๒. การปรับเงินเดือนให้ได้รับตามวุดินั้น ให้ปรับได้ตั้งแต่วันที่ ก.พ. อนุมัติเป็นต้นไปสำหรับการขออนุมัติเงินปรับวุดินั้นให้ขอปีละ ๓ ครั้ง ตามระยะเวลาของเงินประจำงวด โดยนับวันเริ่มต้นแต่ละงวดคือวันที่ ๑ ตุลาคม, ๑ กุมภาพันธ์ และ ๑ มิถุนายน ของทุกปี และให้ใช้เงินปรับวุดิตามที่ได้รับอนุมัติ ในงบประมาณ หรือตามที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงบประมาณให้โอนเงินเหลือจ่ายจากหมวดรายจ่ายใดๆ ก็ตามมาตั้งจ่าย

๓. ทงนใหม่ผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๖ เป็นต้นไป.
ความละเอียดปรากฏตามบันทึกที่ได้แนบมาพร้อมนี้
คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๑๖ ลงมติอนุมัติหลักการ
การปรับวุดิข้าราชการที่ได้แก้ไขใหม่ ตามที่สำนักงานประมาณเสนอ
จึงเรียนย่นย่นมาเพื่อล่อปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง/สูง

ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองกลาง.

โทร. ๘๑๒๒๕๐

บันทึก

เรื่อง การปรับวุฒิข้าราชการ

เดิมคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๑๓ และวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖ กำหนดหลักเกณฑ์การปรับวุฒิข้าราชการไว้ คือ -

๑. ตำแหน่งที่บรรจุข้าราชการผู้มีคุณวุฒิใด จะต้องเป็นตำแหน่งที่ ก.พ. ได้ตราค่า และกำหนดว่าเป็นตำแหน่งที่จะใช้สำหรับบรรจุผู้ทรงคุณวุฒินั้น ๆ แล้วรวมทั้งได้รับอนุมัติในงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้วย

๒. ให้มีการปรับเงินให้ได้รับตามวุฒิปีละ ๓ ครั้ง ตามระยะเวลาของเงินประจำงวด โดยนับวันเริ่มต้นเงินประจำงวดแต่ละงวดเป็นวันดำเนินการปรับวุฒิ คือ วันที่ ๑ ตุลาคม ๑ กุมภาพันธ์ และ ๑ มิถุนายน ของทุกปี เว้นแต่ในกรณีที่ข้าราชการผู้ได้รับวุฒิเพิ่มขึ้นมีรายงานตัวเข้าปฏิบัติราชการระหว่างวันที่ ๒-๓๑ ตุลาคม ก็ให้มีการปรับเงินให้ได้รับตามวุฒิในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ได้อีกครั้งหนึ่งเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนประจำปีและให้ใช้เงินปรับวุฒิตามที่ได้รับอนุมัติในงบประมาณหรือตามที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงบประมาณให้โอนเงินเหลือจ่ายจากหมวดรายจ่ายใด ๆ ก็ตามมาตั้งจ่าย ทั้งนี้ใหม่ผลใช้บังคับตั้งแต่งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นต้นไป นั้น

บัดนี้ สำนักงบประมาณได้รับแจ้งจากส่วนราชการต่าง ๆ ว่า หลักเกณฑ์การปรับวุฒิข้าราชการตามข้อ ๒ นั้น ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในระหว่างข้าราชการที่ได้รับการปรับวุฒิด้วยกัน คือทำให้ข้าราชการที่ได้รับวุฒิสูงขึ้นในระยะเวลาระหว่างงวดเงินต้องเสียเปรียบข้าราชการรายที่ได้รับวุฒิสูงขึ้นตรงกันวันเริ่มต้นงวดเงิน เช่นข้าราชการที่ได้รับวุฒิสูงขึ้นในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม อาจเสียเปรียบรายที่ได้รับวุฒิสูงขึ้นในวันที่ ๑ มิถุนายน เพราะจะได้รับการปรับวุฒิในวันที่ ๑ มิถุนายน พร้อม ๆ กัน และทำให้เสียเปรียบรายที่ได้รับการปรับวุฒิในตำแหน่งที่เป็นอัตราว่าง ซึ่งอาจปรับวุฒิได้ทันทีตั้งแต่วันที่ได้รับอนุมัติให้ปรับวุฒิ โดยไม่ต้องรอวันเริ่มต้นของงวดเงินแต่ละงวด และเสนอว่าควรจะปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์การ

ปรับวุฒิเสียใหม่ โดยให้ข้าราชการได้รับเงินตามวุฒิตั้งแต่วันที่ ก.พ. อนุมัติ ซึ่งสำนักงบประมาณพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงเห็นควรยกเลิกหลักเกณฑ์การปรับวุฒิตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวเสีย และกำหนดหลักเกณฑ์ในการปรับวุฒิขึ้นใหม่ ดังต่อไปนี้ -

๑. ตำแหน่งที่บรรจุข้าราชการผู้มีความรู้ความสามารถ จะต้องเป็นตำแหน่งที่ ก.พ. ได้ตราค่าตอบแทนและกำหนดว่าเป็นตำแหน่งที่จะใช้สำหรับบรรจุผู้ทรงคุณวุฒินั้น ๆ แล้ว รวมทั้งได้รับอนุมัติในงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้วย

๒. การปรับเงินเดือนให้ได้รับตามคุณวุฒินั้น ให้ปรับได้ตั้งแต่วันที่ ก.พ. อนุมัติ เป็นต้นไป สำหรับการขออนุมัติเงินปรับวุฒินั้นให้ขอปีละ ๓ ครั้ง ตามระยะเวลาของเงินประจำงวด โดยนับวันเริ่มต้นแต่ละงวด คือ วันที่ ๑ ตุลาคม, ๑ กุมภาพันธ์ และ ๑ มิถุนายน ของทุกปี และให้ใช้เงินปรับวุฒิตามที่ได้รับอนุมัติในงบประมาณ หรือตามที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงบประมาณให้โอนเงินเหลือจ่ายจากหมวดรายจ่ายใด ๆ ก็ตามมาตั้งจ่าย

๓. ทั้งนี้ ให้มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๖ เป็นต้นไป

จึงขอเสนอมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

เรื่อง การปรับอัตราค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ

เรียน เวชยันทรทรวงทรวงกรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีกำหนดการปรับอัตราค่าจ้างชั่วคราวรายเดือน รายวันและรายชั่วโมง

ด้วยสำนักงบประมาณได้พิจารณาเห็นควรปรับอัตราค่าจ้างของลูกจ้างชั่วคราว ให้เท่าเทียมกับลูกจ้างประจำ เพื่อความเป็นธรรมและเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนเกี่ยวกับค่าครองชีพที่ได้สูงขึ้น โดยกำหนดวิธีการปรับอัตราค่าจ้างชั่วคราว ดังนี้

๑. ให้ส่วนราชการใช้เงินเหลือจ่ายในหมวดที่มีการจ้างลูกจ้างชั่วคราวนั้น นำมาปรับก่อน

๒. เมื่อดำเนินการตามข้อ ๑. แล้ว มีเงินเหลือจ่ายไม่พอใช้ปรับ ก็ให้ส่วนราชการขออนุมัติสำนักงบประมาณขอโอนเงินเหลือจ่ายจากหมวดรายจ่ายอื่น ๆ มาใช้เป็นเงินปรับค่าจ้าง

๓. เมื่อดำเนินงานตามข้อ ๑. และข้อ ๒. แล้ว บางส่วนราชการอาจจะขาดเงินที่จะต้องใช้จ่ายอยู่บ้าง ก็ให้ส่วนราชการนั้นขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณเพื่อจัดหาเงินจำนวนที่ขาดให้เป็นราย ๆ ไป

สำหรับส่วนราชการที่จ้างลูกจ้างชั่วคราวไว้ในอัตราค่าจ้างที่ไม่ตรงกับอัตราค่าจ้างเดิมที่กำหนดไว้ในบัญชีปรับอัตราค่าจ้าง ให้ส่วนราชการผู้จ้างขอทำความตกลงกำหนดอัตราค่าจ้างดังกล่าวกับสำนักงบประมาณเป็นราย ๆ ไป ส่วนในงบประมาณต่อไปหากจะมีการปรับอัตราค่าจ้างของลูกจ้างชั่วคราวให้เท่าเทียมกับลูกจ้างประจำแล้ว ก็ขอให้สำนักงบประมาณดำเนินการปรับได้ตามกำลังงบประมาณที่ได้รับแต่ละปี จึงขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้ปรับอัตราค่าจ้างตามบัญชีกำหนดการปรับอัตราค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน รายวันและรายชั่วโมงที่ได้ส่งมาพร้อมน

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ ลงมติอนุมัติตามที่สำนักงบประมาณเสนอ และให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๖ เป็นต้นไป

จึงเรียนขึ้นขานมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเรือเอก ถนอมศักดิ์ เนตรโรจน์ ร.น.

(ถนอมศักดิ์ เนตรโรจน์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

บัญชี

๑ กำหนดการปรับอัตราค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน

ค่าจ้างเดือนละ บาท	ปรับเป็นเดือนละ บาท	ค่าจ้างเดือนละ บาท	ปรับเป็นเดือนละ บาท
500	550	2,300	2,440
520	550	2,450	2,590
540	600	2,600	2,740
570	630	2,750	2,980
600	660	2,900	2,980
630	690	3,050	3,140
660	720	3,200	3,300
690	720	3,350	3,580
720	780	3,500	3,580
750	780	3,650	3,740
780	840	3,800	3,900
810	840	3,950	4,180
850	880	4,100	4,180
900	940	4,250	4,380
950	1,000	4,400	4,660
1,000	1,060	4,600	4,660
1,050	1,160	4,800	4,860
1,100	1,160	5,000	5,240
1,150	1,220	5,200	5,240
1,200	1,320	5,400	5,460
1,250	1,320	5,700	5,840
1,300	1,380	6,000	6,300
1,400	1,480	6,300	6,300
1,500	1,580	6,600	6,600
1,600	1,690	7,000	7,000
1,700	1,880	7,400	7,400
1,800	1,880	7,800	7,800
1,900	1,990	8,200	8,200
2,000	2,140	8,600	8,600
2,150	2,290		

๕ กำหนดการปรับค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราวรายวัน

ค่าจ้างวันละ บาท	ปรับเป็นวันละ บาท	ค่าจ้างวันละ บาท	ปรับเป็นวันละ บาท
21.70	23.90	56.50	60.00
22.60	23.90	60.90	64.30
23.50	26.10	65.20	68.70
24.80	27.40	69.60	73.50
26.10	28.70	73.90	81.70
27.40	30.00	78.30	81.70
28.70	31.30	82.30	86.50
30.00	31.30	87.00	93.00
31.30	33.90	93.50	99.60
32.60	33.90	100.00	106.10
33.90	36.50	106.50	112.60
35.20	36.50	113.00	119.10
37.00	38.30	119.60	129.60
39.10	40.90	126.10	129.60
41.30	43.50	132.60	136.50
43.50	46.10	139.10	143.50
45.70	50.40	145.70	155.60
47.80	50.40	152.20	155.60
50.00	53.00	158.70	162.60
52.20	57.40	165.20	169.60
54.40	57.40	171.40	181.70

๓ กำหนดการปรับค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราวรายชั่วโมง

ค่าจ้างชั่วคราว รายชั่วโมง บาท	ปรับเป็นชั่วโมง บาท	ค่าจ้างชั่วคราว รายชั่วโมง บาท	ปรับเป็นชั่วโมง บาท
3.09	3.40	5.59	5.85
3.23	3.40	5.90	6.20
3.35	3.75	6.21	6.60
3.54	3.90	6.52	7.20
3.73	4.10	6.83	7.20
3.91	4.30	7.14	7.60
4.10	4.45	7.45	8.20
4.29	4.45	7.76	8.20
4.47	4.58	8.07	8.55
4.66	4.85	8.70	9.20
4.84	5.20	9.32	9.80
5.03	5.20	9.94	10.50
5.28	5.45	10.56	11.70

ที่ ศร. ๐๒๐๓/ว.๑๓๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

เรื่อง เงินช่วยเหลือบุตรของพนักงานรัฐวิสาหกิจ

เรียน เวียงกระทรวงทบวงกรม

อ้างอิง หนังสือที่ ศร. ๐๒๐๓/ว.๖๒ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๑๖

ตามที่โดยนัยมติคณะรัฐมนตรี เห็นชอบตามความเห็นของกระทรวงการคลังในหลักการที่จะไม่ให้รัฐวิสาหกิจทุกแห่งจ่ายเงินช่วยเหลือบุตร สำหรับรัฐวิสาหกิจแห่งใดที่ได้นำระเบียบว่าด้วยเงินช่วยเหลือบุตรของข้าราชการและลูกจ้างประจำ พ.ศ. ๒๕๑๕ มาอนุโลมวางระเบียบขึ้นใช้ ก็ให้ถือว่า เป็นการชอบจนถึงเดือนที่คณะรัฐมนตรีลงมติให้ระงับการจ่ายเงินช่วยเหลือบุตรเป็นต้นไป ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาถึงมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้นแล้ว ลงมติให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๑๖ ที่ห้ามรัฐวิสาหกิจจ่ายเงินช่วยเหลือบุตร และให้ขยายสิทธิการรับเงินช่วยเหลือบุตรตาม ระเบียบว่า ด้วยเงินช่วยเหลือบุตร ของข้าราชการ และลูกจ้าง ประจำพ.ศ. ๒๕๑๕ โดยให้ลูกจ้างทุกประเภทไม่ว่าจะจ้างไว้ปฏิบัติงานที่ลักษณะประจำหรือมีลักษณะชั่วคราว ได้รับเงินช่วยเหลือบุตรตามระเบียบนั้นด้วย สำหรับลูกจ้างที่ได้รับค่าจ้างเป็นรายวันหรือรายชั่วโมง ให้คำนวณเงินช่วยเหลือบุตรเป็นรายวันหรือรายชั่วโมงตนเองเดียวกันกับค่าจ้างที่ได้รับอยู่นั้น จึงเรียนยืนยันมา เพื่อขอได้โปรดแจ้งให้หน่วยราชการในสังกัดทราบต่อไปด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ พลเรือเอก อนันต์ เนตรโรจน์)

(อนันต์ เนตรโรจน์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติกรรม

โทร. ๘๐๐๐๗

ปัญหา:เบียบข้าราชการพลเรือน

เสริมสุข โกวิทวานิช

นิติกรเอก สำนักงาน ก.พ.

ตอบคุณลำพันธ์ ศาส์เลิศ

ถาม ผมยังสงสัยความในบทบัญญัติมาตรา ๓๒ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ วรรคสุดท้ายที่ว่า “เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาราชการ ให้เวลาราชการหรือเวลาทำงานของผู้ที่บรรจุเข้ารับราชการตามมาตรา ๕ ในขณะที่เป็นข้าราชการหรือพนักงานเทศบาลเป็นเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย” จึงขอเรียนถามว่าทำไมบทบัญญัตินี้จึงให้ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการอัยการ ทหาร ข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม ข้าราชการส่วนจังหวัด หรือพนักงานเทศบาล ที่ออกจากราชการแล้วกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือน นับเวลาราชการในขณะที่เป็นข้าราชการดังกล่าว หรือพนักงานเทศบาล เป็นเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนด้วย แม้แต่ข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนเองที่ออกจากราชการไปแล้ว กลับเข้ารับราชการอีกตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๗ ก็ไม่ได้บัญญัติให้นับเวลาราชการตอนก่อนออกจากราชการเป็นเวลาราชการตอนกลับเข้ารับราชการครั้งใหม่ได้

ตอบ การที่มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๗ มิได้บัญญัติให้นับเวลาราชการของข้าราชการพลเรือน ตอนก่อนออกจากราชการเป็นเวลาราชการตามพระราชบัญญัตินี้เช่นเดียวกับกรณีตามมาตรา ๓๒ ทวินั้น

ก็เพราะว่าไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติข้อความดังกล่าวไว้ เนื่องจากนับเป็นเวลาราชการได้อยู่แล้ว ขอยกตัวอย่างดังนี้

มาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ บัญญัติว่า ผู้ที่จะเลื่อนเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นเอกได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่สอบคัดเลือกได้ตามหลักสูตรและวิธีการที่ อ.ก.พ. กระทรวงกำหนด มีความประพฤติ ความรู้และความสามารถที่จะเลื่อนเป็นชั้นเอกได้ และต้องเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นโท หรือเป็นข้าราชการที่ ก.พ. เทียบไม่ต่ำกว่าชั้นโทมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี สมมุติว่านาย ก. เป็นข้าราชการพลเรือนชั้นโทได้ ๑ ปี ก็ลาออกจากราชการไป ต่อมา ขอกลับเข้ารับราชการในชั้น อธิบดี และชั้นเดิม ตามมาตรา ๓๒ รับราชการได้ ๒ ปี นาย ก. สอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นเอกได้ และมีความประพฤติ ความรู้และความสามารถสมควรที่จะได้เลื่อนชั้น นาย ก. ก็มีสิทธิที่จะได้รับราชการพิจารณาให้เลื่อนเป็นชั้นเอกได้ เพราะอาจนับเวลาราชการของตนก่อนออกจากราชการรวมกับเวลาราชการปัจจุบันเพื่อประโยชน์ในการเลื่อนชั้นได้ และการนับเวลารวมกันได้นั้น ก็เพราะกฎหมายมิได้บัญญัติว่าต้องเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นโทติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี

สมมุติต่อไปว่าก่อนออกจากราชการทหาร นาย ข. เคยเป็นนายทหารชั้น ก.พ. เทียบได้ไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนชั้นโทมาแล้ว ๑ ปี ภายหลัง นาย ข. ขอกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนและ ก.พ. เทียบให้เป็นชั้นโทตามมาตรา ๓๒ ทวิ รับราชการได้ ๒ ปี นาย ข. สอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนเป็นชั้นเอกได้ และมีความประพฤติ ความรู้และความสามารถสมควรที่จะได้เลื่อนชั้น หากมาตรา ๓๒ ทวิ มิได้บัญญัติให้นับเวลาราชการครั้งเป็นทหารเป็นเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนแล้ว นาย ข. ก็จะไม่ได้รับการพิจารณาให้ได้เลื่อนเป็นชั้นเอก เพราะขาดคุณสมบัติเรื่องเวลาราชการในชั้นโทไป ๑ ปี คุณคงจะเห็นแล้วว่ากรณีเช่นนี้จะไม่เป็นธรรม ด้วยเหตุนี้ มาตรา ๓๒ ทวิ จึงได้บัญญัติข้อความที่กลุ่มอ้างถึงเพื่อบังคับให้เกิดปัญหาดังกล่าว

คอบคุณเจริญ นาย ก. เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญรับราชการมา ๕ ปีเศษ มีความประสงค์จะไปศึกษาต่อยังต่างประเทศโดยทุนส่วนตัว ระยะเวลาการศึกษาประมาณ ๕-๖ ปี วิชาที่จะไปศึกษาเพิ่มเติมนี้เป็นคนละสาขากับที่ทำงานอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งถ้าหากสำเร็จกลับมาแล้ว ต้องบรรจุในตำแหน่งใหม่แต่ในกรมกองเดียวกัน ขอเรียนถามว่า

๑. กรณีนาย ก. นี้ จะลาไปศึกษาต่อ โดยใช้ทุนส่วนตัวแบบไม่ขอรับเงินเดือน แต่ต้องการอายุราชการไว้ จะทำได้หรือไม่

๒. ถ้าหากว่าทำได้ จะมีวิธีการปฏิบัติอย่างไร มีระเบียบวางไว้หรือไม่ อะไรบ้าง

ตอบ เป็นครั้งแรกที่ผู้ควบคุมคอลัมน์นี้ ได้รับข้อหารือเกี่ยวกับการไปศึกษา ณ ต่างประเทศ โดยที่ระเบียบเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นเรื่องพระราชกฤษฎีกาเรื่องหนึ่ง จึงอยากจะอธิบายเฉพาะกรณีการไปศึกษาให้ละเอียดสักหน่อยเท่าที่หน้ากระดาษจะอำนวยให้

ในเรื่องการให้ข้าราชการไปศึกษา ณ ต่างประเทศนั้น คณะรัฐมนตรีได้วางหลักเกณฑ์การพิจารณาและได้วางแนวทางปฏิบัติไว้ใน “ระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒” ซึ่งเมื่อใช้บังคับระเบียบดังกล่าว ซึ่งเป็นฉบับล่าสุด ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๒ เป็นต้นมา ข้าราชการไม่อาจเลือกไปศึกษาในระดับ และสาขาวิชาได้ตามใจชอบ ทั้งนี้ เพราะข้อ ๑ ของระเบียบ ฯ ได้กำหนดไว้ว่า “การให้ข้าราชการผู้ใดไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ให้พิจารณาความจำเป็นและความต้องการของทางราชการ ที่จะได้ผู้มีความรู้ ความชำนาญในสาขาวิชา และระดับความรู้ที่เหมาะสมแก่หน้าที่ที่กำหนดให้กลับมาปฏิบัติ ทั้งนี้ ให้กำหนดโครงการศึกษา หรือฝึกอบรม กับกำหนดแผนงาน หรือโครงการที่จะให้ข้าราชการผู้นั้นกลับมาปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเป็นการแน่นอน” ความจำเป็นที่กล่าวถึงในที่นี้ เป็นความจำเป็นของทางราชการในด้านการพัฒนางาน ไม่ใช่

ความจำเป็นส่วนตัวบุคคล และระเบียบ ๆ กำหนดให้พิจารณาความต้องการของทางราชการด้วยนั้น หมายถึงให้พิจารณาว่า ต้องการสาขาวิชา และระดับความรู้จะต้องศึกษาจากต่างประเทศหรือไม่ ถ้ามีการศึกษาในประเทศไทยในสาขาวิชาและระดับที่ต้องการ และสามารถหาคนที่มีความรู้เช่นนั้นได้อยู่แล้ว ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องให้ข้าราชการไปศึกษา ณ ต่างประเทศอีก แต่ถ้าสาขาวิชานั้นไม่มีการศึกษาในประเทศไทย หรือแม้แต่ยังไม่เพียงพอ หรือไม่สูงพอ จึงควรให้ข้าราชการไปศึกษา ณ ต่างประเทศในสาขาวิชานั้นและระดับนั้น ทั้งนี้โดยปกติจะให้ไปศึกษาได้เฉพาะในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีและไม่สูงกว่าปริญญาโท เว้นแต่กระทรวงทบวงกรมใดมีความจำเป็นอย่างย้งจะต้องใช้ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรี จากต่างประเทศในสาขาวิชาที่สำคัญมาก หรือต้องการจะใช้ผู้มีความรู้ระดับปริญญาเอกเป็นพิเศษ ผู้มีอำนาจพิจารณา จึงอาจพิจารณาอนุมัติเป็นพิเศษตามควรแก่กรณีเป็นราย ๆ ไป แต่สำหรับการอนุมัติให้ไปศึกษาชั้นปริญญาเอก โดยปกติ จะอนุมัติได้เฉพาะสำหรับผู้ที่กลับมาทำการสอนในระดับอุดมศึกษา หรือมาทำการวิจัย หรือผู้ที่มีผลการศึกษาดำเนินเป็นพิเศษเท่านั้น

อนึ่ง ในการพิจารณาว่า สาขาวิชาใดในระดับใดจำเป็นมากน้อยเพียงใดที่จะให้ข้าราชการไปศึกษา ณ ต่างประเทศนั้น ระเบียบ ๆ ได้วางแนวทางไว้ว่า จะต้องคำนึงถึงความรีบด่วนและความจำเป็นมากน้อยของโครงการหรือแผนงานที่ทางราชการกำหนดไว้ โดยให้คณะกรรมการกำหนดโครงการให้ข้าราชการไปศึกษาและฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ (ก.ข.ต.) เป็นผู้กำหนดความสำคัญของสาขาวิชาที่ทางราชการต้องการ ซึ่งควรจะให้ข้าราชการไปศึกษาหรือฝึกอบรม ตามลำดับก่อนหลัง

ในการพิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการไปศึกษา ณ ต่างประเทศนั้น นอกจากจะต้องคำนึงถึงความจำเป็น และความต้องการของทางราชการแล้ว กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ยังจะต้องคำนึงถึงอัตรากำลังที่มีอยู่อีกด้วย ทั้งนี้

เพราะข้อ ๘ ของระเบียบฯ กำหนดไว้ว่า “การให้ข้าราชการไปศึกษา หรือ ฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัด จะต้องพิจารณาถึง อัตราค่าจ้างที่อยู่ โดยให้ผู้อยู่ปฏิบัติงานเพียงพอ ไม่ให้เสียราชการ และไม่ ต้องตั้งอัตราค่าจ้างเพิ่ม” อย่างไรก็ตาม ระเบียบฯ ได้กำหนดจำนวนสูงสุดที่อาจจะ อนุมัติให้ข้าราชการไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศไว้ว่า จะต้อง ไม่เกินอัตราร้อยละของจำนวนข้าราชการตั้งแต่ชั้นตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไป ของ แต่ละกรมตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘

ในด้านตัวบุคคล นั้น ระเบียบฯ ระบุว่าข้าราชการที่อยู่ระหว่างทด ลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ จะไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ ไม่ได้ และได้กำหนดไว้ด้วยว่า การให้ข้าราชการชั้นจัตวา หรือเทียบเท่า หรือข้าราชการวิสามัญไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่มีเหตุผลความจำเป็นเป็นพิเศษตามที่ ก.ข.ต. จะพิจารณาเห็นสม ควร หรือกรณีไปฝึกอบรมตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับต่างประเทศ พึง สังเกตว่า ข้อจำกัดที่ไม่ให้อนุมัติให้ข้าราชการที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ ราชการไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศเป็นการห้ามโดยเด็ดขาด

ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของข้าราชการที่จะให้ไปศึกษา ณ ต่าง ประเทศนั้น ระเบียบฯ ข้อ ๑๑ กำหนดไว้ดังนี้

(๑) ผู้ไปศึกษาชั้นปริญญาตรี ต้องมีอายุไม่เกิน ๓๕ ปี ผู้ไปศึกษา ชั้นสูงกว่าปริญญาตรี ต้องมีอายุไม่เกิน ๔๐ ปี ทั้งนี้ นับถึงวันเดินทางไปต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจาก ก.ข.ต. เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) เป็นผู้วันรับราชการเป็น ข้าราชการมาแล้ว เป็นเวลาไม่น้อย กว่า ๑ ปี แต่ถ้ากระทรวงทบวงกรมใดมีความจำเป็นอย่างอื่น ที่จะให้ข้าราชการ ซึ่งมีวันราชการไม่ถึง ๑ ปีไปศึกษา ณ ต่างประเทศเป็นกรณี พิเศษและ ขอยกเว้น คุณสมบัตินี้ ก็ให้ ก.ข.ต. พิจารณายกเว้นได้เป็นรายๆ ไป ตามควรแก่กรณี พึง

ทราบว่าวันรับราชการ ๑ ปี^{๔๕} จะเป็นวันรับราชการเป็นข้าราชการสามัญหรือข้าราชการวิสามัญอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือรวมกันก็ได้

(๓) เป็นผู้มีความรู้ภาษาต่างประเทศ ที่จะใช้ในการ ศึกษาชั้นได้^{๕๕} ทั้งนี้ สำหรับผู้ไปศึกษาด้วยทุนประเภท ๒ (ส่วนหนึ่งได้แก่ทุนส่วนตัว) ต้องมีความรู้ภาษานั้นๆในระดับที่ ก.พ. กำหนด

เรื่องระดับความรู้ภาษาต่างประเทศนี้ ก.พ. ได้กำหนดไว้แล้วว่า ข้าราชการที่ยังไม่มีสถานศึกษาชั้นอุดมศึกษาตอบรับ จะต้องผ่านการทดสอบภาษาต่างประเทศที่จะใช้ในการศึกษาจากสถาบันสอนภาษาซึ่ง ก.พ. รับรอง เช่นผู้ที่จะไปศึกษาในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ จะต้องผ่านการทดสอบจากสถาบันแห่งใดแห่งหนึ่งคือ

๑. สถานสอนภาษาของสมาคมนักเรียนเก่าสหรัฐอเมริกา กรุงเทพมหานคร โดยจะผ่านชั้นสูงสุดของหลักสูตร

๒. สถานสอนภาษาของกรมวิเทศสหการ

๓. สถานสอนภาษาซึ่ง British Council รับรอง

๔. Educational Testing Service, Princeton, New Jersey, U.S.A, โดยผ่าน Test of English as Foreign Language (TOEFL)

๕. ศูนย์ภาษาอังกฤษ โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย

(๔) เป็นผู้ที่มีร่างกายสมบูรณ์และมีสุขภาพอนามัยดีพอที่จะไปศึกษา ณ ต่างประเทศได้ โดยผ่านการตรวจรับรองจากคณะกรรมการแพทย์ของ ก.พ. สำหรับผู้ไปศึกษาด้วยทุนประเภท ๑ (ข) (หมายถึงทุนรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศหรือนิติบุคคลต่างประเทศที่ผ่านการดำเนินการของกรมวิเทศสหการ) จะให้แพทย์อื่นที่ทางการของประเทศที่จะไปศึกษารับรอง ตรวจรับรองก็ได้

ตามรายละเอียดข้างต้นนี้ คุณคงจะปรับเข้ากับกรณีของนาย ก. ได้เองว่า นาย ก. มีคุณสมบัติที่จะไปศึกษา ณ ต่างประเทศได้หรือไม่ ทั้งนี้เพราะเมื่อคุณไม่ได้แจ้งไปด้วยว่า นาย ก. เป็นข้าราชการชั้นอะไร จะไปศึกษาวิชาใด ระดับไหน ฯลฯ ผู้ตอบปัญหานี้ก็ไม่อาจจะให้คำตอบที่ชัดเจนได้ ขอเรียนเพียงว่า หากนาย ก. มีคุณสมบัติที่จะไปศึกษา ณ ต่างประเทศได้ ก็ให้ดำเนินการดังนี้

กรมเจ้าสังกัดเสนอขอความเห็นชอบไปยังเจ้ากระทรวง เมื่อเจ้ากระทรวงพิจารณาเห็นสมควรแล้ว กรมเจ้าสังกัดต้องให้นาย ก. ทำสัญญาการกลับมารับราชการไว้ก่อนตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด แล้วแจ้งให้เจ้ากระทรวงขอทำความตกลงกับ ก.พ. โดยส่งสำเนาสัญญาดังกล่าว และเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ไปเพื่อประกอบการพิจารณาของ ก.พ. คือ

(๑) โครงการหรือแนวการศึกษา

(๒) บันทึกของกรมเจ้าสังกัดแสดงเหตุผลความจำเป็นและความต้องการของทางราชการที่จะต้องให้นาย ก. ไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ตลอดจนแผนงานหรือโครงการที่จะให้นาย ก. กลับมาปฏิบัติ

เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาเห็นชอบแล้ว รัฐมนตรีเจ้าสังกัดจึงจะอนุมัติให้นาย ก. ไปศึกษา ณ ต่างประเทศได้และเมื่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดอนุมัติแล้ว ให้นาย ก. ไปติดต่อกับกองการศึกษาต่างประเทศ สำนักงาน ก.พ. เพื่อขอหนังสือรับรองไปขอหนังสือเดินทางจากกระทรวงการต่างประเทศ

สำหรับปัญหาที่ว่า นาย ก. จะลาไปศึกษาต่อโดยใช้ทุนส่วนตัวแบบไม่ขอรับเงินเดือน จะทำได้หรือไม่นั้น ขอเรียนว่า เท่าที่ทราบ จะไม่มีการอนุญาตให้ไปศึกษา ณ ต่างประเทศโดยไม่ได้รับเงินเดือนตั้งแต่ต้นคือ ตั้งแต่เริ่มไปศึกษา แต่เมื่ออยู่ในระหว่างศึกษา ณ ต่างประเทศแล้วอาจมีกรณีให้อยู่ศึกษาต่อโดยไม่ได้รับเงินเดือน

ปัญหาคลาส

เฉลิมชัย วสันนท์	นิติกรพิเศษ	ศาสนิกย์ ปิ่นพระรุจิ	นักวิชาการคลังเอก
สนอง เทตมณณ์	นิติกรโท	ปรีชา สุวรรณทัต	นิติกรโท กรมบัญชีกลาง

ตอบสนาชิกเลขที่ ๓๔๔๗/๒๕๑๖

ถาม ผมมีข้อข้องใจเกี่ยวกับการตัดเงินเดือนข้าราชการดังนี้ คือ ผู้บังคับบัญชาสั่งตัดเงินเดือนข้าราชการผู้ได้รับเงิน ๑,๑๖๐ บาท ๑๐ % จะตัดอย่างไร จึงจะถูกต้องตามตัวอย่างที่ถามมา

๑. เงินเดือน ๑,๑๖๐ บาท ตัด ๑๐ % เป็นเงิน ๑๑๖ บาท หักเงินสะสมจากเงินเดือนเต็ม เป็นเงิน ๔๖ บาท คงจ่ายเงินเดือนให้ได้รับไปจริง ๕๕๘ บาท

หรือ ๒. เงินเดือนรับจริง ๑,๑๑๔ บาท ตัด ๑๐ % เป็นเงิน ๑๑๑ บาท เงินสะสม ๔๖ บาท ตัด ๑๐ % เป็นเงิน ๕ บาท คงจ่ายเงินเดือนให้รับไปจริง ๆ ๑,๐๐๓ บาท มีเงินสะสมไว้ประจำเดือน ๔๑ บาท

ตอบ การตัดเงินเดือน ต้องตัดจากเงินเดือนเต็มที่ยังไม่ได้หักเงินสะสมตามตัวอย่างที่ ๑ ถูกต้องแล้ว

ตอบคุณลุงส์ แจ้งสินธุ

ถาม นาย ก. เกิด ๖ มิถุนายน ๒๔๕๗ เข้ารับราชการวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๔๘๔ ขณะนั้นเงินเดือน ๓,๑๔๐ บาท เมื่อปลดเกษียณจะได้รับบำเหน็จหรือบำนาญเท่าไร

ตอบ คุณมีเวลาราชการปกติ ๓๓ ปี ๒ เดือน ๑๘ วัน มีได้บวกเวลาทั่วคุณมาด้วย จึงไม่อาจจะคำนวณบำเหน็จบำนาญให้ได้ การคำนวณบำเหน็จ

บำนาญในกรณีของคุณนี้ ให้เอาเวลาปกติและทวีคูณ (หักวันหยุดแล้ว) มารวมกัน ถ้าคำนวณบำนาญ ก็เอาเงินเดือนเดือนสุดท้าย (ที่ได้เลื่อนในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๙) ตั้ง x เวลาราชการ (ปกติ + ทวีคูณแล้ว) ผลลัพธ์ที่ได้คือเงินบำนาญ ถ้าคำนวณบำนาญ ต้องเอา ๕๐ หาดด้วย ผลลัพธ์ที่ได้คือเงินบำนาญต่อเดือน

ตอบสมาชิกเลขที่ ๔๔๐๑/๒๕๑๖

ถาม ๑. การทำบัตรเงินช่วยเหลือบุตรฯ ตามระเบียบว่าด้วยเงินช่วยเหลือบุตรข้าราชการและลูกจ้างประจำ พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งกระทรวงการคลังได้กำหนดวิธีปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ ก.ก.๐๕๐๒/ว. ๓๓๗๕๗ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ ข้อ ๔.๑ ให้ส่วนข้าราชการที่จ่ายเงินช่วยเหลือทำบัตรจ่ายเงินช่วยเหลือฯ ตามแบบนั้น

ขอเรียนถามว่า ในกรณีส่วนราชการอำเภอ (หน่วยงานย่อย) เช่น สำนักงานสรรพากรอำเภอเบิกเงินดังกล่าวจากส่วนราชการจังหวัด เช่น สำนักงานสรรพากรจังหวัดแล้วจ่ายให้แก่ผู้มีสิทธิรับเช่นนี้ สำนักงานสรรพากรอำเภอหรือสำนักงานสรรพากรจังหวัดมีหน้าที่จะต้องทำบัตร ความเห็นของผมว่า สำนักงานสรรพากรอำเภอเป็นผู้มีหน้าที่ทำบัตร สำหรับข้าราชการในสังกัดสำนักงานสรรพากรอำเภอ โดยให้ผู้มีสิทธิรับเงินลงมือขอผู้รับเงินในบัตร แต่เจ้าหน้าที่สำนักงานสรรพากรจังหวัดก็จัดทำบัตรฯ ของข้าราชการสังกัดสำนักงานสรรพากรอำเภออีกชุดหนึ่ง โดยให้ผู้รับเงินตามใบเบิกเงินเพื่อจ่ายในราชการ (แบบ ๓๕๐) เป็นต้น ลงลายมือชื่อผู้รับเงินในบัตรฯ โดยไม่ต้องลงชื่อรับเงินในทะเบียนจ่ายเงินอื่น ๆ เช่นเงินประเภทอื่น จึงใคร่ขอทราบว่าจะอย่างไรจะถูกต้อง

ตอบ ๑. การทำบัตรช่วยเหลือบุตรตามระเบียบว่าด้วยเงินช่วยเหลือบุตรข้าราชการและลูกจ้างประจำ พ.ศ. ๒๕๑๕ นั้น ส่วนราชการที่จ่ายเงินช่วยเหลือบุตรจะเป็นผู้ทำ สำหรับกรณีสรรพากรอำเภอ (หน่วยงานย่อย) สรรพากรอำเภอ

ต้องเป็นผู้ทำบัตรจ่ายเงินช่วยเหลือบุตรฯ และทะเบียนคุมเงินช่วยเหลือบุตรฯ สำหรับข้าราชการในสังกัดสำนักงานสรรพากรอำเภอเอง โดยให้ผู้มีสิทธิรับเงิน ลงลายมือชื่อในบัตรจ่ายเงินช่วยเหลือบุตร และเก็บบัตรจ่ายเงินช่วยเหลือฯ และทะเบียนคุมเงินช่วยเหลือฯ ไว้ที่อำเภอ นอกจากนั้นผู้จ่ายเงินของสรรพากรอำเภอ จะต้องกรอกจำนวนเงินช่วยเหลือบุตรที่ จ่ายให้แก่ข้าราชการ และลูกจ้างประจำ แต่ละคนลงในหลัก ฐานการจ่าย เงินเดือนและ หลักฐานการจ่ายค่า จ้างในช่อง “เงินเพิ่ม” เพื่อให้ผู้รับเงินลงชื่อรับเงินพร้อมกับเงินเดือนอีกด้วย

ถาม ๒. สำนักงานสรรพากรอำเภอ (หน่วยงานย่อย) จัดทำใบเบิกเงิน เพื่อจ่ายในราชการ (แบบ ๓๕๐) หน่วยรายจ่าย งบกลาง เงินช่วยเหลือข้าราชการ ค่ารักษาพยาบาลข้าราชการประเภทคนไข้นอก และประเภทคนไข้ใน รวม ใบเบิกฯชุดเดียวกัน โดยปฏิบัติตามข้อ ๔.๑ แห่งคู่มือการบัญชีสำหรับหน่วย งานย่อย พ.ศ. ๒๕๑๕ แต่ถูกเจ้าหน้าที่สำนักงานสรรพากรจังหวัดทักท้วงให้แยก ใบเบิก (แบบ ๓๕๐) ออกเป็น ๒ ชุด คือ สำหรับค่ารักษาพยาบาลประเภทคน ไข้นอกชุดหนึ่ง และประเภทคนไข้ในอีกชุดหนึ่ง ดังนี้ ที่ถูกต้องอำเภอควร ปฏิบัติอย่างไร

ตอบ ๒. สำหรับค่ารักษาพยาบาลของข้าราชการประเภท คนไข้ในและ คนไข้นอกนั้น เนื่องจากทางกระทรวงการคลังต้องการจะทราบสถิติค่ารักษาพยาบาลแต่ละประเภท จึงได้แบกรหัสบัญชีย่อยไว้คนละรหัส การทำใบเบิกฯ (แบบ ๓๕๐) จึงต้องทำเป็นคนละชุดคือค่ารักษาพยาบาลประเภทคนไข้นอก ๑ ชุด

ตอบสนาณิกเลขที่ ๔๐๔๒/๒๕๑๒

ถาม ที่โรงเรียนราษฎร์แห่งหนึ่ง เรียกเก็บค่าบำรุง ค่าเล่าเรียน และค่า บำรุงอื่นของเทอมต้น โดยผมชำระครั้งเดียวตลอดปี เพื่อตัดความยุ่งยาก ขนเทอมกลางผมถูกย้ายไปรับราชการอีกจังหวัดหนึ่ง ที่โรงเรียน ราษฎร์แห่งใหม่นี้เรียกเก็บค่าบำรุง ค่าเล่าเรียน และค่าบำรุงอื่นๆเป็นเงิน ๓๕๕ บาท เรียนถามว่าผมจะมีสิทธิเบิกเงินช่วยเหลือได้หรือไม่

ตอบ ถ้าคุณได้ชำระค่าบำรุง ค่าเล่าเรียน และค่าบำรุงอื่น ซึ่งโรงเรียนเรียกเก็บของทุก ๆ เทอมตลอดทั้งปีแล้ว ก็เท่ากับว่าคุณได้เบิกเงินบำรุงการศึกษาของบุตรของคุณจากกรมเจ้าสังกัดตลอดทั้งปีแล้ว คุณก็ไม่มีสิทธิที่จะมาเบิกเงินบำรุงการศึกษาจากกรมอีก แต่ถ้าคุณนำเงินบำรุงการศึกษาเทอมต้นมาเบิกจากกรมเพียงเทอมเดียวแล้ว คุณก็มีสิทธิเบิกเทอมกลางและเทอมปลายได้.

ตอบสมาชิกเลขที่ ๒๒๖๖/๒๕๑๔

ถาม ผมมีความสงสัยเรื่องบำนาญตกทอด ๓๐ เดือนเมื่อเจ้าของบำนาญตามไปแล้ว เช่นนาย ก. ได้รับบำนาญเหตุสูงอายุ เมื่อนาย ก. ถึงแก่กรรมทายาทคือบุตรได้รับบรรลุนิติภาวะหมดแล้ว และภรรยาก็ถึงแก่กรรมไปแล้ว เมื่อนาย ก. ผู้ที่ได้รับบำนาญตาย บำนาญที่ว่าเอา ๓๐ คุณบำนาญที่ได้รับนั้น จะมีหนทางอย่างไรจึงจะได้รับบำนาญตกทอด หรือเมื่อไม่มีทายาทที่จะได้รับ จะคงได้รับอยู่คือผู้อุปการะผู้อุปการะนั้นจะอย่างไรจึงจะมีสิทธิได้รับบำนาญตกทอด ๓ เดือนโปรดชี้แจงด้วย

ตอบ ๑. เมื่อไม่มีทายาท ผู้อุปการะหรือผู้อยู่ในอุปการะมีสิทธิขอรับได้
๒. ถ้าผู้ขอเป็นผู้อุปการะซึ่งกฎหมายกำหนดบำเหน็จบำนาญได้ให้คำนิยามไว้แล้ว ผู้ขอจะต้องแสดงว่าตนเข้าเกณฑ์ตามกฎหมายหรือไม่ ข้อเท็จจริงเป็นประการใด มีพยานหลักฐานรับรองเพียงใด ถ้าเข้าเกณฑ์ตามกฎหมาย มีพยานหลักฐานรับรอง ก็จะต้องให้เจ้ากระทรวงของผู้ตายพิจารณาเห็นชอบ และกำหนดส่วนด้วย

วิธีดำเนินการ รวบรวมหลักฐานดังกล่าวข้างต้นและหลักฐานอื่นๆ ที่ต้องใช้ไว้ให้ครบแล้วเสนอเรื่องราวขอรับบำเหน็จตกทอดตามที่ระเบียบกำหนดไว้ต่อผู้เบิกจ่ายบำนาญ ผู้เบิกจ่ายบำนาญจะเสนอเรื่องตามลำดับจนถึงเจ้ากระทรวง ถ้าเจ้ากระทรวงเห็นชอบก็จะส่งให้กระทรวงการคลังส่งจ่ายต่อไป

สรุปสถานการณ์เศรษฐกิจ ของบ้านประเทศ ในบัจจุบัน

โดย พิน อ. ทา ง

นับตั้งแต่สงครามตะวันออกกลางซึ่งเป็นสงครามระหว่างกลุ่มอาหรับฝ่ายหนึ่งกับอิสราเอลอีกฝ่ายหนึ่งได้อุบัติขึ้น ฝ่ายอาหรับมักจะเป็นฝ่ายปราชัยอย่างย่อยยับเสมอมา ทำให้อาหรับแน่ใจว่าตนไม่สามารถจะเอาชนะอิสราเอลได้ด้วยกำลังเฉย เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่ากลุ่มประเทศอาหรับไม่กี่ประเทศเป็นเจ้าของน้ำมันมหาศาลซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลก ดังนั้นกลุ่มอาหรับจึงลุกคิดได้ว่าน่าจะหันไปใช้อาวุธอันทรงประสิทธิภาพของตนแทน นั่นคืออาวุธน้ำมัน กลุ่มอาหรับจึงใช้น้ำมันเป็นเครื่องมือสำคัญในการต่อรองเกี่ยวกับผลประโยชน์ของตนจะได้รับจากสงครามกับประเทศฝ่ายตะวันตก ด้วยการไม่ยอมขายน้ำมันให้แก่ประเทศที่ยกมือสนับสนุนอิสราเอลให้เป็นเอกราชในองค์การสหประชาชาติรวมทั้งประเทศที่เห็นด้วยกับการที่อิสราเอลเข้าครอบครองดินแดนปาเลสไตน์ซึ่งกลุ่มอาหรับถือว่าเป็นของตน สงครามน้ำมันของกลุ่มอาหรับนั้นฝ่ายอาหรับเริ่มแผนการด้วยการลดปริมาณการผลิตน้ำมันลงเรื่อย ๆ จนถึงกับงดส่งน้ำมันให้แก่ประเทศที่เป็นศัตรูของตน สงครามเข่นน้ำมันได้ทวีความรุนแรง นับตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๑๖ เป็นต้นมา ครั้งแรกฝ่ายอาหรับประกาศว่าจะลดการผลิตน้ำมันลงร้อยละ ๕ ต่อเดือน แต่ต่อมาฝ่ายอาหรับ โดยเฉพาะซาอุดีอาระเบีย

คูเวต แอลจีเรีย และควาตาร์ประเทศผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่ที่สุด ๔ รายของโลกก็ได้ประกาศลดปริมาณการผลิตลงมากกว่าที่เคยประกาศไว้ คือลดลงทันทีร้อยละ ๑๐ ผลที่จะเกิดขึ้นก็คือจะมีการขาดแคลนน้ำมันทั่วโลก ยิ่งกว่านั้นรัฐมนตรีกระทรวงน้ำมันของกลุ่มประเทศโอเปค (The Organization of Petroleum Exporting Countries) คือองค์การประเทศที่ส่งน้ำมันปิโตรเลียมเป็นสินค้าขายออก ได้ประชุมกันเพื่อขึ้นราคาน้ำมันดิบในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งจะขึ้นราคาขายส่งน้ำมันดิบจากราคาเดิมบาร์เรลละ ๕.๐๕ ดอลลาร์ มาเป็น ๑๑.๖๐ ดอลลาร์ คือขึ้นกว่า ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ และต่อมามีข่าวว่าอาจจะขึ้นอีก ๒ เท่า คือขึ้นอีก ๒๐๐ เปอร์เซ็นต์

ในปีใหม่นี้คือปี พ.ศ. ๒๕๑๗ นี้เศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในโลกจะประสบกับความผันผวนอย่างหนัก ทั้งนี้เพราะทั้งกลุ่มประเทศอาหรับผู้ผลิตน้ำมันและกลุ่มโอเปคได้สร้างความโกลาหลและความยุ่งยากนานัปการเพราะน้ำมันใช้ประโยชน์ในการขนส่งและการคมนาคม เมื่อน้ำมันราคาสูงขึ้นก็ย่อมทำให้ราคาสินค้าต่างๆ พลอยสูงขึ้นด้วย การคมนาคมก็ไม่คล่องตัวดังแต่ก่อน มนุษย์เคยสบายอยู่กับเชื้อเพลิงที่ได้จากน้ำมัน และ

พลังงานต่าง ๆ อันเป็นผลจากเชื้อเพลิงนั้น เพราะน้ำมันเป็นเชื้อเพลิงที่ทำให้ความสะดวกสบายมากกว่าเชื้อเพลิงอื่น ประเทศพัฒนาทั้งหลายโดยเฉพาะประเทศอุตสาหกรรมต่างได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก ส่วนประเทศที่กำลังพัฒนาที่เดือดร้อนเพราะเศรษฐกิจที่กำลังพัฒนาต้องชะงักงันไป ดังจะได้กล่าวถึงผลสะท้อนของอาวูรน้ำมันที่มีต่อเศรษฐกิจประเทศต่างๆ บางประเทศคือไป

ประเทศแรกได้แก่ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจที่มีบทบาทอย่างมากในสงครามตะวันออกกลาง โดยได้เป็นฝ่ายช่วยเหลืออิสราเอลอย่างออกหน้าออกตาทั้งกำลังเงินและอาวุธยุทโธปกรณ์ จึงไม่ต้องสงสัยเลยว่าสหรัฐย่อมจะเป็นประเทศอันดับหนึ่งในบัญชีรายชื่อศัตรูของอาหรับซึ่งย่อมจะถูกกลุ่มอาหรับงดการขายน้ำมันให้ แม้ว่าสหรัฐจะผลิตน้ำมันได้จากน้ำมันดิบเป็นวัตถุดิบในประเทศสหรัฐเองได้ถึง ๑๑ ล้านบาร์เรลต่อวัน แต่ชาวอเมริกันต้องใช้น้ำมันถึงวันละ ๒๔ ล้านบาร์เรล สหรัฐจึงต้องสั่งซื้อน้ำมันจากต่างประเทศถึง ๖๐ เปอร์เซ็นต์ และประมาณ ๒๕% ของน้ำมันที่ซื้อจากต่างประเทศมาจากตะวันออกกลาง จึงทำให้ชาวอเมริกันออกสั่นขวัญแขวนไปตามๆ กัน เพราะในระหว่างฤดูหนาวนี้ความจำเป็น

ที่จะต้องใช้เชื้อเพลิงมีมากขึ้นจนอาจจะถึงกับใช้บัตรปันส่วนน้ำมันกันก็ได้ และโดยเฉพาะเมื่อคิดถึงจำนวนรถยนต์ที่ต้องใช้น้ำมันในสหรัฐแล้วภาวะวิกฤตเกี่ยวกับน้ำมันย่อมจะมาถึงสหรัฐแน่นอน ดังนั้นการที่ชาวอาหรับใช้น้ำมันเป็นอาวุธต่อรองกับสหรัฐก็ย่อมหมายความว่าสงครามตะวันออกกลางจะเปลี่ยนโฉมหน้าไปอีกรูปหนึ่ง เพราะได้ทำให้นายคิสซิงเจอร์ รัฐมนตรีต่างประเทศของสหรัฐเป็นตัวตั้งตัวตักให้มีการเจรจาสันติภาพระหว่างอาหรับบางประเทศกับอิสราเอล ณ กรุงเจนีวา ซึ่งกำหนดไว้ว่าจะเจรจากันเมื่อ ๑๘ ธันวาคมที่ปลายบทแล้ว แต่เจรจายังไม่ได้ผลคืบหน้าเนื่องจากอิสราเอลมัววุ่นอยู่กับการเลือกตั้งทั่วประเทศ จึงต้องกำหนดให้มีการเจรจากันต่อไปอีก การเจรจาดังกล่าวมีความสำคัญมากแก่ประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลกโดยเฉพาะประเทศที่ต้องอาศัยน้ำมันจากอาหรับ เพราะถ้าสหรัฐสามารถเกลี้ยกล่อมให้อิสราเอลคืนดินแดนอาหรับที่อิสราเอลยึดครองไว้ ภายหลังสงครามเดือนมิถุนายนปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ตามคำเรียกร้องของกลุ่มประเทศอาหรับแล้ว อาหรับก็จะยอมขายน้ำมันให้แก่สหรัฐและประเทศต่าง ๆ ต่อไปตามเดิม จึงกล่าวได้ว่าการเจรจาระหว่างอาหรับกับอิสราเอลมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิต-

ความเป็นอยู่และภาวะเศรษฐกิจของชาวอเมริกัน รวมทั้งชนชาติอื่น ๆ ที่อาศัยน้ำมันของกลุ่มอาหรับ

ประเทศต่อไปคือ อังกฤษ ซึ่งกำลังประสบภาวะวิกฤตอย่างร้ายแรง เพราะนอกจากเผชิญกับอาวุธน้ำมันของอาหรับแล้ว ยังประสบปัญหาภายในประเทศ คือ คนงานนัดหยุดงานกันทั่วไป จึงทำให้เศรษฐกิจของอังกฤษตกต่ำลงจนตงตัวไม่ติด รัฐบาลอังกฤษต้องประกาศลดเวลาทำงานลง คือตั้งแต่วันปีใหม่เป็นต้นไปธุรกิจทุกอย่างทั้งอุตสาหกรรมและการพาณิชย์จะเปิดกิจการเพียงสัปดาห์ละ ๓ วัน โดยแบ่งงานออกเป็น ๒ ผลัด คือคนงานส่วนหนึ่งจะทำงานตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันพุธ อีกผลัดหนึ่งจะทำงานตั้งแต่วันพฤหัสบดีถึงวันเสาร์ โรงงานอุตสาหกรรมที่จำเป็นต้องใช้น้ำมันหรือพลังงานปริมาณมากจะได้รับปันส่วนน้ำมัน ๖๕% จากจำนวนปกติเท่านั้น ทั้งนี้ยกเว้นกิจการที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน ซึ่งได้แก่โรงงานผลิตเครื่องบริโภค การขนส่งและการแพทย์ เป็นต้น ทุกครัวเรือนได้รับการขอให้ลดการใช้ความร้อนภายในบ้านลง ให้ทำความร้อนแต่เพียงห้องเดียว แทนที่จะเปิดเครื่องทำความร้อนทุกห้องเพื่อเป็นการประหยัดเชื้อเพลิงในปีที่ผ่านมาอังกฤษต้องประสบ

ภาวะขาดดุลย์ชำระหนี้^๕อย่างมากมาย^๕ ทั้งนี้ เพราะโครงสร้างทางเศรษฐกิจของอังกฤษไม่มีความมั่นคงเพียงพอ อังกฤษเป็นประเทศที่ต้องพึ่งวัตถุดิบจากต่างประเทศ เพื่อนำมาผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปส่งไปขายต่างประเทศอีกทีหนึ่ง ดังนั้นเมื่ออังกฤษประสบกับภาวะวิกฤต^๖ ๒ ข้อดังกล่าวแล้วเศรษฐกิจของอังกฤษจึงตกอยู่ในอันตรายมาก วิกฤตการณ์ครั้ง^๕นี้ร้ายแรงยิ่งกว่าครั้งใด ๆ อังกฤษจะต้องประสบกับปัญหาคนว่างงานตามมา เพราะเมื่อโรงงานต่าง ๆ ลดการผลิตลง ในไม่ช้าคนที่จะถูกออกจากงานก็มีจำนวนนับล้าน ร้านค้าและโรงงานบางแห่งกำลังเตรียมจะปิดตัวเองตั้งแต่ปีใหม่ไปแล้ว

อีกประเทศหนึ่งซึ่งประสบอยู่ในฐานะลำบากและได้รับความกระทบกระเทือนทางเศรษฐกิจจากวิกฤตการณ์น้ำมัน^๕ไม่แพ้อังกฤษ ได้แก่ ญี่ปุ่น มหาอำนาจแห่งเอเชีย ตรงกันข้ามในระยะ ๑๐ กว่าปีผ่านมาญี่ปุ่นมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างมหัศจรรย์ แม้ญี่ปุ่นจะขาดทรัพยากรธรรมชาติภายในประเทศ แต่ญี่ปุ่นก็สามารถ^๕จัดหาได้จากประเทศอื่นด้วยราคาถูก เพราะญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมอย่างยิ่งยวด สามารถผลิตสินค้าสำเร็จรูปส่งไปขายต่าง-

ประเทศเป็นจำนวนมาก อัตราเพิ่มของผลผลิตมวลรวมของญี่ปุ่นมีถึง ๑๐% ซึ่งนับว่าสูงที่สุดในโลก แต่เมื่อวิกฤตการณ์น้ำมันเกิดขึ้นได้ ทำให้อุตสาหกรรมในญี่ปุ่นลดการผลิตลงถึง ๓๐ เปอร์เซ็นต์ แต่มีผู้ทำนายว่าอีกประมาณ ๓-๔ เดือนข้างหน้าเศรษฐกิจของญี่ปุ่นจะเปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือ ด้วยผลผลิตมวลรวมแห่งชาติจะเป็นติดลบ ๑ เปอร์เซ็นต์ การที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะญี่ปุ่นต้องพึ่งน้ำมันจากต่างประเทศโดยเฉพาะจากอาหรับร้อยละ ๘๕ เมื่อเกิดการบอยคอตน้ำมันจากกลุ่มประเทศอาหรับจึงทำให้ประเทศญี่ปุ่นได้รับความเดือดร้อน ดังนั้นเมื่ออาหรับบอกให้ญี่ปุ่นเปลี่ยนนโยบายคบค้ากับอิสราเอลเสีย โดยให้หันมาคบกับอาหรับ ญี่ปุ่นจึงยอมปฏิบัติตามโดยไม่มีเงื่อนไข เพราะมิฉะนั้นญี่ปุ่นจะประสบกับฐานะล้มละลายทางเศรษฐกิจอย่างแน่นอน เพราะทันทีที่กลุ่มอาหรับงดส่งน้ำมันให้อุตสาหกรรมญี่ปุ่นก็ต้องเผชิญกับความขาดแคลนวัตถุดิบมาบ่อนโรงงาน สินค้าที่บรรทุกเรือไว้ก็ออกจากท่าไม่ได้เพราะไม่มีน้ำมัน โรงงานต้องปิดตัวเองหลายพันโรง และมีผู้คาดว่าญี่ปุ่นจะเสียดุลย์การค้าในปี^๕นี้ถึง ๘๕๐๐ ล้านเหรียญ ขณะเดียวกันเกิดภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง ค่าจ้างแรงงานและราคาสินค้าโดยทั่ว

ไปสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว เศรษฐกิจของญี่ปุ่นซึ่งเคยรุ่งเรืองตลอดมา นับตั้งแต่ญี่ปุ่นฟื้นตัวหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นต้นมาก็มีอันต้องซบเซาลงอย่างน่าใจหายในปี ๒๕๑๗ นี้

สำหรับประเทศไทย ก็ได้รับความกระทบกระเทือนจากอาวูรน้ำมันของอาหรับเช่นเดียวกัน นอกจากอาหรับจะประกาศลดจำนวนน้ำมันลงแล้ว ยังประกาศขึ้นราคาน้ำมันดิบอีกด้วย กล่าวแล้วจึงทำให้ราคาสินค้าขยับตัวสูงขึ้นทุกอย่างประกอบกับการนัดหยุดงานเพื่อขอเพิ่มค่าแรงขึ้นในทุกแห่งจึงทำให้ภาวะเศรษฐกิจของไทยเรากำลังปั่นป่วนหนักขึ้น นักเศรษฐศาสตร์ได้ทำนายว่าในไม่ช้าจะเกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นในประเทศ รัฐบาลไทยจึงได้วางมาตรการประหยัดน้ำมันทุกวิถีทางดังที่ได้ทราบกันอยู่แล้ว แม้ว่าในเดือนมกราคมอาหรับจะประกาศไม่ลดน้ำมัน 5% ต่อประเทศที่ยังเป็นกลางแต่เราก็ยังหวังไม่ได้ว่าเราจะได้น้ำมันในอัตราเท่าเดิม ส่วนเรื่องที่จะได้เพิ่มขึ้นนั้นไม่พูดต้องถึง ตราบใดที่ไทยเรายังไม่ได้เข้าไปอยู่ในฝ่ายที่เป็นมิตรกับอาหรับ รัฐบาลไทยจึงได้ส่งคณะผู้แทนของรัฐบาลซึ่งมีรัฐมนตรีช่วยว่า

การกระทรวงการต่างประเทศเดินทางไปเจรจาขอช้อน้ำมันจากอาหรับ และเดินทางต่อไปยังจีนแผ่นดินใหญ่* ทางรัฐบาลจีนได้ตอบตกลงในหลักการที่จะขายน้ำมันดีเซลให้ไทยจำนวน 5 หมื่นตัน แต่จำนวนน้ำมันที่ได้เป็นจำนวนน้อยยังไม่พอเพียงแก่ความจำเป็น ขณะนี้คณะผู้แทนของรัฐบาลไทยยังอยู่ในระหว่างการเดินทางเพื่อเจรจาขอช้อน้ำมันจากประเทศอื่นๆอีก

อาจสรุปได้ว่าในปี ๒๕๑๗ นี้เป็นปีภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก นักเศรษฐศาสตร์ต่างอนุมานว่าความเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งในประเทศพัฒนาและด้อยพัฒนาจะหยุดชะงักลง ความชงก้งันในอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้ระบบเศรษฐกิจไม่ขยายตัว ปัญหาการว่างงานจะเป็นเรื่องที่แก้ไม่ตก ค่าครองชีพและราคาสินค้าจะสูงขึ้นไม่สิ้นสุดซึ่งจะก่อความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนส่วนใหญ่ในโลก ปัญหาเศรษฐกิจดังกล่าวย่อมจะนำความยุ่งยากให้เกิดขึ้นทั้งทางสังคมและการเมือง จึงเป็นการระหนักสำหรับรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง รัฐบาลของประเทศใดสามารถดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ

* (เดิม) ซึ่งปัจจุบันแบบแผนแทนที่แหล่งน้ำมันซึ่งทะเลเจ้าหนวดยาวมาสากล และเชื่อกันว่าอาจมีปริมาณมากกว่าตะวันออกกลางรวมกันเสียอีก ขณะนั้นแดงได้ซื้อเรือขุดเจาะน้ำมันจำนวน ๘ ลำและทำการศึกษากำหนดเส้นทางเดินเรือ คาดว่าไม่ช้าก็จะเร่งผลิตเป็นการใหญ่ ปัจจุบันจีนได้ส่งผลิตภัณฑ์น้ำมันกับโตรเลียมออกขายต่างประเทศแล้ว เช่นขายให้แก่ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย เวียดนามแทนซี เกาหลีเหนือ และฟิลิปปินส์ สำหรับประเทศไทย

ก็จะได้อย่างสุขุมรอบคอบ ก็อาจผ่อนหนักให้เป็นเบาได้บ้าง อย่างไรก็ตามหากประเทศต่าง ๆ จะรวมกันจัดตั้งเป็นกลุ่มประเทศขึ้น โดยเฉพาะประเทศที่ส่งอาหารเป็นสินค้าขาออก จะรวมกันเป็นองค์การเช่นเดียวกับประเทศผู้ผลิตน้ำมันที่จัดตั้งเป็นกลุ่มโอเปก แล้วหาทางเจรจาต่อรองกับอาหารับและกลุ่มโอเปก เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกันก็น่าจะทำให้เพื่อแก้ภาวะเศรษฐกิจจะตกต่ำที่เกิดขึ้นทั่วไป เพราะอาหารับและกลุ่มโอเปกเป็นประเทศที่ผลิตอาหารไม่พอละเลียงตนเอง ต้องอาศัยอาหารหรือเครื่องอุปโภคบริโภคจากประเทศอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าว ดังนั้นประเทศผู้ผลิตน้ำมันเหล่านั้นใช้น้ำมันเป็นเครื่องมือทางการเมืองสร้างความเดือดร้อนสำคัญให้แก่คนส่วนใหญ่ในโลก ประเทศผู้ผลิตอาหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าวก็น่าจะรวมกันจัดตั้ง Food Exporting

Countries และต่อรองเจรจากันกับผู้ผลิตน้ำมัน ให้น้ำมันแลกข้าวและอาหารกันด้วยการซื้อขายอย่างธรรมดาหรือการแลกเปลี่ยนโดยไม่ใช้เงิน ก็น่าจะทดลองทำเพื่อขยับขึงความขมใจของประเทศผู้ผลิตน้ำมัน ให้คำนึงถึงความเป็นจริงว่าแม้คนจะมีน้ำมัน แต่ก็ขาดสิ่งอื่นที่จำเป็นแก่ชีวิต ก็น่าจะเห็นใจผู้อื่นหรือเห็นอกเขาอกเราบ้าง และถ้าต่อไปประเทศอุตสาหกรรมหรือประเทศที่พัฒนาสามารถกันกว่า หาวัตถุ ดิบ หรือ เชื้อเพลิง อย่าง อัน แทนน้ำมันที่จะก่อให้เกิดพลังงานต่างๆ หรือกันกว่าหาแหล่งน้ำมันแห่งอื่นได้แล้ว ก็น่าจะรวมหัวกันงดขายข้าวอาหารให้แก่กลุ่มประเทศอาหารเพื่อเป็นบทเรียนสำหรับผู้ที่โรมนุษย์ธรรมแสวงหาความร่ำรวยและประโยชน์ในทางการเมืองโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนอย่างแสนสาหัสของเพื่อนมนุษย์

จดหมายเปิดผนึก: คอสมิน

จดหมายเปิดผนึก - เป็นคอลัมน์สำหรับทัศนคติอันบริสุทธิ์ใจและเสรีเป็นสถานกลางที่จะถ่ายทอดความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และหมายความรวมถึงความในใจบางประการของท่านที่มีต่อระบบราชการทั้งในทางตรงและทางอ้อม ไปสู่ผู้นำ-นางพิจารณาหรือเฝ้าการ เป้าหมายอันเจตนาและสูงส่งของคอลัมน์นี้อยู่ตรงความหวังที่ว่า ความคิดเห็นและทัศนคติจากหลายทิศทางที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินเมื่อประสานสอดคล้องกับการยอมรับอย่างเคารพในความเห็นเหล่านั้น จะช่วยพาระบบราชการเดินทางไปบนเส้นทางที่ถูกต้องจนถึงวันพรุ่งนี้ทันได้

เรื่อง การเก็บภาษีเงินได้ข้าราชการ

ตามที่ได้อภิปรายกันถึงเรื่องการปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการ และการให้ข้าราชการเสียภาษีเงินได้เอง ซึ่งปรากฏว่ายังมีปัญหาปลีกย่อยอีกหลายประการ ที่ควรจะนำไปพิจารณาในการแก้ไขประมวลรัษฎากรและกฎหมายที่เกี่ยวกับการเก็บภาษีรายได้จากเงินบางประเภทนั้น ผมได้พิจารณาเห็นว่ารายได้ของข้าราชการที่ได้มาจากราชการนั้นมีหลายทางด้วยกัน ควรจะได้สำรวจดูก่อนที่จะพิจารณาว่ารายได้ประเภทใดควรจัดเก็บภาษี ประเภทใดควรมีข้อยกเว้นหรือลดหย่อน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมและเสมอหน้าแก่ประชาชนทั่วไปด้วย ผมได้นำปัญหานี้มาแลกเปลี่ยนความคิดกับนิสิตปริญญาโทของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม สกก่อน ทำให้ได้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ มากขึ้น จึงขอเสนอข้อสังเกตมาเพื่อประกอบการพิจารณาไปตามประเภทของรายได้ดังนี้

๑. เงินเดือน ต้องถือเป็นเงินได้ที่จะต้องเสียภาษี ทั้งนี้รัฐบาลจะต้องวางอัตราเงินเดือนใหม่ให้เพียงพอแก่การที่จะให้ข้าราชการนำมาใช้เสียภาษี และยังมีเหลืออยู่ในสัดส่วนที่พอเพียงกับค่าครองชีพที่เปลี่ยนแปลงไป (ประมาณว่าค่าครองชีพในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ปีเดียวเปลี่ยนไปถึง ๑๑ % ฉะนั้นเงินที่ปรับปรุงใหม่เมื่อหักภาษีออกแล้วควรจะมีมากกว่า ๑๑%) นอกจากนี้ควรออกกฎหมายเกี่ยวกับเงินเดือนต่อท้าย พบ. ข้าราชการพลเรือน และประกาศคณะปฏิวัติให้มีลักษณะที่รัฐบาลจะปรับปรุง

อัตราเงินเดือนให้เป็นไปตามค่าครองชีพได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาแก้กฎหมายใหม่
 ทุกครั้งและเพื่อลดโอกาสที่พ่อค้าจะฉวยโอกาสขึ้นราคาสินค้าล่วงหน้าด้วยหลัก
 การทางต่างประเทศใช้กันมานานแล้ว

๒. ค่าเช่าบ้าน เงินช่วยเหลือค่าเช่าบ้านต้องได้เงินได้พึงประเมินเช่นกัน เพราะข้าราชการได้รับ
 ไม่ทั่วถึงกัน ผู้ได้รับจึงมีรายได้มากกว่าผู้ไม่ได้รับ และระเบียบเรื่องนั้นยังไม่เป็น
 ธรรมอยู่มาก

ส่วนข้าราชการที่ได้พักในอาคารบ้านพักของทางราชการนั้นควรคิดค่า
 ที่พักเป็นตัวแทนเงินเท่ากับค่าเช่าบ้านที่จะพึงเบิกได้ ไม่ควรตราตามสภาพของบ้าน
 ที่พักเพราะข้าราชการอยู่ในสภาพที่ถูกบังคับให้อยู่บ้านของทางราชการไม่มีทาง
 เลือก เมื่อมีสิทธิเกิดขึ้นก็ต้องมีการเสียภาษีเท่ากับสิทธิ (ต้องแก้กฎหมาย
 เพราะในปัจจุบันเอกชนที่อยู่บ้านของบริษัทการค้าค่าเช่าบ้านต้องตามสภาพ
 ของบ้านและราคาค่าเช่าบ้านในท้องถิ่นนั้น ควรจะแก้ไขให้หลักการอันเดียว
 กัน คือ ถ้าต้องอยู่บ้านของทางราชการหรือบริษัทแล้วอาจคิดเป็นตัวแทนเงินเท่ากับ
 ๒๐ % ของเงินเดือนทุกคน แต่ถ้าทางราชการหรือบริษัทสร้างให้อยู่แต่จะอยู่หรือไม่ก็
 ไม่ได้ ควรคิดเป็นค่าเช่าตามอัตราตลาด ถ้าให้เป็นตัวแทนก็นำตัวเงินนั้นมาต่อ
 เป็นรายได้โดยตรง)

๓. ค่ารักษาพยาบาล และ

๔. ค่าเล่าเรียนบุตร และ

๕. ค่าช่วยเหลือบุตร

สามรายการนี้ควรแก้กฎหมายยกเว้น ไม่ต้องนับเป็นรายได้พึงประเมิน เพราะที่
 จริงเป็นเงินจ่ายชดเชยค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายไปแล้ว เปรียบเสมือนเป็นเงินที่นายจ้างจ่ายเป็นเข้า
 กองทุนทดแทนสวัสดิการลูกจ้าง และค่าจ้างแพทย์พยาบาลของบริษัท ซึ่งผมคิดว่าเราไม่ได้คิด
 เป็นเงินได้ของลูกจ้างเหมือนกัน

๖. ค่าเบี้ยประชุม ซึ่งได้รับยกเว้นอยู่แล้วตามกฎหมายปัจจุบันนั้น ผมเห็นว่าควรยกเว้นเฉพาะ
 เบี้ยประชุมเป็นรายครั้ง ส่วนเบี้ยประชุมเหมาจ่ายควรจะเป็นรายได้พึงประเมิน

มีเงินจะหลบมาจ่ายทางนากชน ทั้งเป็นตัวอย่างแก่เอกชน อนึ่งควรถือว่าเป็น
ค่าพาหนะ และค่าเตรียมการประชุมมากกว่า เพราะที่จริงเป็นการทดแทนรายจ่าย
ที่ต้องทำงานมากกว่าจะเป็นรายได้จริง

๗. ค่าเบี่ยงเบนเดินทาง และ

๘. ค่าอาหารทำการล่วงเวลา (ค่าล่วงเวลา) และ

๙. ค่าเครื่องแต่งตัว (กรณีข้าราชการไปราชการต่างประเทศ หรือค่าเสื้อผ้า หรือเครื่องแบบที่
แจกให้แก่ ทหาร ตำรวจ) และ

๑๐. ค่าเบี้ยกนคาร และ

๑๑. ค่าเบี่ยงเบนภาคใต้ (ควรยกเลิก เพราะบัดนี้ค่าครองชีพทุกภาคคล้ายคลึงกันมาก) และ

๑๒. ค่าเบี่ยงเบนต่างประเทศ

รายได้เหล่านี้ไม่ควรคิดเป็นรายได้พึงประเมิน เพราะเป็นการที่ทางราชการสั่งให้
ทำงานเป็นพิเศษ และเงินประเภทนี้ช่วยเหลือเพื่อชดเชยเป็นบางส่วน ไม่ใช่ค่าจ้างที่จะทำให้
ผู้ได้รับเงินมีฐานะความเป็นอยู่สูงขึ้นกว่าปกติ

๑๓. เงินเพิ่มค่าวิชา ควรถือเป็นรายได้พึงประเมิน มีเงินข้าราชการที่มีเงินเดือนแต่ไม่มีค่าวิชา
จะต้องจ่ายภาษีมากกว่าผู้รับเงินเดือนน้อย แต่มีเงินเพิ่มค่าวิชาให้ออนผลสุดท้าย
ก็มีรายได้เท่ากัน

๑๔. เงินเพิ่มสู้รบ ควรถือเป็นรายได้พึงประเมิน และถือต่อไปจะเลิกเสียได้ก็จะเป็นธรรมดาขึ้น
เพราะควรได้รับเฉพาะในระหว่างที่มีการสู้รบ อนึ่ง ควรให้บำเหน็จความชอบเสีย
ให้คุ้มกับความเหนื่อยยากและเสียสละ เพื่อมิให้เป็นภาระแก่งบประมาณระยะยาว
ทั้งไม่ควรให้มีการนับอายุราชการสองเท่าในขณะที่ประกาศกฎอัยการศึก เพราะจะ
เป็นภาระแก่งบประมาณ ขอบำนาญในระยะยาว

๑๕. เงินเพิ่มค่าภาษาบาลีและภาษาเขมร และ

๑๖. เงินค่าขีบกิน ค่าโคคร่ม ค่าเลี้ยงกบเห็ดได้นำ ฯลฯ

สองรายการนี้ให้ถือเป็นรายได้พึงประเมินเช่นเดียวกับ พสร. และ พทว.

๑๗. เงินเพิ่มเลื่อนฐานะ (กรณีจำเลยเป็นนายร้อยตรีเงินเดือนมีชนเหลื่อมกันจึงถูกลดลงเพื่อให้ร้อยตรีได้ จึงให้เงินเพิ่มเป็นการชดเชย) ควรถือเป็นรายได้พึงประเมินเพราะเท่ากับเงินเดือนนั่นเอง ถ้ายกเว้นให้จำเลยจะเสียภาษีมากกว่านายร้อย
๑๘. เงินรางวัล เช่นรางวัลทำงานดีเด่น, สิบบนน้ำจืด ฯลฯ และ
๑๙. เงินโบนัส ของพนักงานรัฐวิสาหกิจ และ
๒๐. เงินตอบแทนเงินสมนาคุณ เช่นดำรงตำแหน่งราชการและรัฐวิสาหกิจ หรือราชการประจำและการเมือง รายได้ทั้งสามข้อนี้ควรเสียภาษีเงินได้ เพราะเป็นรายได้จริง ทำให้มีฐานะความเป็นอยู่สูงกว่าผู้อื่นโดยไม่จำเป็นว่าได้ทำงานมากกว่าข้าราชการอื่น เพราะงานส่วนมากก็ทำในเวลาราชการถ้าทำนอกเวลาก็ได้ค่าล่วงเวลาอยู่แล้ว อนึ่งรัฐวิสาหกิจผูกขาดทุกชนิดไม่ควรมีโบนัส เพราะเท่ากับตั้งราคาสูงเกินไปจนเอากำไรจากประชาชนที่ไม่มีทางเลือก
๒๑. เงินค่ารับรอง และ
๒๒. เงินค่าสับรายการลับ

เงินสองประเภทนี้เป็นลักษณะจ่ายขาดควรถือเป็นรายได้พึงประเมิน แต่ถ้าเป็นประเภทเบิกได้เท่าที่จ่ายไปจริง (ส่งใบเสร็จหรือใบรับเงินนำไปจ่ายผู้อื่น) ก็ไม่ต้องเสียภาษีเพราะเป็นเพียงเงินผ่านมือไปเท่านั้น

๒๓. เงินช่วยเหลือพาหนะ (ให้น้ำมัน) ถ้าเป็นกรณีเดินทางตามปกติควรถือเป็นรายได้ เพื่อให้เสมอภาคกับกรณีเอกชน แต่ถ้าเป็นกรณีเดินทางพิเศษ หรือกรณีส่งไปช่วยราชการนอกสังกัด ควรคิดเป็นเงินหรือน้ำมันชดเชยเป็นพิเศษเป็นบางส่วนของค่าใช้จ่ายจริงเท่านั้นจึงไม่ควรถือเป็นรายได้
๒๔. เงินค่าสอนค่าบรรณาธิการของทางราชการ ไม่ควรถือเป็นรายได้เพราะได้อัตราต่ำมากไม่เพียงพอแก่ค่าพาหนะ ค่าเตรียมการอยู่แล้ว แต่ถ้าเป็นค่าจ้างทองคการเอกชนเป็นผู้จ่ายควรถือเป็นรายได้ อนึ่ง กรณีที่ข้าราชการได้รับค่าเขียน ค่าแต่งตำรา ค่าประดิษฐ์ ก็ควรถือเป็นรายได้ อย่างไรก็ตามรายได้จากการเขียนตำรา แต่งบทความ ค่าประดิษฐ์ เหล่านี้ผู้เขียนต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเขียน การค้นคว้า การเตรียมการต่าง ๆ มาก ฉะนั้นควรคิดส่วนลดให้มากกว่าส่วนลด ๒๐ % ตามปกติ ก็ควรจะเพิ่มสัก ๕๐ %

๒๕ เงินบำนาญข้าราชการ ควรถือเป็นเงินเดือน ก็ต้องเสียภาษีเงินได้ตามกฎหมายแล้ว เงินบำนาญและเงินสะสม ไม่ควรเก็บเพราะจะเป็นรายได้เพียงครั้งเดียว ซึ่งจะต้องใช้ไปอีกหลายปี นอกจากนั้นผมเห็นว่าควรจะให้ไปประมวลรัษฎากร เพื่อให้ข้าราชการและพลเมืองทั่วไปได้รับความเป็นธรรมยิ่งขึ้น ในรายการต่อไป

- ๑) ควรให้หักส่วนลดภาษีได้กรณีที่มีบริจาคเงินเพื่อการกุศลทั่ว ๆ ไป นอกเหนือจากการให้มูลนิธิ และองค์การเพื่อนมนุษย์ธรรมตามกฎหมายปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะคนไทยส่วนมากต้องเสียเงินค่าทำบุญ ทำศพ บวชนาค ทอดกฐิน ผ้าป่า และเรียราย หลายประการ นอกจากค่าใช้จ่ายทางสังคม เพื่อเชิดหน้าชูตา เช่น ช่วยงานแต่งงาน ขนบ้านใหม่ กินเลี้ยงรับ-ส่ง (ประเภทหลังนี้ไม่มีสิทธิขอหักส่วนลด) การขอส่วนลดในเรื่องนี้ให้แนบใบเสร็จ หรือ ใบอนุโมทนาบัตรมาด้วย
- ๒) คนไทยผู้มีรายได้มักจะต้องมีการเสียค่า บิดามารดา บุพการี พันธอง หลาน หลาน เป็นส่วนมากผิดกับสังคมตะวันตก ทั้งรัฐบาลก็ไม่ได้ช่วยเหลือให้สวัสดิการสังคมแก่บุคคลผู้ไม่มีรายได้เหล่านั้นแต่อย่างใด ดังนั้นจึงควรมีกฎหมายรองรับสภาพเช่นนี้ โดยให้รายงานขอหักเงินได้พึงประเมิน โดยระบุบุคคลที่อยู่ในอุปการะไว้และให้อัตราส่วนลดเท่ากับบุตร คือคนละ ๒,๐๐๐ บาทต่อบุคคลได้ โดยถือว่าเงินจำนวนนี้เป็นเงินค่าเลี้ยงดู ซึ่งทางราชการควรจะยอมรับความจริงว่าเงินปีละ ๒,๐๐๐ บาท นี้ไม่มากพอที่จะเป็นค่าเลี้ยงดู ค่าเสื้อผ้า ค่าที่พักอาศัยได้คืนนัก แต่เป็นเกณฑ์อยู่ได้ อย่างไรก็ดี บุตรหลานผู้อยู่ในอุปการะต่าง ๆ นั้นจำนวนไม่น้อยที่ต้องให้ความอุปการะในด้านการศึกษา และรักษาพยาบาลด้วย ซึ่งควรจะยอมให้หักส่วนลดได้อีกตามความเป็นจริง (ลดให้เฉพาะสถานศึกษาและสถานพยาบาลที่ทางราชการรับรองเท่านั้น)
- ๓) ครอบครัวไทยส่วนใหญ่ที่มีรายได้พอสมควรมักจะมีกำจังคนมาเป็นแม่ครัว คนเลี้ยงดูเด็ก คนทำสวน ฯลฯ ซึ่งต่างประเทศไม่ค่อยมี การที่ครอบครัวไทยจ้างคนมาช่วยงานบ้านเช่นนี้เป็นผลดีต่อสังคมไทยโดยอ้อม เพราะช่วย

ให้คนมีงานทำหลายแสนคน ดังนั้นรัฐบาลควรจะให้หัวหน้าครอบครัวใช้รายได้ของตนจ้างบุคคลเหล่านี้ได้ โดยถือหลักจ่ายค่าจ้างได้ไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำตามกฎหมาย (เช่นวันละ ๑๖ บาท หรือเดือนละ ๔๘๐ บาท แต่ถ้าลูกจ้างอยู่กินในบ้านก็อาจจะหักค่าจ้างได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งเป็นค่ากินอยู่ก็ได้) แล้วให้นำมาหักจากรายได้พึงประเมินของตนพร้อมกันนั้นผู้เป็นลูกจ้างต้องกรอกแบบ ภงด. ๕ เพื่อแสดงรายได้รายจ่ายของตน ถ้ารายใดมีรายได้สูงเกิน ๕,๐๐๐ บาท ต่อปีก็ต้องเสียภาษีเงินได้แก่รัฐไปอีกต่อหนึ่ง

ข้อสังเกตต่าง ๆ ตามที่ผมนำมาเสนอ ผมมีความประสงค์จะให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอหน้ากันระหว่างข้าราชการและประชาชนทั่วไป ถ้าเราถือว่า ข้าราชการมีรายได้น้อย จึงมีเงินสวัสดิการ และเงินช่วยเหลือแตกต่าง ๆ บ้าง หรือถือว่าข้าราชการต่างกับผู้เอาชีพอ่างอื่นเสียแล้วก็จะไปเข้าหลักการเดิมที่ยกเว้นไม่ให้ข้าราชการต้องเสียภาษีเองการเปลี่ยนหลักการให้เสียภาษีเองเท่ากับยอมรับว่าการทำราชการเป็นอาชีพอย่างหนึ่ง ไม่มีเอกสิทธิเหนือประชาชนอื่นๆ ดังนั้นรายได้ประเภทใดที่คนทั่วไปต้องเสียภาษีข้าราชการก็ต้องเสียด้วยประเภทใดยกเว้นข้าราชการก็ต้องยกเว้นประชาชนด้วย จึงจะเป็นธรรม

ส่วนเงินบางประเภทที่ผมเสนอว่าควรเป็นพื้นฐานในการจัดเก็บภาษีเงินได้หรือไม่ควรเก็บนั้น ผมพยายามพิจารณาจากหลักการ ๒ หลักคือ เงินที่ได้มานั้นเป็นการชดเชยรายจ่ายที่ต้องจ่ายไปในการปฏิบัติงาน หรือมีลักษณะเป็นรายได้เข้าพกเข้าห่อจริง กรณีแรกควรยกเว้น นอกจากจะเป็นกรณีการจัดสวัสดิการและเหตุอุจใจตามหลักสากลนิยม แต่ถ้าจะยกเว้นรายได้จากสวัสดิการเรื่องใดแก่ข้าราชการก็ได้ยกเว้นแก่เอกชนด้วย หลักการอีกประการหนึ่งคือหลักภาษีเงินได้ก้าวหน้า ซึ่งผมเห็นว่าหลักการที่จะกระจายรายได้จากคนที่รวยกว่าไปสู่คนที่จนกว่า ที่จะช่วยจรรโลงให้สังคมอยู่ด้วยกันมีความสุขตรงกับหลักศาสนาทุกศาสนาในเรื่องทานและบริจาคเพียงแต่การเก็บภาษีเป็นการบังคับเก็บ ส่วนการทำบุญ ทำทานเป็นการ

สมัครใจ (บางครั้งก็เป็นการบังคับเก็บทางอ้อม) ดังนั้นข้าราชการผู้ที่มีรายได้สูงขึ้นไม่ว่าจะได้
 มากขึ้น เพราะความวิริยะอุตสาหะทำงานมีเงินเดือนสูงหรือเป็นเพราะทางราชการสงเคราะห์ให้
 มีรายได้ประเภทอื่น ๆ ด้วย ทำให้มีรายได้จริงสูงกว่าผู้อื่น (รายได้ประชาชาติต่อหัวของไทยตก
 ปีละประมาณ ๒,๖๐๐ บาท ใครที่มีรายได้สูงกว่านั้นนับว่าดีกว่าเพื่อนร่วมชาติแล้ว) ก็ควรจะ
 ต้องเสียภาษีมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามอัตราที่กำหนดไว้ซึ่งก็จะเป็นธรรมอยู่แล้ว ทั้งเรื่องเงินได้
 ตอนต้น ๆ จะเสียภาษีในอัตราสูงไป ส่วนขั้นสูงๆนั้นจะต่ำไป อนึ่ง ผมไม่เห็นด้วยกับหลัก
 การที่ว่าสวัสดิการหรือรายได้เรื่องใดที่จ่ายให้ข้าราชการไปแล้วจะยกเลิก หรือเปลี่ยนแปลงในทาง
 ที่จะทำให้ได้เงินน้อยลงไปได้ เพราะสิ่งเหล่านี้ต้องเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามหลักวิชา และ
 สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งเปลี่ยนไปตามกาลสมัย

สำหรับข้อสังเกต ๓ ประการหลังนั้น ผมเห็นว่าจำเป็นที่จะต้องยอมรับความเป็น
 จริงของสังคมไทย และแท้ที่จริงก็เป็นภารกิจที่ครอบคลุมกว้างขวางช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐ (ในระบบ
 สังคมนิยมและรัฐสวัสดิการ) ไม่ให้ต้องเล็งดูคนไร้งานคนไร้ที่พึ่งอีกมากมาย โดยเฉพาะอย่าง
 ชัดคือการที่ไม่ยอมรับความเป็นจริงเหล่านี้แหละทำให้ประชาชนและข้าราชการเห็นว่า ระบบภาษีเงิน
 ได้ไม่เป็นธรรมจึงพากันหลบเลี่ยงเสียมากมาย ถ้าราชการไม่คิดแก้ไขให้เป็นธรรม คนก็จะ
 พยายามหนีภาษีกันต่อไป แต่ถ้าแก้ไขให้เป็นธรรมแล้วข้าราชการและประชาชนผู้มั่งร่ำรวยทั้งหลาย
 ก็คงจะยินดีเสียภาษี ถ้าใครไม่ยินดีเสียสังคมส่วนรวมก็จะเดือดร้อน ผู้ที่หน้ามืดตามัวจับกุมมา
 ดำเนินคดีก็จะทำงานได้สะดวกใจขึ้นเพราะเห็นว่าชอบธรรมแล้ว

ศาสตราจารย์ อมร รักษาศัลย์

[illegible]

เพิ่มเงินเดือนข้าราชการ

(၁) က မ န ယ ဝ ဟ ဘ ည ဃ င ဇ ဈ ဉ

* 7 1 2 3 4 5 6 *

พอเรียนหนังสือได้ทတ် ๆ ก็มีผู้ทำนายว่า
มีแววจะได้เป็นขุนนาง ขุนนาง หรือ จะได้
เป็นเจ้าคนนายคน

ก็เขาคณนายคนเท่าที่เห็นกันจะมีใครอีก
นอกจากข้าราชการ นเอง บรรดาผู้ที่มีชื่อ
ดีอยู่ในประวัติศาสตร์ มีชื่อเสียง หรือมี
ชาติตระกูลดี เป็นที่ขยอกันทั่วไป ก็ได้แก่
ข้าราชการ ที่สนะคดีดังกล่าวนั้นเป็นที่ยอมรับ
และเห็นได้ชัดเจนมามากแต่โบราณกาล ถึงแม้
ว่าปัจจุบันนี้ก็ตาม ผู้ที่อยู่ในวงสังคมชั้นสูง
หรือที่เรากล่าวว่า “ไฮโซไฮอ” มีชื่อดีอยู่ใน
ในคอลัมน์สังคมส่วนมาก ยังเป็นผู้ที่เรากล่าว
ว่า “ขุนนาง” หรือ “มีตระกูลขุนนางเก่า”
นั่นเอง

พอเรียนหนังสือจบจะหางานทำก็ยังโดน
กรอกหูอีกว่า “สิบพ่อค้า ไม่เท่าพระยาแล้ง”
ถ้าจะให้ดีลำบากกันง่าย ๆ ตามประสาชาวบ้าน

ผมก็อยากเข้าใจว่า “ทำราชการดีกว่าค้าขาย” แต่จะดีกว่าหรือไม่ดีกว่าอะไรในสมัยนี้ ผมไม่อยากจะพูดถึง มันจะมากเรื่องไปครับ

ตัวอย่างที่เห็น ได้ยิน ได้ฟัง และได้รับการอบรมมาตั้งแต่เด็ก ๆ นี้ ตามหลักจิตวิทยาเขาว่า มีอิทธิพล หรือมีผลต่อชีวิตของมนุษย์อย่างยิ่ง

คนไทยเราส่วนมากจึงชอบที่จะเข้ารับราชการ

หรือจะพูดอีกทีบรรดาผู้ที่ประกอบอาชีพ และมีเงินเดือนนั้น ข้าราชการมีจำนวนมากที่สุด

แต่ถ้าพิจารณาถึงเงินเดือนค่าตอบแทนที่ได้รับเป็นรายเดือนของบรรดาผู้ประกอบอาชีพด้วยกันแล้ว ข้าราชการได้น้อยที่สุด

บางคนอาจจะโต้แย้งว่า ราชการมีสิทธิ สวัสดิการต่าง ๆ ดีกว่า งานสบายกว่า หรือมีความมั่นคงดีกว่าอะไรทำนองนี้ซึ่งได้ยินกันอยู่เป็นประจำ

พิจารณาอย่างง่าย ๆ ก็ได้

หากจะว่างานราชการมันคงกว่า เห็นจะเป็นการมองในแง่เนื้องานที่ฟุ้งอย่างเดียวกัน ถ้าคุณประพฤติตัวไม่ดี ทำงานไม่ดี คุณก็มีทางที่จะย้ายให้ออกหางานใหม่ หรือจะย้ายอยู่กับที่ได้ง่าย ๆ เหมือนกัน เพียงแต่ที่ราชการ

จะให้ผู้ใดออกจากงานได้ยากกว่าธุรกิจ ก็เพื่อจะให้ความยุติธรรม และเที่ยงธรรมอย่างที่สุด

คิดที่ว่า “ปล่อยคนชั่วสินกัน ดีกว่าลงโทษคนดีเพียงคนเดียว” ینگะครับ

อีกอย่างหนึ่ง ถ้าเห็นว่าการที่ติดกันอยู่หลาย ๆ ปี หรือเงินเดือนไม่ขึ้นโดยที่เจ้าตัวไม่ชวนชวนจะหางานทำใหม่ เป็นความมั่นคงของงาน ก็เห็นจะไม่ต้องพูดกันให้เปลืองเวลาอีกต่อไปกรรมัง

แม้กระทั่งรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีอะไรทุกอย่าง ไม่ว่าทางด้านสวัสดิการ หรือการให้สิทธิต่าง ๆ ตลอดจนการทำงาน แม้กระทั่งบางที่ กฎ ระเบียบเหมือนราชการราวกับถอดมาจากพิมพ์เดียวกัน จะผิดกันอยู่อย่างใดพวกนี้ รัฐวิสาหกิจให้เงินเดือนสูงกว่าราชการ

หันมามองด้านธุรกิจ จะเห็นได้ว่าบรรดาธุรกิจทั้งหลายที่มีกิจการมั่นคง ไม่ใช่ธุรกิจแบบกระจอกงอกงอย ต่างก็มีสวัสดิการให้แก่ผู้ทำงานไม่น้อยกว่าราชการเหมือนกัน ส่วนเงินเดือนอย่าพูดให้ลึบใจดีกว่า ว่าเขาเท่าไร คุณเงินเดือนของราชการ

พอมิข่าวว่าจะปรับเงินเดือนข้าราชการให้สูงขึ้น เพื่อที่จะสมดุลย์กับค่าของเงินและ

ภาวะทางเศรษฐกิจก็ที่เป็นอยู่ปัจจุบันก็มีเสียง
โวยวายจากหนังสือพิมพ์ และผู้คนว่า ทำไม
จะต้องเอาใจข้าราชการ ซึ่งเป็นชนกลุ่มหนึ่ง
เท่านั้น หรือ ข้าราชการทำงานไม่มีประสิทธิ
ภาพจะต้องปรับให้ทำไมอะไรทำนองนี้

ข้าราชการก็เหมือนกันครับ ไม่ใช่
เทวดามาจากไหนเลย ถึงแม้ว่าบางคนจะประ
พฤติตนเป็นเทวดาไปบ้าง ก็ยังเป็นส่วนน้อย

ผมจะบอกแจ้งให้เห็นความรู้สึกของข้า
ราชการระดับชาวบ้านอย่างผมบ้าง ไม่ทราบ
ว่าจะเป็นความเห็น ของ ข้าราชการส่วนมาก
หรือไม่

ข้อหนึ่ง : สิ่งที่เราเรียกว่า ประสิทธิภาพ
ในการทำงานนั้น ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเป็นใหญ่
แม้จะมีระบบที่ดี ผู้บังคับบัญชาดี มีการสั่ง
งานดี ฯลฯ หากบุคคลที่ปฏิบัติไม่ดี จะเนื่อง
มาจากเหตุใดก็ตาม ประสิทธิภาพในงานนั้น
จะไม่เกิดขึ้น

องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้คนต้องทำ
งานก็คือ ความต้องการในปัจจุบันนี้ อาหาร
ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค
ทั้งนี้เพื่อความสุขของตนเอง และครอบครัว
สิ่งเหล่านี้จะได้มาก็ด้วย “เงิน” เท่านั้น หาก
ขาดเงินแล้วเราจะหวังประสิทธิภาพในการทำ
งานจากคนที่กำลังคิดว่า จะต้องหาอาหาร

หรือค่าใช้จ่ายสำหรับตนและครอบครัวในวัน
รุ่งขึ้นได้อย่างไร

จะพิจารณาในแง่ของคอร์รัปชั่น คนที่
มีกินมีใช้แล้วส่วนใหญ่จะไม่กระทำ ที่จะคอร์
รัปชั่นโดยความโลภ และโดยสันดานก็มี
น้อย การคอร์รัปชั่นนั้นส่วนมาก ครั้งแรก
จะกระทำเนื่องมาจากความเคอะคร้อทางใจ
ทางหนึ่งบังคับ เมื่อกระทำครั้งแรกได้ผลจึง
เกิดการได้ใจ และต่อมาความเคยชินที่จะกระ
ทำเรื่อยไป

ดังนั้น ถ้ารัฐบาลไม่สามารถจะสนอง
ความต้องการของข้าราชการเกี่ยวกับความ
เคอะคร้อในด้านปัจจัยสี่ โดยการให้สวัสดิ
การที่เหมาะสมพอเพียงแล้ว การเพิ่มเงินเดือน
ให้ข้าราชการมีความสามารถที่จะอยู่ได้ใน
ภาวะทางเศรษฐกิจรอบ ๆ ตัวแล้ว ผมก็หวัง
ว่า การคอร์รัปชั่นจะค่อย ๆ ลดน้อยลง และ
ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานก็จะเพิ่มขึ้น

ข้อสอง : ข้าราชการถึงแม้จะเป็นชนกลุ่ม
น้อยถ้าเปรียบกับประชาชนทั่วประเทศ แต่
ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ถ้าเทียบกับบรรดาผู้ประ
กอบอาชีพ แต่ละอาชีพแล้ว ข้าราชการมี
จำนวนมากที่สุด และเป็นจักรกลสำคัญต่อ
ประชาชนทั่วประเทศ รวมทั้งการบริหารประ
เทศด้วย ไม่ใช่จะเรียกร้องสิทธิอะไรที่

ข้าราชการไม่สามารถจะเรียกได้ ด้วยเงินใคร
ต่อใครทำกันในยุคของประชาธิปไตยระบบ
เงินขบวนการ^๕หรือ

หากสถานที่ราชการทุกแห่งปิดสัปดาห์
เดี่ยวเท่านั้น อะไรจะเกิดขึ้น แต่ก็ผ่านไปไม่
ได้เพราะข้าราชการยังสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ
ของตนอยู่

แม้จะปรับเงินเดือนให้ หรือไม่ก็ตาม
ข้าราชการก็ยังคงก้มหน้าก้มตาทำงาน เพื่อ
เงินเดือนก้อนน้อย ๆ อยู่เช่นเดิม

จะทำแบบข้าราชการประเภทไหนในสี่
ประเภทที่กลุ่มบุญมาเลขกล่าวเอาไว้ก็ไม่ทราบ
ได้

จะเป็นงานธรรมดา ด่วน หรือด่วนมาก
แบบไหน ก็ต้องให้เสร็จตามกำหนด และ
ตามระดับของงาน ใครทำช้ากว่ากำหนด ก็
เป็นข้อบกพร่องของผู้นั้น ในสายตาของผู้บังคับ
บัญชา

ถ้าถือว่า ข้าราชการกินเงินเดือนจาก
ภาษีของราษฎรแล้วควรจะเสียสละ หรือทำ
อะไรต่าง ๆ นา นา เพื่อจะเป็น วีรข้าราชการ
ในอุดมคตินั้น ก็อยากจะถามว่าข้าราชการ
ต่างกับราษฎรตรงไหน

ต้องทำงานโดยใช้สติ ปัญญา หรือแรง
กาย เพื่อให้ได้เงิน หรือสิทธิบางอย่างเช่นกัน

มีครอบครัวที่จะต้องเลี้ยง และอาจจะอด
ได้เหมือนกัน

ถ้าจะมีใครบ้างพอที่จะทำงาน หรือทำ
อะไรตามอุดมคติ โดยไม่คำนึงว่า ครอบครัว
ผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ จะต้องเดือดร้อนแต่ประ
การใจ เพื่อให้ได้มา ซึ่งชื่อเสียงของตน
ผมไม่อยากจะเรียกผู้นั้นว่า "วีรบุรุษ" หรือ
กล้า

แต่จะเรียกว่า คนเห็นแก่ตัว มากกว่า
ข้อสาม: การปรับเงินเดือนให้ข้าราชการ
การทุกครั้งเป็นสาเหตุให้ข้าราชการถูกกล่าวหา
ว่าเป็นตัวการหนึ่งที่ทำให้ของแพง แต่หาก
มองในมุมของ เหตุผลแล้วจะ เห็นว่าเมื่อราคาสินค้า
ในท้องตลาดสูงขึ้นด้วยอิทธิพลต่างๆอัน
เกี่ยวกับต้นทุนการผลิตหรือด้วยเล่ห์เหลี่ยม
ของพ่อค้า ค่าของเงินหรือความสามารถในการ
ซื้อของลดลงจึงต้องมีการปรับอัตราค่าจ้างค่าแรง
ต่าง ๆ ให้สูงขึ้นซึ่งก็รวมทั้งการปรับเงินเดือน
ของข้าราชการด้วย เพื่อให้ครองชีพอยู่ได้ใน
ภาวะเช่นนั้น

มิใช่อยู่ว่าก็ปรับเงินเดือนข้าราชการให้
สูงขึ้น!?

อีกประการหนึ่ง ผมอยากจะต่อว่าท่านผู้
ใหญ่ในระดับนโยบาย ที่สามารถจะให้ ข้าราชการ
เขียนนโยบายต่าง ๆ ได้ เมื่อทราบว่ามี การปรับเงิน

เดือนที่ไร ราคาสินค้าจะต้องเชียบสูงนำหน้าขึ้น
ไปทุกที จะเป็นด้วยสาเหตุใดซับซ้อนแค่ไหน
แล้วแต่นักเศรษฐศาสตร์เขา จะนำมาพูดกัน
ผมว่าเอาง่าย ๆ ว่าเป็นความเห็นแก่ได้ของบรร
ดาพ่อค้าบางกลุ่มละครับ พอแถลงนโยบายว่า
จะปรับเงินเดือนข้าราชการ ราคาสินค้าจะสูง
ขึ้นไปขั้นหนึ่งเลย โอ้เอ๋ยกันอยู่นานกว่าจะปรับ
ได้จริงๆ ครั้นปรับเรียบร้อยแล้ว ราคาสินค้าก็
จะสูงขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง

สรุปแล้ว เงินที่เพิ่มให้ข้าราชการนี้จะ
เหมาะสมกับภาวะค่าครองชีพเมื่อประมาณหก
เดือนที่ผ่านมา แต่ไม่เหมาะสมกับภาวะปัจจุ
บันเสียอีกแล้ว ซึ่งบางทีก็ยังไม่เหมาะสมกับ
ภาวะ ค่า ครองชีพ เมื่อหก เดือนที่ ผ่านมาด้วย
เนื่องจากรัฐบาลไม่มีเงินพอจึงเพิ่มเท่าที่สามารถ
จะเพิ่มได้ หรือไม่เพิ่ม

เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ทำไมไม่คิดสาระตะ
แก่ไขข้อบกพร่องให้มันถูกต้องเสียก่อน พอ
พร้อมแล้วก็ประกาศและปรับเสียทีเดียวเลย

ราคาสินค้าหรือ อะไรต่อมิอะไรจะได้ขึ้น
เสียทีเดียวตามที่ถูกต้อง

ส่วนจะหาเงินจากไหนมา จะติดตามเก็บ

ภาษีให้ได้ ผล หรือจะ ขึ้นภาษี สินค้า พุ่มเพอ
ยอย่างไรนั้น ผมเห็นทวิชาการคลังเขาคิดกัน
ก็แล้วกัน คิดตามประชาธิปไตยราชการระดับชาว
บ้านอย่างผมมีความเห็นได้เพียงว่า ควรจะแก้
ไขวิธี และการ ติดตามเก็บภาษีให้ได้ผลยิ่งขึ้น
ประกอบกับขึ้น ภาษีเข้า ประเภทสินค้าพุ่ม
เพอและสินค้าที่ประเทศเราก็คงสามารถผลิตได้
ไม่จำเป็นต้องสั่งเข้ามา ก็เท่านั้น

ที่บนมานั้นเป็น ความรู้สึก ส่วน ตัวของผม
เท่านั้นละครับ ไม่ทราบว่าจะมีเพื่อนข้าราชการ
ผู้ใดคัดค้านใจเหมือนผมบ้าง อะไรก็พยายาม
ปรับปรุงกันแล้ว จะให้ข้าราชการเป็น
เหมือนในอุดมคติของนายเวบเบอร์ในช่วงพริบ
ตาได้อย่างไรกัน ก็ต้องค่อยเป็นค่อยไปครับ

ตัวผมเองก็พยายามอย่างเต็มที่แล้ว แต่
ภาวะต่างๆก็บีบคั้นเหลือเกิน

ถ้าอะไรที่ไม่ดีก็โทษว่าเป็นเพราะข้าราชการ
การไปหมด เกรงว่าไม่นานจะเหลือแต่ข้าราชการ
ที่ไม่ดีทางจะไป หรือกำลังจะหาทางจะไป
เท่านั้น

หากคนไม่มีอะไรเหลือที่จะสละ แล้วจะ
ให้เป็นผู้เสียสละได้อย่างไร

ไม่ว่าท่านจะเป็นใคร ก็มีกฎเสมอสำหรับเรา

ท่านผู้โดยสารส่วนมากมักเลือกสายการบินที่บินถึงที่หมายปลายทางตรงเวลา
แต่ก็ยังมีความกังวลที่ท่านมั่นใจว่าจะได้รับอีก เช่น ความสะดวกสบาย พนักงานต้อนรับ
หน้าตาน่ารัก มารยาทงาม อาหารรสเลิศ.

แจแปนแอร์ไลน์ก็มีสิ่งเหล่านี้พร้อมแล้ว.

แต่กระนั้น แจแปนแอร์ไลน์ก็ยังคิดว่าท่านน่าจะได้รับอะไรที่พิเศษยิ่งไปกว่านั้นอีก.

ดังนั้น เราจึงได้จัดบริการบางอย่างให้ท่านอย่างที่ท่านนึกไม่ถึง.

เช่น พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งยินดีช่วยทำธุระอื่นๆ เพื่อให้ท่านเดินทางด้วยความราบรื่น
พนักงานต้อนรับภาคพื้นดินตามท่าอากาศยานแต่ละแห่งซึ่งพูดได้หลายภาษาคอยช่วยดู
แลเด็กๆ กระเป๋าเดินทาง ชี้แจงในบริเวณท่าอากาศยาน บอกทางไปโรงแรมด้วยความเต็มอกเต็มใจ.
พนักงานสาวประจำศูนย์บริการด้วยไมตรีจิตที่ญี่ปุ่น ซึ่งช่วยแนะนำท่านเรื่องที่เกี่ยวข้อง
ข้อป้บึง และเรื่องอาหาร

ส่วนบริการบนเครื่องบินของเรานั้นแล้ว ทั้งที่ขึ้นนั่งบนเครื่องบิน พนักงานต้อนรับ
ของเราก็จะนำผ้าร้อน รองเท้าแตะมาให้ท่าน และ ฯลฯ

แต่อาจป้กิริยาที่พนักงานต้อนรับของ เจ.เอ.แอล. ประทับใจท่านนี้ เป็นสิ่งที่สำคัญ
กว่าอะไรทั้งสิ้น . . . เธอรับใช้ด้วยความเรียบร้อยอบอุ่นใจ ท่านเองเดียวกับที่ท่านเคยได้รับจากพนักงาน
งานภาคพื้นดิน เจ.เอ.แอล. ทุกคนที่ท่านติดต่อด้วย.

เพราะเราตระหนักดีว่า ผู้โดยสารทุกท่านควรได้รับความสุขสบายอบอุ่นใจ
ไปจนตลอดระยะทาง มิใช่เพียงชั่วขณะที่อยู่บนเครื่องบินเท่านั้น.

ไม่ว่าท่านจะเป็นใครยิ่งใหญ่เสมอสำหรับเรา.

แจแปนแอร์ไลน์

เจ.เอ.แอล. 1 ถนนพหลโยธิน กรุงเทพมหานคร 10330

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

วงล้อของกาลเวลาทำหน้าที่ของมันอย่างเที่ยงธรรมและสม่ำเสมอ
 การเดินทางของมันหมุนมาจนถึงมกราคม-เดือนแรกของอีกปี
 ปีที่สภาวะทางเศรษฐกิจและค่าครองชีพปั่นป่วน โห่ร้ายกราดเกรี้ยวอย่างรุนแรงต่อ
 ชีวิตของมนุษยชาติ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งมนุษยชาติที่เป็นคนไทย
 เราน่าจะไม่ต้องเอ่ยคำสวัสดิ์ปีใหม่ต่อกันให้เสียเวลาที่ควรจะไปใช้ในการต่อสู้
 กับสงครามแห่งความเดือดร้อนทั้งหลายทั้งปวง

บทวิเคราะห์และเสนอแนะทุกข้อทุกประการในวันวิกฤติอย่างวันนี้องวาราสารข้าราชการก็เช่นกัน - มันจะกลายเป็นแรงงานสูญเปล่าอย่างน่าเสียดายไปทันที หากไม่ได้รับการพิจารณาอย่างยอมรับเพื่อหาทางนำไปปฏิบัติ

เราเพียงใช้คำว่าหาทางอย่างเจียมตัวเจียมใจ

ในเล่ม วิธีการอันละเอียดละออเกี่ยวกับทางปฏิบัติในการเสียหรือหักภาษีเงินได้
 ของข้าราชการ เราได้เอกสารอันเป็นต้นฉบับนั้นมาจากกรมบัญชีกลาง ในการประชุมเพื่อ
 แจงวิธีการเกี่ยวกับเรื่องนั้นที่สำนักงาน ก.พ. เมื่อปลายธันวาคม สกก่อน

ถ้ายังไม่ได้เอ่ยคำขอบคุณต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอริยาศักยภาพของกรมบัญชีกลางเลขศักดิ์
 คำ แต่ก็น่าจะรู้ได้ว่าเราขอบคุณ

คุณคงได้พบกับวาระสารข้าราชการอีกเมื่อถึงกุมภาพันธ์

วาระสารข้าราชการเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนที่มีต่อการทำ
 งานในระบบราชการ

ข้อมูล ทักษะ และ บทสรุป หากจะฟังมีของแนวความคิดในเรื่องนี้ ส่วนใหญ่
 จะได้มาจากการประชุมทางวิชาการของสมาคมนักบริหารงานบุคคลแห่งประเทศไทย ตอนต้น
 เดือนกุมภาพันธ์

รายละเอียดมีอยู่ในหน้าแปดสิบห้า คงผ่านสายตาคุณมาแล้ว

กุมภาพันธ์ กุมภาพันธ์ - ถ้าสนใจคุณคงคอยได้